Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Ploug, Carl.; af Carl Ploug.
Titel | Title:	Nye Digte : (1869-83)
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Forlagsbureauet, 1883
Fysiske størrelse | Physical extent:	[10], 252 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

53,-412.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

1 1 53 0 8 08689 6

+Rex

BIBLIOTHECA REG. HAFNIENSIS

NYE DIGTE

(1869—1883)

AF

CARL PLOUG.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

(O. H. Delbanco. G. E. C. Gad. F. Hegel. C. C. Lose.)

Trykt hos Nielsen & Lydiche.

1883.

NYE DIGTE.

NYE DIGTE

(1869—83)

AF

CARL PLOUG.

FORLAGSBUREAUET I KJØBENHAVN.

(O. H. DELBANCO. G. E. C. GAD. F. HEGEL. C. C. LOSE.)

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.

1883.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Til min Hustru.

Det bliver sagtens den sidste Gang,
at „Viser og Vers“ i Bundt jeg binder,
og sender dem ud til Mænd og Kvinder,
der elske som jeg vor bølgende Vang,
vort mødrene Maal og Fædrenes Minder.
Men dersom den store Mængde finder
i Nutidens Guldalder fattig min Sang,
saa veed jeg dog Een, den kan glæde og røre,
og Hende skal denne Bog tilhøre.

Indhold.

I. Lejlighedsdigte.

	Side
For Oplysning	1.
† Niels Laurits Høyen	3.
Ved Bertel Thorvaldsens Hundredaarsfest	5.
Ved Mindefesten for Orla Lehmann	8.
Ved Japetus Steenstrups 25 Aars Jubilæum	13.
For Grundloven	15.
Ved H. N. Clausens Guldbryllup	18.
Ved Henrik Rungs Jordefærd	20.
Ved Fregatten „Tordenskjold"s Hjemkomst	21.
Ved den nordiske Industriudstillings Aabning	24.
Ved Norges Tusindaarsfest	27.
Ved det første nordiske Juristmøde	29.
† Vilhelm Marstrand	32.
For Grundloven	35.
Ved Afsløringen af Frederik VII.s Rytterstatue	38.

Side

Til Nordslesvigs Repræsentanter ..... 42.
Til J. P. E. Hartmann ..... 45.
Paa Himmelbjerget ..... 47.
Paa Fredericiaslagets 25de Aarsdag ..... 49.
Prolog ved den nye Theaterbygnings Indvielse 52.
† Vilhelmine Smith ..... 64.
Ved Overleveringen af Belønningerne fra Udstillingen i Wien ..... 66.
† Christian Flor ..... 68.
Ved Indvielsen af Arbejderforeningens Bygning 70.
Ved Studenternes Fakkeltog til Nordens Konger ..... 72.
Hilsen til Upsala ..... 74.
Ved H. C. Andersens Jordefærd ..... 76.
Paa de forenede Rigers 61de Aarsdag ..... 78.
For Norden ..... 80.
Ved Afsløringen af Tyge Brahes Billedstøtte 82.
Ved Indvielsen af Viborg Domkirke ..... 84.
Ved Afsløringen af H. C. Ørsteds Billedstøtte 88.
Ved et Guldbryllup ..... 91.
Ved Christian Winthers Jordefærd ..... 93.
Ved H. N. Clausens Jordefærd ..... 95.
For Grundloven ..... 97.
Svar paa en Skaal ..... 99.
Paa Kjøgebugtslagets Tohundredaarsdag .... 104.
Ved Indvielsen af N. Zahles og T. Moltkes Skolebygning ..... 108.
Til Johan Nicolai Madvig ..... 110.
For de Gamle ved et Bryllup ..... 112.

Side
Ved den polytekniske Læreanstalts Halvhundredaarsfest ..... 115.
Kantate ved Universitetets Firehundredaarsfest 119.
For Universitetet ..... 127.
Ved et Bryllup ..... 129.
Ved P. A. Heises Jordefærd ..... 131.
Ved et Studenterjubilæum ..... 133.
Paa Øhlenschlägers Hundredaarsdag ..... 135.
Ved den broderlige Arbejdsklasses Hjælpeforenings 25de Aarsfest ..... 137.
† Anna Nørregaard ..... 139.
For „Vega"-Farerne ..... 141.
Paa Istedslagets 30te Aarsdag ..... 143.
Til Afsked med C. St. A. Bille ..... 145.
† Michaela Ingerslev ..... 147.
† Enkedronning Caroline Amalie ..... 149.
Ved Afsløringen af Niels Juels Mindesmærke 151.
Ved Indvielsen af det tekniske Selskabs Skole 154.
Ved Grundtvigs Højskoles 25de Aarsfest.... 156.
† E. H. C. de Wilster ..... 158.
For Danmark ..... 160.
Ved William Wains Jordefærd ..... 162.
For Kongen ..... 163.
Ved Afsløringen af V. C. S. Topsøes Gravmæle 166.
Ved Afsløringen af T. Kingos Mindesmærke i Slangerup ..... 168.

II. Fra Hjemmet.

1—8 ..... 173.

Side

III. Fortællende Digte.

Dronning Filippa ..... 189.
Kristjern den Anden i Fængsel ..... 198.
Leonora Christine Ulfeldt ..... 203.

IV. Polemiske Digte.

Svar til C. Hostrup ..... 209.
Svar til Dr. S. Schandorph ..... 212.
Til Samtiden..... 218.

I.

LEJ-LIGHEDSDIGTE.

For Oplysning.

7. November 1869.

Luk op for Lyset! — Skod og Lem
maa ej dets Straaler indestænge,
mens udenfor staa Nok, som trænge
til Trøst og Lægedom af dem.
Blot for at varme Lærdoms Potte
og Selvbeundrings Syn at gotte,
er Lyset ikke blevet til.

Det tændtes, for at Een og Hver,
hvis Aand af Tørst og Hunger lider,
som Mørke ser paa alle Sider,
og ej har Maal for eget Værd, —
at han sin Vej skal trøstig træde
og gjøre Gavn og høste Glæde
for sig og for sit Fædreland.

Det tændtes, for at slaa i Kvag
nedarvet Ladheds haarde Pandser,
som Sjælens Væxt og Trivsel standser,
og kvæler Hjertets frie Slag;
for bort at jage Død og Kulde,
og løfte Sindet over Mulde
mod Himlens Hvælv og Stjernens Glands.

Det tændtes, for at modne til
de vakte Sjæles Ungdomsgrøde;
for at faa Kinder til at gløde,
og Hjerter til at fange Ild,
saa Viljerne kan sammen klinge,
og Armene vil Sværdet svinge
for Fædrelandets gode Sag.

Luk op for Lyset! saa det snart
vort danske Hus maa gjennemstrømme;
saa alle Spøgelser maa rømme,
og alle Levende se klart;
saa her maa vorde godt at være,
og lyde Tak og Pris og Ære
til Ham, fra hvem alt Lyset kom.

†

Niels Laurits Høyen.

29. April 1870.

Nu tier den Røst, hvis mægtige Klang
til Konstens Helligdom ringede Folket;
der straalte som Farver og smelted som Sang,
mens Sandhed den lærte, og Skjønhed den tolked;
der svulmede frem som en rivende Flom,
naar Følelsens Vaarsol Bølgerne linned;
der videde Synet og løftede Sindet,
fordi den fra Livets Højtinder kom.

Og Hjertet, der slog saa frit og saa let
som Barnets, hvis Verden er Moderens Kammer,
der aldrig af Gadesnavset fik Plet,
og aldrig blev furet af Selvsygens Skrammer, —
og Kundskabens Skatte, som hele hans Kraft
gik med til at søge og sigte og samle,
som villig han delte med Unge og Gamle, —
nu hint staar stille, og disse gik tabt.

Ja, han var en Storhed, men ikke af dem,
som Moden har rejst, og dens Vægelsind vælter;
og ikke af dem, der sig selv vise frem,
drapperte med Musers og Gratiers Belter.
Han vilde ei synes, men det var ham nok,
i Stilhed og Ydmyghed Vejen at vandre;
hvor højt han dog ragede frem blandt de Andre,
det mærkede ikke den stærblinde Flok.

Men Savnet, der aabner sit Svælg ved hans Grav,
det kan ikke maales med Lod og med Line,
ej skjules af Takken for Alt, hvad han gav,
ej fyldes af dem, der hans Fodspor vil trine.
I Ham har vi mistet en styrende Magt,
en vaabenstærk Fører ad Aandernes Bane;
med Ham er der sænket en sejerrig Fane;
et Maal af vort Liv er tilbage lagt.

Ved Bertel Thorvaldsens Hundredaarsfest.

19. November 1870.

1.

Med Lys og Skygge, med Vinter og Vaar
svandt hundrede Aar.
Det Mægtige sank, og det Ringe steg op,
det ydmyge Skud fik løvrig Top;
mens Troner henvejredes, Almuens Søn
vandt en evig Løn.
Og herfra udgik Han, Titanen den stærke,
der brød gjennem Vansmagens kvælende Sky,
og stormed det høje Olymp paany,
og planted der Kunstens sejrende Mærke.

Thi hans Øje var aabent for Skjønhedens Glands,
som Helleniens Sommer har skabt;
og hans snilrige Haand og hans modnede Sands
tog i Arv Nordens Alvor og Kraft.
Og fra Fødselens Vraa indtil Hæderens Tind
lued Hjertet og Tanken var ren;
Gubben ejed end Barnets enfoldige Sind,
da han prented en Bibel i Sten.

Men Snillets Storværker offrede Han
sit Fædreneland.
Det gav Ham en Vugge, Han gav det en Skat,
som lysner dets dybe Vinternat,
som fæster dets Ære til Stjernernes Hvælv,
om det sluktes selv.
Og Folket taknemligt ser op til de Sale,
hvor Skjønheds Heroer om Graven staa Vagt,
og Kunsten forkynder sin Kongemagt
I Musernes Sang, Apostlenes Tale.

2.

Kaar vi finge karge:
Rigets Skjel er rykket,
Brødre, trællebundne,
fremmed Hofbud følge.
Vil os Fremtids Vølve
Lykke bedre love:
atter hel vor Odel,
Friheds Væxt i Vangen?

Ej i Afmagt ødes
skal det Folk, der fostred
Snillets Kæmper stærke,
Daad, som Død ei rammer.
Løves maa det Land, hvor
Skjønheds Tempel straaler
lyse Altar-Luer
over Livets Idræt.

Ved Mindefesten for Orla Lehmann.

26. November 1870.

1.

Morgendæmringen taaget
hyllede Mark og Skov;
faa de vare, som vaaged,
mange de var, som sov.

Halvandethundred Aars Dvale
paa Folkeaanden var lagt;
til mandig Daad eller Tale
den havde forlist sin Magt.

De liflige Tonestrømme,
som gjennem Dæmringen flød,
de skabte kun lyse Drømme,
men endte ikke vor Nød.

De maned Oldtidens Skygge,
de peged ad Fremtids Vej;
men Nutidens Borg at bygge
det aarked Tonerne ej.

Mens ude Stormene sused
og kasted Gittrene ned,
her var det, som gjennem Huset
en sagte Trækvind gled.

Den aabnede dog en Laage;
men hvo som keg ud deraf,
saa' kun den evige Taage,
der dækkede Land og Hav.

2.

Da lysned det. Et Purpurskær
sig viste Horisonten nær,
og op af Skyen, mørk og tung,
der steg en Solgud, skjøn og ung.
Han styred frem sit kaade Spand,
og snart stod Himlens Kreds i Brand.

Ud fra hans Pande Straaler sprang,
som skørnede den frosne Vang,
som vakte Liv og skabte Lyst
og tændte Haab i Folkets Bryst;
og Luer gik der fra hans Mund,
som varmede til Hjertets Bund.

Og Buen holdt han i sin Haand,
og Pile odded let hans Aand,
og Strengen hven og Pilen fo'r,
og faldt ej virkningsløs til Jord,
men borede sit hvasse Staal
i hvad der var hans Harmes Maal.

Men opad altid gik hans Vej,
de lave Med han ændsed ej.
Og hæfted ved ham Brøst og Bræk;
de skæmmed dog ej Aandens Træk,
de hæmmed ej hans Viljes Flugt,
de ødte ej hans Gjernings Frugt.

3.

Han arved Phoebus' Bue,
den lysende, varmende Kraft,
men aldrig den strengede Lyre
i Hænde han haver havt.

Han fik ej Evnen at slynge
sin lette Tanke til Sang;
men dybt i Sjælen laa Strenge, —
hans Tale fik Lyrens Klang.

Den kunde stige og falde,
som Tonernes Veje gaa;
den kunde risle og bruse,
den kunde som Lærken slaa.

Den kunde lokke og binde,
den kunde og ringe til Storm;
den kunde ryste og tvinge;
den mangled kun Sangens Form.

4.

Ungdommens Yndling,
elsket som Ingen;
Talsmand for Tidens
treløbne Tanke,
Frihedens første,
frygtløse Stridsmand,
Fædrene-Arvens
aarvaagne Skjoldvagt,
Fører mod fælles
Fremtid for Norden,
højest og herligst
hæved han sig.

Sejerens Stjerne
steg, hvor han stiled;
hvad han har villet,
voxer og varer.
Sæd har han saa't, som
Samtiden mætter;
modnet skal Mere
mejes af Andre;
sildige Slægtled
sande med Undren,
hvad han har været,
hvad vi har tabt.

Ved Japetus Steenstrups 25 Aars Jubilæum

28. November 1870.

Du aldrig trætte Vandringsmand
gjennem Naturens vide Riger,
som dykker ned i det dybeste Vand
og til Fjeldenes Iskamme stiger;
som, skjønt du gjorde
Indkjøb af Kundskab i det Store,
og Tid og Rum falder inden dit Blik,
paa det usleste Kryb dog har Kig
og udspejder dets fineste Pore; —

Du, som i Tørvemosens Grav
hitted vor Bøgeskovs Forældre,
og som i Kalkbjergets stivnede Hav
fanged Fiske, Aartusinder ældre;
som, mens dit Snille
tidlig Naturens Lune spille
saa' gjennem Slægternes vexlende Led,
nys trakterede Granskerne med
Kjøkkenmøddingens klassiske Gilde; —

Du, der i Stort saavelsom Smaat
aldrig gik uden Aandens Lygte,
og, af Iagttagelsen fængslet ej blot
i Mangfoldighed Enheden søgte;
som har dín Styrke
ej i en enkelt Krog at dyrke,
men fatter Alt i et samlende Syn,
og med Tankens de flammende Lyn
klarer op Fænomenernes Mørke; —

Du, hvem Europas lærde Lag
længe til Højbords monne sætte,
skjønt Du vort medtagne, nedskudte Flag
altid toned og aldrig lod plette; —
Du skal herhjemme
ogsaa din Gjernings Pris fornemme,
vide, at Samtiden skjønner derpaa,
og dit Navn regner mellem de faa,
som dit Fædreland aldrig vil glemme.

For Grundloven

5. Juni 1871.

Dengang af Vintersøvnen lang
vort Folkeliv blev vækket,
og den fornys rimfrosne Vang
af grønne Spirer dækket;
da Vaarsol farved Kinden rød
og Gnister i vor Tanke gød, —
de unge Viljer Vej sig brød
i trende brede Strømme.

Vi vilde: hvælvet højt og let
Frihedens Tempelbue,
med Plads for Hvermands Pligt og Ret,
med Sandheds Altarlue;
vi vilde: Slesvigs væne Brud
af fremmed Bolerskab friet ud,
og Asastammens skilte Skud
i Broderpagt forente.

Men nu, da slukt er mangen Kraft
og Manges Livsdag kvelder,
hvad har vi naa't, hvad har vi tabt?
Ak, Sønderjylland træller,
og Enhedstankens lyse Skin
er blændet af et Taagespind
alene Frihedstemplets Tind
det undtes os at højne.

Der maa vi altsaa søge Bod
for hvad vi end ej naa'de,
og finde Kraft og hente Mod
til Skæbnens Lov at raade.
Det ligger i vor egen Haand,
om dygtigt Legem, mandig Aand,
udløst af alle Mørkets Baand,
fortjene skal at leve.

Vi kan ej løfte Sværdets Fang,
som hugger Lænken over;
vi kan ej tvinge frem den Trang,
som end hos Brødre sover;
men vi kan voxe, Mø og Mand,
ved Viljens Magt og Hjertets Brand
saa højt, at dette lille Land
af ingen Stormagt skygges.

Vel er vi mod de Mange faa,
men vi kan vorde stærke,
naar Unge, Gamle, Store, Smaa
vil følge samme Mærke.
Naar ret hver Evne vorder brugt,
naar alt det Onde faar sin Tugt,
naar alt det Gode bærer Frugt,
skal Danmark evigt leve!

Ved H. N. Clausens Guldbryllup

8. December 1871.

De Guldklokker ringe saa blødt og mildt og sødt
i Livets sene, stille Aftentimer;
hvad Dagen bragte Bittert, det synker ned som dødt,
men Liv i alle gode Minder kimer.
De nynne kun om Kjærlighed, de tale kun om Fred,
de lyde som en Psalme om Herrens Miskundhed,
der stemmes i af glade, rørte Hjerter.

De Guldklokker ringe saa lifligt og saa klart,
naar Trofasthedens Sejer de forkynde;
naar Vaarens lyse Løvsal af Høstens Storm er spart,
og Vintrens hvide Mark har Somrens Ynde.
Mens Klangen maner Fortidens blege Skygger frem,
et farverigt Billed den bærer ned til dem,
som Fremtidens Runer skulle føre.

De Guldklokker ringe saa højt og stærkt og fuldt
udover Slægtens Kreds og Hjemmets Vægge;
thi Han, for hvem de lyde, han haver ikke dulgt
sit Bryst i Rets og Sandheds Kæmperække.
Og har han aldrig svigtet den Sag, han kaldte god,
men altid lyst i Striden ved sin Styrke og sit Mod,
hans Egekrands idag har gyldne Rande.

De Guldklokker ringe for hele Danmarks Land,
den Brud, til hvem i Vuggen han er viet,
for hvem hans Hjerte luer endnu i Ungdomsbrand,
paa hvem i tunge Tider han har biet.
Om blide Kaar og Lykke endnu ej Gud det gav,
dets Kjærlighed han tager dog med sig i sin Grav,
og det hans ædle Træk vil aldrig glemme.

Ved Henrik Rungs Jordefærd

19. December 1871.

Ak, Harpen er, brusten, hængt paa Knag,
endt er hans Spil;
og Hjertets brusende Bølgeslag
stander nu stil';
og Øret ej lytter til Tonernes Klang,
som kjærligt slynge hans Mindesang.

Men manget et Kvad, hans Kunst har skabt,
Døden ej naa'r;
fra Slægt til Slægter i Ungdomskraft
sejrrigt det gaar;
det flyver fra Læbe, det gjemmes i Bryst,
mens Havet ruller mod Danmarks Kyst.

Thi elsket Dig har han, Fædreland!
trofast som Søn;
dit Haab, din Sorg og din Længsel han
bar paa i Løn.
Du jubled, Du klaged i Tonernes Klang;
Derfor hans Sange blev Folkesang.

Ved Fregatten „Tordenskjolds“ Hjemkomst

29. Januar 1872.

Velkommen hjem fra Kinas Kyst
til gamle Danmarks Moderbryst,
I, som har fjerne Folkeslag
med Ære viist dets Flag!
Vi veed, hvorhen end Farten gik,
jer' Tanke har gjort ret Bestik,
og Hjerternes Kompas ombord
har peget imod Nord.

I har ej øvet Heltedaad:
af intet Blod blev Planken vaad;
Kanonerne sang kun Koral
til Hilsen og Signal.
Men I har baaret over Sø
Kulturens spiresvangre Frø,
og gjennem Havets Afgrund lagt
en Vej for Ordets Magt.

Nu styrte Østens Sfinxer ned,
naar York og Yeddo tales ved,
og Vestens Folkebølgers Drøn
naa'r op til „Solens Søn".
Og da er Aandens Herredom
befæstet over Tid og Rum,
naar hele den bebo'de Jord
kan høre samme Ord.

Med Ret I danske Mænd var med
At knytte et af Kjædens Led;
thi hint Naturens store Fund
er gjort ved Øresund.
Dengang i Oceanets Seng
I sænked ned den klingre Streng,
da lued fra Fregattens Stavn
Hans Christian Ørsteds Navn.

Staar Danmarks Magt blandt Riger lavt,
er stakket kun vor Folkekraft,
har Svig og Vold vor Grændse brudt,
og Brødre Trældom budt, —
i Videnskabs og Kunstens Krands
er manget frodigt Blad vort Lands;
Kulturens Fællessum har vi
dog gjort vort Indskud i.

Velkommen da fra Rejsen lang
igjen til Fædrelandets Vang,
til Virksomhed og mandig Færd,
dets Tak og Ære værd;
til Haabet om, at vi, skjønt smaa,
ved fælles Hjælp skal Maalet naa,
og leve ædelt, skjønt og frit,
naar ærlig Hver gjør Sit!

Ved den nordiske Industriudstillings Aabning

13. Juni 1872.

Velkommen til Arbejdets Kappestrid,
hvor regnende Kløgt og skabende Snille
skal mødes med Haandens trofaste Flid;
hvor Kraft til at stræbe, Magt til at ville
med Kundskab og Smag og Skjønheds Glands
skal kæmpe om Ærens liflige Krands!
Velkommen, I togaklædte Helte
med Fredens Olivengren i Belte,
til Arbejdets, Flidens og Snillets Strid!

Derfra, hvor Malmen gror i Bjergets Skjul,
og bryder frem i Mandens Arm og Stemme;
hvor Arnestedets stille Flid har hjemme,
og Strømmen bruser højt om Værkets Hjul;
hvor Snillet lærte Sejleren at klyve
ad brede Trapper over Klippens Top;
hvor Nutids Vølund slog sit Øje op,
og vide Sangens Nattergale flyve —
derfra velkommen hid
til Arbejdets, Flidens og Snillets Strid!

Derfra, hvor højt sig Fjelde taarne
og løfte Sjælen op med sig;
hvor Mænd, af deres Styrke baarne,
med Ære har brudt Livet Vej;
hvor Tanken dybt i Mindet bunder,
og drages af dets stærke Skin;
hvor Haanden virked mangt et Under,
kun ledet af et barnligt Sind —
derfra velkommen hid
til Arbejdets, Flidens og Snillets Strid!

Og fra de lave Øer og grønne Sletter,
som aldrig spotte Plovens skarpe Bid;
hvor Himlens Hvælv kun Synet Grændse sætter,
og Havets Luner ægge Mandens Vid;
hvor Søndenvind og Solskin løve Skoven,
og vække Foraar i det glade Sind;
hvor Haandens Virksomhed og Tankens Spind
kun trænge til Velsignelsen fraoven —
velkommen Alle her,
hvis Stræben er ærlig og Hæder værd!

Vi trende Folk i det høje Nord,
ej Tallets Styrke vi finge;
I Folkenes mægtige Fælleskor
kun svagt vore Røster maa klinge.

Men om med vor Evnes fulde Skat
vi trofast og redelig virke,
da faa vi vort eget Spir vel sat
paa Verdens-Kulturens Kirke;
da finde for Brist og Brøst vi Raad,
og hævde vor Ret til at være;
da Sønnernes frie, mandige Daad
skal kappes med Fædrenes Ære!

2.

O store Gud, Dig love vi,
paa Dig vort Haab vi bygge!
Staa os i al vor Gjerning bi,
og laan vor Stræben Lykke!
Beskærm vort Fædrehjem,
Og lad det voxe frem
ved sine Sønners Daad,
ved vise Fyrsters Raad,
ved ædle Folkeviljer!

Ved Norges Tusindaarsfest

18. Juli 1872.

Et Aartusind Blink paa Fjeldet
af den samme Sol —
Folkehallen takt og tjeldet,
reist dens Kongestol —
alle Bygder, alle Stæder
halvt om Nød og halvt om Hæder,
og ved Lovens stærke Runer
bundne Selvets Luner!

Dyrt det var Dig, gamle Norge!
Rigets Herredom;
rundt om dine Klippeborge
fossed Blodets Flom,
til den vilde Trods blev tæmmet,
og din Enhedstanke nemmet;
til i Hvilen lang derefter
Du vandt nye Kræfter.

Lifligt Fjeld og Dal nu grønnes
i din anden Vaar;
kun din Fortids Storværk skjønnes,
ej dens dybe Saar;
men du husker Sagas Lære:
Da kun voxer Held og Ære,
naar hver Mand har Fædrelandet
kjært som intet Andet.

Tusindaarig Folkegubbe,
atter ung og sund,
som har over svedne Stubbe
hvalt din Majdags Lund,
gid din Aand fra Fjeldets Side
skue langt og lyse vide,
mens i Dal dit Hjertes Kilde
rinder klar og stille!

Ved det første nordiske Juristmøde

24. August 1872.

Naturen gav vor ældste Lov
i hine fjerne Dage,
da Gotens Øxe rydded Skov
og tømred Hal og Drage.
I Stammens ædle Blod den flød,
i Tungemaalets Klang den lød,
og malte Verdenshimlen rød
af Ærens Nordlysflammer.

Men Blodets Røst blev kvalt i Blod,
da Selvet vilde raade,
og knuste Alt, der stod imod
dets Vilje og dets Baade.
Den bedste Ret var længste Spyd,
og tungest Haand den største Dyd,
da silde Kirkeklokkens Lyd
til Fred og Orden kaldte.

Et Rige saa hvert Landskab blev,
og Stater alle Stæder,
som hver sin egen Lov sig skrev
med Snit af egne Klæder;
men Kongemagtens Trang opsled
den brogede Mangfoldighed,
og putted Stump for Stump den ned
i sine vide Lommer.

Og dermed var vor ældste Lov
ej længer til at spore;
thi atter gik det løs paa Rov
og Vold — kun i det Store.
Men da saa Vindingen blev talt,
den ud til Skam og Skade faldt:
Af Nordens Kæmper var i Alt
tilbage — trende Dværge.

Er vi nu blevne ganske smaa
ved vore Fædres Synder,
saa maa vi endelig forstaa,
hvorfra vor Nød begynder;
derfra: at hin Naturens Lov,
mens Folket trælled eller sov,
blev tramped under Hæl og Hov
af griske Herskerlyster.

Nu skal dens Aand, af Dvale vakt,
ej mere gaa i Glemme,
men, holdt i Ære og ved Magt,
vor Gjernings Præg bestemme!
Og vil vi trodse Verdens Storm,
saa maa den blive Livets Norm,
saa maa den tage Bogstavform
og vorde læst til Thinge!

†

Vilhelm Marstrand.

8. April 1873.

Nu slukkedes en Stjerne af de faa,
der blinked paa vor dunkle Aftenbue
og loved, at vort Navn skal ej forgaa,
og ej for Nattens Spøgelser vi grue; —
en Stjerne, som, af Dødens Sky bedækt,
sin Glands ud gjennem fjerne Tider sender,
og vidner om en Aandens Adelsslægt,
der rejste Kunstens Slot med egne Hænder.

Thi af hans Følelsers stormrørte Skød
var Skjønhedens Gudinde dukket atter,
saa frisk, saa liljehvid og rosenrød,
som Hellas i sin Vaar saa' Himlens Datter.
Hun ledte over Livets Torv hans Fod,
saa Mængdens lave Attraa den ei stænked;
i alle Sprog han hendes Røst forstod,
og agted kun den Løn, hun gavmild skænked.

Saa stod med opladt Blik han, ung og kjæk,
midt i sin Olds spidsborgerlige Trængsel,
og læste i dens løjerlige Træk
Afstanden fra sin egen Skjønhedslængsel; —
da var det, højt hans Lunes Kilde sprang
og kasted Perler ud til alle Sider;
da fuld og ren og klar hans Latter klang,
som ingen hørtes siden Holbergs Tider.

Saa droges han mod Sydens Paradis,
hvor Jord og Himmel, Liv og Kunst istemme
en evig Vexelsang til Skjønheds Pris,
og Kunstnersjælen altid er som hjemme.
I ædle Former og i Farvers Glands
en nordisk Viking atter sig berused;
men hvem tog med et Bytte, rigt som hans,
til Hæder og til Pryd for Fædrehuset?

Ja, han har smykt det ved sit Snilles Magt
med Billeder, hvis Mage ej det ejer,
hvori hans Hjerte og hans Aand er lagt,
hvori han kjæmpet har og vundet Sejer.
En broget Flok! — af Lunets glade Børn
det store gjennemtænkte Værk ej skæmmes;
thi altid Vingeslag af Tankens Ørn
og Duften af et kjærligt Sind fornemmes.

At skabe Billeder — det var hans Trang,
hans Dages Arbejd og hans Aftens Glæde;
sødt vuggedes hans Sjæl af Toners Klang;
taug de, saa maatte Pen og Blyant kvæde.
De kom og gik, Tungsindets Skyer graa;
urolig frem og atter frem han hasted,
og følte dybt, hvor fjernt end Maalet laa,
som dog sit Skær paa al hans Gjerning kasted.

Saa randt hans Liv, — til Sorg og Sot brød ind
og tidlig mørknede ham Hjemmets Lykke.
Da stilledes det lunefulde Sind,
da voxed Kjærlighedens Blomst — i Skygge.
Da glatted Fred hans Pandes Folder ud,
og Klarhed i hans trætte Øje skinned. —
Thi hvile han i Fred, i Fred hos Gud,
og evig Klarhed hvile over Mindet!

For Grundloven.

5. Juni 1873.

Dengang hin Foraarsmorgen vi
sprang ud af vore Dyner,
da Kongen kaldte: „I er fri!“ —
vi havde skjønne Syner;
thi Himlen pranged purpurrød,
og Spirer kimed, Knopper brød,
og gjennem Luften liflig flød
en Strøm af Lærketoner.

De lød om høje Fædres Arv,
af ædle Sønner hegnet;
om Mænd, som, kloge paa vor Tarv,
med store Chiffre regned;
de lød om Lys i mørkest Rum,
om Rets og Sandheds Herredom,
og om en Samfundsvilje, som
bandt Smaa og Store sammen.

Nu er det jo, som Mark og Skov
kun hused andre Røster:
højt skriger Ravnen efter Rov,
hans Broders Bid ham lyster;
Kalkunen pludrer lystig væk
i Kor med Gjæssenes „Kæk, Kæk,“
mens Ræven lusker om paa Træk
i Haab om Steg til Aften.

Men om hin Lærketrille glad
ej længe Øret fyldte,
det kom vist af, vi trevne sad,
og selv vort Savn forskyldte.
Udi vort eget Bryst kun trygt
er Frihedsfuglens Rede bygt,
og kun naar det er trangt og sygt,
dens klingre Røst forstummer.

Lad da en frejdig Fællesaand
hvert trykket Sind udvide!
Det staar jo i Vorherres Haand,
hvad Kaar vi skulle lide.
Lad Hver sit Eget sætte bag-
ved Fædrelandets store Sag,
og fulde, stærke Hjerteslag
i Ve og Vel det følge!

Da skal ej Frihedsfuglen dø,
men Sangen atter klinge;
da skal den sværve over Ø
engang paa Svanevinge,
og løfte over Nuets Savn
os ind i vore Længslers Havn,
og Fredriks Ros og Danmarks Navn
til fjerne Tider bringe!

Ved Afsløringen af Kong Frederik den Syvendes Rytterstatue

6. Oktober 1873.

1.

Ti Vintre bruned Skovens grønne Kroner
og rev dem af,
siden vi lagde under Sørgetoner
Kongen i Grav.
Kjærligheds røde Rose dog ej blegned,
og ej Hans Æres lyse Blade faldt;
Folkehjertet hegned
trofast om Alt.

Uvejret samled sig, og Lynet flammed
over vort Tag;
Brødre, hvem samme Moderbryst har ammet,
skilte dets Slag.
Fjernt ikkun Haabets milde Stjerner skinne,
Skygge har bredt sig over Folkets Vej;
men Kong Fredriks Minde
mørkner den ej.

Frihed Han gav os af sin frie Vilje,
Hvermand hans Ret;
derfor af Vold og Blod vor trange Tilje
har ingen Plet.
Kæmpe end Aanderne med Pen og Tunge,
skattes end Gaven paa forskjellig Vis,
enige vi sjunge
Giverens Pris.

Saa skal Kong Fredriks Navn igjennem Tiden
sejrende gaa;
større vel fødtes før og fødes siden,
kjærere faa.
Slægt efter Slægt at elske det skal lære,
frede og pleje Sæden, Han har lagt;
Danmarks Held og Ære
vise dens Magt!

2.

Nu rider Han igjen,
vor Konge og vor Ven,
igjennem Folkets Skare
og hilser mildt ad den.
Til Alle og Enhver,
som haver havt Ham kjær,
Hans Billed taler atter,
som dengang Han var os nær.
Det taler om Hans Troskab, da Farens Klokke lød,
det taler højt om Løftet, Han gav og aldrig brød,
om Klangen i Hans Røst,
om Hjertet i hans Bryst,
om Kongens Folkesind.

Og som, i Malm nu klædt,
Han for vort Blik er stædt,
Han Sønnerne skal minde
om vor gamle Kongeæt;
og om en Alder ny,
da under Vaabengny
vi vaktes op til Liv og Daad
af Friheds Morgengry;
om unge Kræfters Fødsel og muldne Skrankers Fald,
om friske Sejerskrandse i Sagas høje Hal,

om Rigets bedste Skjold,
trohjertet Sammenhold
imellem Drot og Folk.

3.

Men skjønt aldrig vi vil glemme
Kongen lagt i Grav,
skal ej Mindets bløde Stemme
døve Livets Krav.
Du, som valgtes til at raade
for Hans Riges Tarv,
gid Du tage, af Guds Naade,
Kjærlighedens Arv!

Gid Du se hin Skygge fjernet,
rejst Naturens Skjel!
Gid Du se vor Frihed værnet
trofast af os selv!
Gid Du se al Virken lønnes
rigt paa Land og Hav!
Gid Du se dit Scepter grønnes
som en Mandelstav!

Til Nordslesvigs Repræsentanter.

7. Oktober 1873.

I drive i det vilde Hav
paa Stumperne af Vraget;
vi frelste fra den vaade Grav
dog Rejsningen og Flaget;
men vi kan ikke komme ud
og bjerge Jer til Landet,
thi Redningsbaaden, som, næst Gud,
vi stoled paa, er strandet.

Vi kan kun spejde Dag og Nat,
om Strømmen ej vil vende,
og milde Godtvejrs Bølgeslag
Jer ind mod Kysten sende.
Men at I kan i Nattens Gys
mod Hjemmet Øjet rette,
vi altid ville tænde Lys
og dem i Vindvet sætte.

Den Tro skal I se stærk og klar
i vore Hjerter brænde:
At end et naadigt Forsyn har
det Heles Styr i Hænde;
at aldrig Ret og Sandhed skal
af Svig og Vold besejres;
at Hovmod altid staar for Fald,
og Pral og Løgn henvejres.

Det Haab skal aldrig vorde slukt,
at denne gamle Stamme,
hvis Hænders Værk og Tankers Flugt
for Ingen blev til Skamme;
— at den har baade Kløgt og Kraft
til for sig selv at raade,
og ikke blot er bleven skabt
til Lægd for Tydsklands Flaade.

Og I skal se en Kjærlighed
til Jer, som aldrig slappes,
om end paa et og andet Sted
vi med hinanden nappes.
Der er dog Malurt i vort Brød
og Sorg i vore Sjæle,
saalænge i vort eget Kjød,
der sidder Grændsepæle.

Hold da, I gode Brødre, ud
i Nattens lange Timer!
Der sker engang et Morgenbrud,
da Frihedsklokken kimer.
Da skal vor Moders Ømhed nok
jer' vaade Trøje tørre,
og aldrig i vor Børneflok
skal Glæden vorde større!

Til J. P. E. Hartmann.

22. Mai 1874.

Hil Dig, Du, der en Sommernat i Skoven
lytted til Alfernes Leg!
Hil Dig, hvis Sjæl af Havfrusang fra Voven
fyldtes, naar Fuldmaanen steg!
Hele den Skjønhed, Naturen os skænked,
frisk, men vemodig og blød,
dybt i dit trofaste Minde sig sænked,
højt i dit Strængespil lød.

Du har spejdet i Menneskenes Hjerte,
gjettet dets lønligste Krog,
og dets Saga om navnløs Fryd og Smerte
skrevet i Tonernes Sprog.
Stormende Længsel og smilende Drømme,
Kjærligheds sødeste Lyst
rulled som Perler i blinkende Strømme
ud fra dit sangrige Bryst.

Du har følt, hvad i Livets Skød sig rørte
under dets skiftende Ham;
andens susende Vingeslag Du hørte
grant gjennem Hverdagens Glam.
Tidt, naar din Kunst ikkun syntes at være
flygtige Stemningers Tolk,
evige Blomster i Krands Du til Ære
bandt for Dig selv og dit Folk.

Nu din Dag sig til Vintersolhverv nærmer,
blege blev Isse og Kind;
hvad gjør det, naar Apollons Straale skærmer
Sommer og Vaar i dit Sind!
Ældet, Du fostred kun højere Tanker,
dybere greb kun din Sands;
stærkest dit nordiske Hjerte nu banker
i Harmoniernes Dands.

Hil og Tak fra de Gamle og de Unge!
Tak fra dit Folk og dit Land
for hvert Kvad, som Du lagde os paa Tunge,
elsket af Mø som af Mand!
Tak saa for Orgelets mægtige Stemme,
Psalmernes løftende Kor!
Tak for hver Treklang, som lod os forglemme.
at der er Mislyd paa Jord!

Paa Himmelbjerget.

9. Juli 1874.

Du Land, der mellem tvende Have bølger,
som om din Jordbund deres Billed bar;
som dyben Dal bag nøgne Banker dølger,
og Bræm af hvide Klitter om Dig har!
Fik Du end mere Blæst og mindre Skygge,
blev tavlet ud i Brunt og Grønt dit Felt,
saa har Du dog det samme Lavlands-Tykke,
som Søsterøerne ved Sund og Belt.

Og I, som Jyllands skarpe Ager pløje,
med stærke Skuldre og med tunge Skridt,
I har den samme Sjæl i Eders Øje,
og Aanden i Jer aarker lige vidt.
Er I lidt sejgere, men mere sene,
og Ordet paa jer' Læbe mere bredt,
de samme Med og Kaar os jo forene,
og Fædreland og Modermaal er eet.

Saa gid vi altid trofast sammen holde
paa det, vi har endnu af Fædrearv,
og aldrig Sjæle smaa og Hjerter kolde
vort Øje blinde for vor fælles Tarv!
Gid Frihedstræet, som vi eje Begge,
maa skyde rankt og stolt mod Himlen op,
og intet Kryb dets sunde Rødder svække,
men Sangens Fugle bygge i dets Top!

Paa Fredericiaslagets 25de Aarsdag

6. Juli 1874.

1.

Hvor er nu hin Morgenrøde,
nær og dog saa fjern,
som bestraaled' Fjendens øde
Lejr og faldne Værn?
Hvor er hine Bøgeblade,
dem, vi svunge sejersglade,
som om hjem fra Nød og Fare
Danmarks Vaar vi bare?

Løst blev ej vor Skæbnes Gaade
i den haarde Leg;
Haabets rige Sæd, vi saa'de,
gusten staar og bleg;
Maalet, som vi tro'de rækket,
er igjen af Taage dækket:
Sønderjyllands Sønner trælle
under fremmed Vælde.

Men vi brød dog ej forgjæves
frem i Nattens Skød:
vi har kæmpet, som det kræves
af et Folk i Nød;
hævdet Nordens gamle Ære
og dets Ret til selv at være;
lagt til Danmarks Skat af Minder
et, som aldrig svinder.

Og de Brødre tro, som segned
foran Fjendens Vold,
deres Navne Saga tegned
paa sit gyldne Skjold;
dem skal hele Folket takke,
mens det løfter frit sin Nakke,
Slægt og Venner alle Steder
regne sig til Hæder.

Sov da sødt i Gravens Gjemme,
I, som forud gik!
Savnet bæver i vor Stemme,
perler i vort Blik;
mens vor Læbe stammer Bønnen:
Gode Gud, Du skjænke Lønnen
dem, som villigen har givet
Fædrelandet Livet!

2.

Fra Mindets stille Haller
en Spaadomsrøst der gaar,
som vækker, og som kalder
paa alle Dem, den naa'r;
som Trøst i Sorgen bringer
og styrker ængstet Sind,
saa Tanken kjæk sig svinger
mod Idealets Tind.

Derfor fra Gravens Tue
vi gaa med løftet Bryn;
thi over den vi skue
et herligt Fremtidssyn:
En frejdig Sønneskare,
som træder Fædres Spor,
og vil og kan forsvare
hver Tomme af vor Jord!

Et Folk med Tanker høje
og Viljerne i Brand!
Det fælles Maal for Øje
hos Kvinde som hos Mand!
Alt Egenkrav bortvejret
af Fædrelandets Sag!
En Aand som den, der sejred
i Sjette Julis Slag!

Prolog ved den nye Theaterbygnings Indvielse

15. Oktober 1874.

1.

Vi hilse Huset, Land og Folk har bygt,
at det skal Kunstens Bolig være,
at den skal øves frit og plejes trygt
til sin og Fædrelandets Ære!
Gid Festens Blus maa tændes her i Kveld
til Hvile efter Dagens Møje,
Og evig Skjønheds Straalevæld
opklare Mængdens sløve Øje!

Vi hilse Eder, som „ej blot til Lyst“
vil flokke Jer bag disse Vægge,
som bringe med en Sangbund i jert Bryst
for hele Kunstens Tonerække!
Det gamle Hus, de kjære Minders Hjem,
er sunket under Tidens Bølge;
men frede vi om Arven efter dem,
vil Eders Hu det nye følge.

2.

I Hellas' Vaar
alt Scenens Kunst sin Blomst udslaar,
en Rose rød,
saa frisk endnu, som den blev fød.

I Sejrens Stund
den voxed frem af Friheds Grund,
et Offer bragt
de naaderige Guders Magt.

Højt var dens Kald:
at male Storhed i sit Fald
og Viljers Strid
og Brødens Straf og Angrens Bid.

Højt var dens Med:
at styrte Løgn og Lavhed ned,
i lovfast Bo
at værge Fædres Sæd og Tro.

Og Sprogets Glands
i yndefulde Rhytmers Dands
og Lyn af Vid
omstraale den til evig Tid.

3.

Men Scenens Maal er end idag,
som for Aartusinder, det samme;
den kæmper under Sandheds Flag
med lette Vaaben, men som ramme.
Naar den i Lamperaders Skin
sin egen lille Trylleverden digter,
paa Menneskenes Sjæl og Sind
dens Gjerning og dens Tale sigter.

Og I har bygt en Læresal
for alle Unge, alle Gamle,
hvor af det tabte Ideal
de atter spredte Glimt kan samle;
hvor Døgnets Synskreds vides ud
til Følelsernes Dyb og Tankens Tinder;
hvor Livets Taage, Rusk og Slud
i Poesiens Vaarsol svinder.

4.

De første Ord, som her skal lyde
fra mig, som mine Fællers Tolk,
er Tak — til Konge og til Folk;

til Hver, som offred Omsorg eller Guld,
ja blot en Vilje god, en Tanke huld,
for her vor Kunst et værdigt Hjem at byde;
til Hver, som med Forventning glad
saa' mangehaande Kræfter hjælpes ad
og denne Kæmpeblomst af Jorden skyde
og folde ud sin Sommerpragt;
til Hver, der har til Kalk og Stene
et Bindestof af varme Ønsker lagt,
at her opblomstre maa den danske Scene,
og vore Fædres Højde naa',
og deres Ros i Tiderne bevare,
saa disse Mure ej til Spot skal staa,
men Husets Indhold til dets Ydre svare.

Jeg takker Jer, fordi I har erkjendt,
at Scenens Kunst er andre Kunsters Lige,
og ikke mindre har end de fortjent
at vorde holdt i Hævd af Folk og Rige.
Vel sandt, den skaber ej sit Æmne selv;
for det den staar til Digteren i Gjæld,
mens han paa os en anden Vexel trækker.
Han tegner en Karton, et Omrids kun
af Billedet, som Fantasien vækker
til Liv i Drømmens lykkelige Stund.
Men Skuespilleren forstaar at blande

de Farver, der behøves, for at danne
af Tegningen et udført Maleri,
af Digtningen en gjenfødt Poesi.
Han i de nøgne, blege Former lægger
sit Kjød og Blod, sin Sjæl, sit Hjertes Ild,
og, eftersom hans Kunst og Digtet vil,
med Skygge hist han Karakteren dækker,
og stiller her den frem i Lysets Spil.
Da træde Skikkelserne ud af Rammen
med Livets hele virkelige Magt;
da er en Virkning, stor og sand, frembragt,
den, Digteren og han maa dele sammen,
men som er Alles Gavn og Alles Gammen.

Der var en Tid — nu ligger den ej nær —
da denne Kunst var agtet føje,
og sagtens heller ej var meget værd;
da Danmarks Publikum ej skjelned nøje
fra Taskenspil og Linedands
og andet Gøgl for Mængdens grove Sands
den Gjerning, Scenens høje Muser øve;
da ingen Digter vovede sig til
det tunge, hjælpeløse Sprog at prøve
i egne danske Skuespil.
Saa træder Holberg frem. Hvad var vi blevet,
hvis denne stille, lærde Mand,

der nu som solblank Fjeldtop rager
op over Tidens flade, sorte Ager,
ej havde Natteskyggen sønderrevet?
Hvis han ej havde skænket Folk og Land
sit Lunes kostelige Ædelstene?
Ej havde frigjort vort stavnsbundne Sprog
og ført i aldrig standset Sejerstog
fra Grønnegades dunkle Krog
til Pladsen tæt herved vor Scene?

Vi har ej Titus', ej Severus' Bue,
hvor Slægter efter Slægter kunne skue
i Marmor hugget, halvt dog ødelagt,
hvad grumme Sejerherrer har fuldbragt:
det rige Bytte, de opbrændte Stæder
og hele Folkeslag i Slavekjæder;
men vi har Holbergs „danske Skueplads",
et Monument, der lyver ej og praler,
ej heller kan mishandles af Vandaler,
men evig højt til Efterslægten taler
om Fremmed-Herredømmets Nederlag,
om Sejren over egen Vansmag vunden,
om Morgenrøden til en bedre Dag.
Den er det — den, der har lagt Grunden
til dette nye, festlige Palads.

Dog efter Morgenstrimen lyste ikke,
som i Naturen, strax den klare Dag.
Endnu maa Kunsten Brødet tigge
af Publikums umodne Smag.
Mens Holberg atter bli'er i Skygge stillet,
opblomstrer, snørt og pudret, Hyrdespillet;
og frem med Pomp Tragedien triner
i stive Skjørter og Alexandriner.
Kun Ewalds „Balder“ er et Glimt i Sky,
der peger mod en Fremtid ny.
Den er med Wessels strømpeløse Kjærlighed
omtrent et halvt Aarhundreds hele Herlighed.
Men endelig staar Solen op.
Da hin Skærtorsdag Kongedybets Torden
har rystet baade Sjælene og Jorden,
saa kommer Han „med Brudgomsskridt og Bue“,
der med et Spring staar midt paa Bjergets Top:
den Herkules i Ungdomslue,
der fælder Hadets Grib med sikker Haand
og løser Lænken op, som strammer
den fængslede Prometheus, Nordens Aand;
saa kommer Han med Aukthors Hammer,
med Brages Harpe og med Yduns Bæger,
Danmarks og Nordens Øehlenschlæger.

I hans Spor skrider Kunsten frem;
thi aldrig før har slig en Sangfuglskare

i Danmarks Skove havt sit Hjem.
Og aldrig kunde Scenen før fremtrylle
ved Digtersnillets Hjælp en saadan Hær
af Skikkelser i broget Farveskær
med Sandheds Præg og Virkeligheds Fylde.
Og aldrig blev der skjønnet paa dens Værd,
og aldrig Sammenhængen følt og fundet
imellem den og Folkets Liv og Færd,
som i det sidste Slægtled, der er svundet.

Sent skulle glemmes Navnene paa Dem,
der bar vor Gjerning op paa stærke Skuldre;
der tidt lod Eders Taarer strømme frem,
tidt Eders Latter gjennem Huset buldre;
der lokked Eder hid, lig Fjeldets Huldre,
og bragte Livets Tryk og Sorg i Glem,
ej for at fange Jer i Dødens Mørke,
men for at ruste Jer med ny og bedre Styrke.

Kan Scenens Kunst da det? — Ja tvivl kun ej
derom, at, ledet ad den rette Vej,
er den ej Øjenslyst kun, men Belæring,
en kjernesund og kraftig Næring
for hele Folkets Følelse og Aand,
et af de sammenspundne, sejge Baand,

som holde raa og daarlig Lyst i Tømme;
en af Kulturens rige, milde Strømme,
der klæder Bredderne med Græs og Løv,
og hemmelig befrugter fjerne Agre,
hvor, hvis den standsed', Sand og Støv
snart vilde kvæle Straaene de magre.
Og Du kan ej undvære den, mit Folk,
fordi den er den tydeligste Tolk
for alle ædle Følelser og Tanker,
For Længsels Suk og Kjærlighedens Haab,
for Lidenskabens Storm mod alle Skranker,
for Skuffelsens og Smertens Raab,
for Mindet om de Storheder, der tabe
sig i de fjerne Tiders Perspektiv,
for Latter over Dværgene, der skabe
som Kæmper sig i Døgnets tomme Liv,
for Menneskets Natur i Eet og Alt
i fuld og sand og inderlig Betydning,
men altid set og følt og malt,
i Lys af Idealets Straalebrydning.

Du kan, mit Folk, ej savne Scenens Magt,
ifald Du kjende vil Dig selv til Bunden;
ej, hvis Du gjenopbygge vil fra Grunden
dit gamle Hus, til Hælvten ødelagt.

Den tæller med i Summen af de Kræfter,
som Gud til Raadighed Dig gav,
som Du endnu skal høste Ære af,
hvis kjærligt Du vil pleje dem herefter.

Lemlæstet er Du af Ulykkens Slag,
og mørke Sky'r sig om din Synskreds lejre;
men klar og lang dog vorde kan din Dag,
og over Skæbnens Ugunst kan du sejre.
I Afmagts Dyb Du vinde kan en Magt,
som ingen Røverhaand fra Dig kan rane;
thi Kunstens Sti og Videnskabens Bane
er begge aabne for din Evne lagt.
Ad Begge frem med raske Skridt Du skred
saa langt, som Verdens største Folk er vundet.
Se, Tyges Hæder funkler over Sundet;
den er en Stjerne, som gaar aldrig ned.
Højsang af tause Marmorguder synges
om Billedhuggeren fra Kjøbenhavn;
og Touget, der om Jordens Midje slynges,
paa fjerne Kyster hvisker Ørsteds Navn.
Vogt derfor paa dit aandelige Eje,
din Friheds og din Fremtids bedste Værn,
fordi det i din lette Vægtskaal veje
vil meget mer end Blod og Jern.
Laan ej dit Øre Dem, hvis Idealer

kan rummes i en Pung og paa et Fad;
ej Dem, der med et hyklet Had
til ædel Glæde Hobens Gunst betaler;
ej Dem, der hæftede saa fast
paa Jorden og dens Idræt deres Øje,
at Maalestokken for dem brast,
og de tog Muldvarpskud for Kæmpehøje!
Men lyt til Aandens Stormænd! Se paa Dem,
hvis Billeder herudenfor skal stande!
Lad disse To Dig vise Vejen frem!
Og gaa den saa med klar og løftet Pande!

5.

Hold over dette lille Land,
o Gud, din Haand!
Tænd Kjærlighed til det i Brand,
lad den opflamme Mø og Mand,
og slynge om hver Kreds og Stand
et helligt Baand!
Lad Ret og Sandhed fast slaa Bom
for Alt, hvad der af Løgnen kom!
Byg dem et evigt Herredom
i Folkets Aand!

Velsign hver Stræben ren og god
i Stort og Smaat!
Lad Kunst og Kundskab dybt slaa Rod,
og adle os vort Sind og Blod,
og styrke os vor Kraft og Mod
og varsle godt!
Beskærm vor Konge og hans Æt!
Lad ham se Danmark naa sin Ret
og hele Folket skares tæt
omkring sin Drot!

†

Vilhelmine Smith.

16. Oktober 1874.

Hun var ikkun en gammel enlig Kvinde,
til hvem den store Verden ej har kjendt,
ibag en Kjøbstads trange Mur stængt inde,
med Sindet mod en enkelt Gjerning vendt;
men i det Skjønnes Rige var hun hjemme,
det aabned' sig for hendes aabne Sands,
der nynned' med i Koret hendes Stemme
og hendes Syn drak Idealets Glands.

Og derfor hun en Sjælens Ungdom arved,
som spotted Aldrens Vægt og Tidens Flugt;
det varme Blod de blege Kinder farved,
naar Livet gav et Indtryk stort og smukt.
Hun gynged med paa dets oprørte Bølger,
i sine stille Tankers lille Baad,
med Haab paa det, den dunkle Fremtid dølger,
med grundfast Tro paa Guds alvise Raad.

Og Kjærlighedens blanke Guld hun ejed,
ej smuldret bort, unyttet og forsmaa't,
selvvalgte Pligter Livets Lyst opvejed,
i Offret Fyldestgjørelsen blev naa't.
Hun enlig var, men hun var ikke ene;
en anden Kvinde tog en Husbonds Sted,
og om den lange Dødskamps mørke Scene
har Søsterkjærlighed bredt himmelsk Fred.

Ved Overleveringen af Prisbelønningerne fra Verdensudstillingen i Wien

28. Februar 1875.

Paa Verdens Kort forsvinder
fast denne Plet af Jord,
som gjemmer vore Minder,
hvori vort Haab end gror;
som Storværksmænd har baaret,
der Verden Love skrev;
som, nylig sønderskaaret,
kun kjærere os blev.

Den kostbart Malm ej dølger
i Bjergets dybe Skød,
men Rug paa Sletten bølger,
som giver dagligt Brød;
af Frugter ej den gløder
i yppigt Farvespil,
men gode Kaar den føder,
naar Kræfter lægges til.

Og Folkets lille Skare
har, under Tidens Tugt,
tabt Lysten til at fare
i dristig Ørneflugt;
men aabent blev dets Øje
for meget Skjønt og Sandt,
og gjennem stille Møje
det sine Guldkorn fandt.

Vi stræbte efter Evne
i Videnskab og Kunst,
og Navne kan vi nævne,
som ej har stræbt omsonst;
hvor Disse Vejen viste,
der fulgte Haandens Flid,
og vi blev ej de Sidste
i Livets Kappestrid.

Vor Fremtids tunge Tærning
er i Guds Hænder lagt;
men mandig, trofast Gjerning
staar i vor egen Magt;
og den er det forjættet:
at leve hædret fort,
og aldrig vorde slettet
med Skam af Verdens Kort.

†

Christian Flor.

9. April 1875.

Vort Modersmaal han elsked — hun var hans Ungdomsbrud;
for hendes Ret og Ære at værge drog han ud;
hvor mest hun blev forhaanet og trampet under Fod,
han hendes Ros forkyndte med frit og frejdigt Mod.

Men om de kolde Hjerter saa haard en Skal var lagt,
den smelted ej hans Tale, ej hendes Skjønheds Magt;
da klaged for sin Konge han hendes Tort og Skam;
men Enevælden var kun en Gubbe blind og lam.

Dog tabte han ej Modet, men sadlede sin Hest
og red ad Sønderjylland, saa mod Øst, saa mod Vest;
da Husly hans Hjertenskjær ej fandt i Kongens Borg,
til Bonde og til Borger han betroede al sin Sorg.

Der fandt han varme Hjerter, der fandt han Viljens Ild,
der fandt han aabne Øjne for, hvad der stod paa Spil;
der fandt han stærke Længsler og stumme, dybe Savn,
som kun kunde stilles i Modersmaalets Favn.

Der rejste han en Hær, som i tredve Aar har stridt,
og indtil denne Dag ikke vegen er et Skridt;
som, skilt fra sine Brødre og under fremmed Aag,
dog lige tro bevarer sin Sæd, sit Sind, sit Sprog.

Men at den end kan kæmpe, og at den staar saa fast
mod Fristelse og Fare, mod Svig og Overlast —
det skyldes ham, vi nylig har lagt i sorten Jord,
vort Modersmaals Elsker og Ridder, Christian Flor.

Ved Indvielsen af Arbejderforeningens Bygning

2. Maj 1875.

Arbejdet er Velsignelse og Ære,
ej Trællens usle Lod, men Frimands Kald,
som skal det hele Samfunds Lykke bære,
og værne det mod Sygdom og Forfald.
Det skal de slappe Led og Muskler spænde
og stivne Viljen, bævrende og blød;
det skal de lette Sind til Alvor vænne
og Velsmag sætte os paa dagligt Brød.

Men skal det vorde det, hvorfor det øves,
og skal det modne Den, det øves af,
saa han staar fast og frejdig, naar han prøves,
og synker ej som Vrag i Livets Hav —
maa Sandheds Sollys for hans Blik oprinde,
Indbildnings falske Syner splittes ad,
og, naar hans Haand er træt, hans Aand maa finde
i Kundskabs klare Strøm sit Sundheds-Bad.

Og er det lykket Faa kun, Ax at sanke
paa Vidskabs rige Mark i unge Aar,
og lænker Dagens Gjerning Hu og Tanke
nu, indtil Aftenhvilens Klokke slaar. —
Saa kan dog Brodersind Erstatning bringe,
og samle os til sildig Kundskabs-Høst,
og løse os vor bundne Tankes Vinge,
og sprede Liv og Glæde, Mod og Trøst.

Her har vi rejst et Hjem og tændt en Arne,
som lyse, varme, kvæge skal i Kveld,
som venlig vinke skal ad de Vildfarne,
og blusse højt til Hæder for os selv.
Gid Luen gjennem fjerne Tider skinne,
af Splid ej slukt, af Sløvhed aldrig dækt!
Gid Fædrelandet her maa altid finde
et Kuld af Sønner, trofast, sundt og kjækt!

Ved Studenternes Fakkeltog til Nordens Konger

25. Maj 1875.

I Tankernes Rige, i Kundskabens Land
staar Maalet, der vinker vor frejdige Stand.
Vi veed, det er evigt; dēt slukkes ej af
de skummende Bølger paa Tidernes Hav.
Og lysne engang for den Ringestes Syn,
og ramme den sejrende Udaad som Lyn
skal Sandhed!

Og Ungdommens Hjerte er Drømmenes Hjem;
der myldre de tonende Billeder frem,
og Farve de faa af vort bankende Blod,
og Højhed og Glands af vort svulmende Mod.
Ja, løfte vor Attraa, som Lærken, mod Sky,
og Aandens vaarfrodige Kræfter forny
skal Skjønhed!

Men hvad er saa sandt, som Naturlovens Bud,
som Mærket, vor Stamme har faaet af Gud,
der præger dens Grene, der former hvert Blad,
der ej kunde slettes af Tvedragt og Had?
I Arv tage Sønnerne Fædrenes Sag;
thi Sandhed er Folkenes Fostbrødrelag
i Norden.

Og hvad er saa skjønt, som naar Aftenens Glød
hensmelter i Morgenen, straalende rød;
naar Mindet, opgravet af Højenes Muld,
omsmedes til Haabets det fagreste Guld?
Lad Stormene gaa over Fjeld, over Vang,
dog aldrig forstummer Forjættelsens Sang
i Norden!

I Herskere høje, som raade dets Tarv,
velsigne Jer Gud, og bevare jer' Arv!
Som trofaste Brødre, der kjende ej Svig,
I sidde, hver af Jer paa Kjærlighed rig,
mens Folkene stræbe mod skiftende Med
og voxe sig sammen i Frihed og Fred!
Hil Eder!

Hilsen til Upsala.

4. Juni 1875.

Du Lærdommens Sæde
i Asernes Vang
med Ungdom og Glæde
og tonende Sang!
vi hylde din Ære,
vi prise dit Ry,
og Hilsen vi bære
fra Bøgenes Ly.

Ej Røver skal rane
den Skat, Du har dulgt;
og tidt brød Du Bane,
som Slægter har fulgt.
Du Fædrenes Færden
bød gange af Grav,
og Blomsternes Verden
en Trone Du gav.

Ej Livet, det unge,
din Stræben har kvalt,
og ned i din Lunge
ej Bogstøvet faldt;
men vel har Du fattet
hvad Sangen er værd,
da „Glunten“ erstatted
Normannernes Sværd.

Velsignet da være,
Firhundredaars Mo'r,
din Daad og din Ære
af Alle i Nord!
Af Sæden, Du lægger,
en Fremtid skal gro,
der Hænderne rækker
til Brødrene to!

Ved H. C. Andersens Jordefærd

11. August 1875.

Sov, Du trætte Barn, sov sødt,
aldrig ængstet mer og saaret,
under Blomstertæppet blødt,
i det Skød, som har Dig baaret!
Mens Du rundt i Verden fandt
nok af Ros og venlig Vilje,
Dig et sønligt Hjerte bandt
fast til Fædrelandets Tilje.

Underfuldt Guds Naade har
Dig igjennem Livet ledet,
om den Snillets Skat, Du bar,
i din Barndoms Mørke fredet,
løftet Dig ved egen Kraft,
op til Ærens lyse Tinde;
aldrig Hjertets Renhed tabt,
altid dog et Barn i Sinde!

Og naar Du din Billedhær
fylked, og dit Lune glimted,
gjennem Jordens Farveskær,
Himlens Herlighed Du skimted.
Endt er Livets Eventyr
nu, og løst dets sidste Gaade;
men et nyt, et evigt gry'r
hisset for Dig ved Guds Naade.

Og dit lille Fædreland
Dig i trofast Minde gjemmer,
prist af Kvinde og af Mand,
lifligst dog af Barnestemmer.
Kan mod Fare og mod Vold
Kunst og Videnskab det værne,
skal dit Navn fra Danmarks Skjold
tindre som en Lykkestjerne!

Paa de forenede Rigers 6lde Aarsdag

4. November 1875.

Gjennem Akersdal Carl Johan rider,
atter født til Liv ved Kunstens Magt;
Kongen hilser mildt til alle Sider,
thi han bringer med en Broderpagt.
Han forsmaar at høre Trælle sukke,
sætter ej paa ranet Eje Værd;
men paa den nyfødte Friheds Vugge
lægger han som Fadderskænk sit Sværd.

Og hvad Kongen ofred, Ingen misted,
men han selv og begge Riger vandt:
gammelt Nags og Mistros Skorpe bristed,
i sin Fjende hvert sin Fælle fandt.
Vid laa dem imellem Ørken-Hejen,
Sjeldent Syn og Sind derover gik,
indtil Skjellet sank for Skinne-Vejen,
og som Skjel der faldt fra Alles Blik.

Lige Ret og hvert sin egen Gryde,
fælles Fjende, samme Mand tilrors;
ens om Forbundsbalkens Krav at lyde,
frit i Rørelserne indenbords, —
det er Arven, Kongen sine Lande
og sin Æt til Værge efterlod,
og det Baand — skal nok Europa sande —
holder bedre fast end Jern og Blod.

Hil da Værket, som end større Styrke
vundet har i mer end sexti Aar!
Det er ufuldendt — og Fremtids Mørke
skjuler, om sit tredje Led det naa'r.
Men vi prise højt den gamle Mester,
som har rejst de tvende Fløjes Tag,
Og vi sætte fremst blandt Nordens Fester
de forente Rigers Bryllupsdag!

For Norden.

19. Februar 1876.

Blinker ej Solen paa Højfjeldets Toppe,
medens Taagen ruger paa Dalenes Bund?
Breder ej Blikket sig vidtom deroppe?
Ruller ej Luftbølgen let der og sund?
Trykke vi Smaafolk os hvert i sit Skur,
stænge for Døren og Vindøjet klistre,
kvæler Tørverøgen vor ædle Natur,
og vi bli'r rene Filistre.

Nej, vi maa ud af vor svampede Hytte,
ud at gjæste Brødrenes venlige Tjeld,
Tanker og Toner og Følelser at bytte,
bringende Gaver og sættende Gjæld.
Og vi maa op paa en højere Tind,
hvorfra en Stump dog af Verden vi øjne,
og hvor en friskere, rensende Vind
adsplitter Hovmodets Løgne.

Og vi maa ud for at løfte tilsammen
Fædrenes Arv, og dog hver eje Sit;
være ens om Æren, men ene om Skammen,
følges med hinanden, men røre os frit;
mødes til Arbejd fra Gry og til Kveld,
mødes til Kampen, naar Lurerne kalde,
værge vor Ret til at være os selv,
eller og jevnsides falde.

Lad saa kun Stormen gaa hen over Norden,
rystende det Muldne og Møre i Kvag!
Lad kun vore Muldvarpe rode i Jorden,
Faarekyllingkløgten præke Fejghedens Sag!
Vi ville huske, at vi ere Tre,
lige i Ret og i Pligt og i Ære,
fælles om Ansvaret -- da skal vi se,
hvem der vil Vold paa os bære!

Ved Afsløringen af Tyge Brahes Billedstøtte

8. August 1876.

Hvor er Uranias Borg, hint Perlesmykke,
Øresund bar?
Raahed og Sløvhed Stykke efter Stykke
ranet det har.
Faarene lejre sig, hvor Konger mødtes,
og hvad hans Kunst og Kundskab samled der,
splittedes og ødtes,
findes ej mer.

Hvor blev han selv, det største Gransker-Snille,
Danmark har fød?
Hvor har det gjemt hans Legem i sit lille,
søndrede Skød?
Ak, mod det Fjerne førte ham hans Veje,
vred paa en Slægt, som ej hans Færd forstod!
Og i fremmed Eje
Graven man lod.

Tre Hundred Aar henrulled over Norden
siden hans Old;
opdyrket Videnskabens Mark er vorden,
dengang saa gold;
Aand efter Aand har ryddet og har pløjet;
gnedet er mangen Plet af Sandheds Spejl;
rettet er, hvad Øjet
dengang saa' fejl.

Dybere ind i Himmelrummet trænger
Serørets Od,
og i de gyldne Stjernérs Bog ej længer
læses vor Lod.
Men, skjønt for altid vraget er hans Lære,
og Jorden daglig vandrer om sin Pol,
fast Hr. Tyges Ære
staar som vor Sol.

Aldrig før nu dog toned til hans Hæder
fuldere Kor;
gjenfødt til Kunstens Liv han atter træder
Fædrenes Jord.
Her, hvor Uranias Dyrkere sig samle,
velkomne dem til Videnskabens Fest
byder hendes gamle
Ypperstepræst.

Ved Indvielsen af Viborg Domkirke

10. September 1876.

1.

Paa Klippegrund Guds Kirke staar,
den frister ej Fæld eller Revne,
og ingen Menneskekløgt formaar
dens Taarne med Jorden at jevne.
I atten Hundredaar fast den stod
og trodsed Tidernes stride Flod;
og Døgnets de lette Vinde
ej letted en Sten fra dens Tinde.

Den staar som evig Sandheds Borg,
som Lyset paa Tankernes Veje,
som Trøstens Kilde i Savn og Sorg,
som Værn for vort dyreste Eje;
i Angst og Vaande som Frelsens Havn,
i Sjælens Kampe som Sejrens Baun,
som Løsning af Livets Gaade
i Fred og Forsoning og Naade.

2.

Det skumred i Dannemænds løvtakte Bo,
der glimted kun Brodertvistens Lue;
men ud over Slægterne lyser den Tro,
som da rejste Huset for „Vor Frue.*)

Mod Himlen det rakte sin grenede Top,
og skued vidt over Sø og Slette,
og vinked de tyngede Sjæle didop,
og kaldte til Hvile sød de trætte.

Der bøjed sig sejrsæle Drotter mod Jord,
der lagdes den myrdede paa Pude,
mens Klerkerne sang i det straalende Kor
om Kongen i Krybbe og i Klude.

Men Ælde og Ild brød den mægtige Mur,
og ragede Tvillingtaarnets Tinde;
den hellige Hal blev et ludende Skur,
dens Skjønhed et helt udslettet Minde.

Da kom der et Pust fra vor Ungdom og Vaar,
og vækkede Sandsen, der var veget;
vi følte, at Ret har til frie Mænds Kaar
kun Den, der ta'r Vare paa sit Eget.

*) Viborg Domkirkes gamle Navn.

Da sanked vi Smuler fra Fædrenes Bord
i Skindbøgers Støv, i grønne Høje;
og hvor deres Snille har efterladt Spor,
opdaged det klare Granskerøje.

Da fødtes den Tanke, at gjenføde dem
i Formernes Liv og Farvens Lue;
og nu af den synkende Stendynge frem
i nybaaren Skjønhed steg „Vor Frue“.

3.

Huset er bygget,
Herre! Dig til Ære;
vær dets Værge og dets Vagt!
Lad bag dets Mure
Slægt efter Slægter
samles og styrkes i din Pagt!

Giv dem, der lære,
Pintsedagens Tunger,
Ordets Kraft og Tankens Marv
Send Du dem Aanden,
som din Enbaarne
loved sin Menighed til Arv!

Giv dem, der høre,
Længsel efter Sandhed,
opladt Syn for egen Brøst;
ydmyge, varme
Hjerter, hvor Sæden
voxer og modnes til din Høst!

Oprejs os Alle,
naar vor Fod vil snuble!
Vær vor Viljes Støttestav!
Led saa vor hele
jordiske Vandring,
at vi med Fred kan gaa i Grav!

Ved Afsløringen af H. C. Ørsteds Billedstøtte

25. September 1876.

1.

Dette lave Land, som dukked
sent af Bølgens Favn,
har dog Kæmpesønner vugget
med et evigt Navn.
Fra dets lyse Ungdomsdage
tone Sange, lyder Sage
om de Danskes Daad og Færden
i den vide Verden.

Nu det graanet er og saaret;
men det har den Trøst,
at det end har Kæmper baaret
i sin Alders Høst:
Kunstens Fyrster, Sandheds Helte,
Mænd med Aandens Sværd ved Belte,
Mænd med Tankens Pil og Bue
og med Snillets Lue.

Han, hvis Bauta her sig løfter,
var af dette Kuld:
I Naturens dybe Kløfter
har Han gravet Guld,
dunkle Kræfters Veje fundet,
Kjædens skjulte Led forbundet,
læst i spredte Runer Loven,
som er sat fraoven.

Barn i Hjerte, Mand i Vilje,
som en Yngling varm,
skred han over Livets Tilje,
stille i dets Larm,
søgende kun det, som vejer,
Kundskabs Skat og Sandheds Sejer,
øm og kjærlig, hvor han skjønned,
Haabets Spire grønned.

Og naar nu Hans Billed træder
frem for Folkets Blik,
tolker det ej blot hans Hæder
og den Løn, Han fik;
men det aander vaarlig Grøde,
Aands og Snilles Morgenrøde,
som Hans Slægtled lod tilbage
for vor Fremtids Dage.

2.

Gamle Franklins Tanke
Uvejrsskyen brød,
og han satte Skranke
for dens Skræk og Død;
han af Zeuses Hænder
Tordenkilen slog: —
Ørsted Lynet spænder
for Kulturens Tog.

Som en lydig Terne
maa det løbe Bud,
og i videst Fjerne
rette Ærind ud;
bære frem vor Tale
over Fjeldets Kam,
gjennem Havets Dale —
har det lært af Ham.

Rummets Mile svinde
for dets snelle Flugt,
og Minutter vinde
mange Timers Frugt;
Kloden skrumper sammen,
Pol sig nærmer Pol,
drages inden Flammen
af Oplysnings Sol.

Og naar vi, hans lille
Folk ved Belt og Sund,
prise højt hans Snille
og dets gyldne Fund,
skal vor Tak faa Stemme
i hver fremmed Stavn; —
Jorden vil ej glemme
sin Velgjørers Navn.

Ved et Guldbryllup.

18. Oktober 1876.

I Livets Have voxe saamange Planter op
til Lyst og Trøst, til Nytte og til Smykke;
og nogle løfte dristigt mod Solen deres Top,
og andre trives bedst i Skjul og Skygge;
og nogle skyde hastigt, men visne snart igjen,
mens andre ranke langsomt sig over Jorden hen,
og trodse Stormens Tag og Regnens Strømme.

Men Kjærlighedens Rose i Farve som i Duft
er dog den lifligste blandt hele Vrimlen,
den runder sine Knopper i Vaarens lette Luft,
og aabner helst dem under Sommerhimlen;
men den kan blusse vaarligt paa Høstens kjøle
Dag,
og den kan rødme yndigt paa Sneens hvide Lag,
og drysse sent paa Graven sine Blade.

Og lykkeligt det Hjem, hvor den, een Gang foldet ud,
har holdt sig fuld og frisk ved varsom Pleje,
og ej er slidt i Trevler af stadig Rusk og Slud,
og plettet ej af Støv fra Verdens Veje;
men hvor dens Duft opstiger fra alle Glæders
Bund,
og hvor dens Farve lysner i den mørkeste Stund,
og Taarerne dugge kun dens Blade!

Thi hilse vi det Par, som et halvt Hundred Aar
paa Kjærlighedens Rose vel tog Vare.
Gud holde sin Haand over deres Urtegaard,
og Alderdommens Skygger for Dem klare!
Vi takke deres trofaste Hu og glade Sind!
Vi takke for det milde og varmende Skin,
som faldt over os fra deres Lykke!

†

Ved Christian Winthers Jordefærd

2. Februar 1877.

„Folmer Sangers“ lette Fjed
naa'de Pilgrimsfærdens Ende,
og den gyldne Cithar gled,
stum og brusten, Ham af Hænde;
men den Tonestrøm, der flød
klar og liflig fra dens Strænge,
langt udover Grav og Død
ruller gjennem Danmarks Vænge.

Al den Ynde, Duft og Glands,
Sprogets Urtehave rummer,
bandt Han i Buket og Krands,
bar Han frem i blanke Kummer.
Rosenstrø't ej var hans Vej;
saaret selv af Livets Vaande,
har Han skabt en Rosenmaj,
som ej dør for Vintrens Aande.

Alferne, som snildt i Flok,
tjelde os vort Hjemlands Vægge,
kæmme Bøgens lyse Lok,
Agrens rige Taffel dække, —
de har aabnet for hans Blik
deres sommergrønne Sale;
og hvad Han at skue fik,
ingen Anden kunde male.

Først og sidst var Kjærlighed,
med dens Jubel og dens Jammer,
med dens Længsel, mild og hed,
Arnen i Hans Hjertes Kammer;
og mens der er Hjerter til,
som dens Rørelser fornemme,
skal de kvæges ved Hans Spil,
skal Hans Sang ej gaa i Glemme!

Tak Ham da for hvad Han gav
af sin Evnes modne Grøde,
og lad Mindet paa hans Grav
skinne som en Aftenrøde!
Du, Alkjærlighedens Gud,
over Sjælen Dig forbarme!
Slet al Skyld og Svaghed ud!
Tag Ham i din Naades Arme!

Ved H. N. Clausens Jordefærd

6. April 1877.

Nu sank det hvide Hoved, tungt og træt,
som lyste over Kampens første Række;
og Ordets Sværd, for Sandhed brugt og Ret,
og Aandens Adelsskjold foruden Plet
skal rustne under Vaarens grønne Dække.

Men hvad han tændte i de Unges Sind
af Stræben mod det Dybe og det Høje,
og hvad han fandt ved Kundskabslampens Skin,
og hvad han spandt af egne Tankers Spind —
det er ej slukt og brustet med hans Øje.

Og hvad han saa'de ud i Morgenstund
af ædel Frihedstrang og mandig Vilje,
det voxed vel ej strax af sandet Bund,
men sætter engang Ax og Kjærne sund,
og dækker med sin Grøde Danmarks Tilje.

Og hvad han kæmped for med Mund og Pen,
med Ungdomslue under Sølverhaaret, —
i Fjendehaand han saa' det givet hen;
men aldrig slap hans Tro, at Gud igjen
det Skilte samle vil og hele Saaret.

Læg da i Grav med Krands paa Kistelaag
den sidste af den lille Ridderskare,
som ud af Fortids trange Volde drog,
og løfted højt til Sejr det Nyes Brog!
Taknemligt Folket skal hans Navn bevare!

For Grundloven.

5. Juni 1877.

Vel har ej nu vor Frihedssang
saa let en Flugt, saa frisk en Klang,
som da den første Junidag
vi hejsed Glædens Flag.
Vi trode, naar vi gav os selv
vor Lov, var Alting saare vel,
saa vilde Manna regne ned
foruden Slid og Sved.

Nu har vi lært, at Frihed kun
er en forlænget Arbejdsstund,
da Fædrelandet stiller Krav,
vi før ej vídste af;
vi véd, at først igjennem Strid,
ved taalsom Brug af Kraft og Tid,
ved daglig Storm paa Løgnens Lejr
kan Sandhed vinde Sejr.

Men lad end Skolen være haard,
kun gjennem den vi Maalet naa'r;
vi fra en kjælen Ynglingtrop
til Mænd skal voxe op:
et Folk, som tænker højt og stort,
og faar sin Fremtidsgjerning gjort;
som holder Skjoldet rent for Plet,
og øver Pligt og Ret.

Og derfor takke i hans Grav
vi Ham, som os vor Frihed gav,
og Ham, som med sin Krones Vægt
tog den i Varetægt.
At vogte paa dens dyre Skat,
saa Tyv ej stjæler den ved Nat,
ej Røver raner den ved Dag
— det bli'r vor Æressag.

Svar paa en Skaal.

6. Juni 1877.

Hist under Asgers herlige Hvælv, det skjønneste Minde,
Nordens Vikingekraft har sat sig selv i sin Hjemstavn,
og hvis halvt forvanskede Træk nu Kunsten forynger, —
der, hvor Frithjofs Sanger engang paa „Skjaldenes Adam“
fæstede Hyldingens Krands og krystede ham i sit Favntag, —
der, I Brødre, paa selvsamme Vis idag mig har hædret,
skænket mig Flids og Kundskabs Symbol og Sangens Belønning.

Ak, om jeg havde fortjent den saa vel, som I have ment den,
og havde frembragt en eneste Sang, som ned gjennem Slægter

kunde bevare mit Navn og altid Hjerterne røre!
Derom Intet jeg veed; men Noget veed jeg tilfulde,
at mellem før og nu der gaber en uhyre Afstand,
os imellem og Dem, der skabte Aarhundredets Sangtid,
og hvis sidste Farvel har lydt fra Graven i Borgå.
Men af Blusel jeg rødmer dog ej; thi ud over Kløften
er der nu kastet en Bro af Sang og Tale og Gjerning.
Om end aldrig saa smaa vi ere i Snille og Daadskraft,
har vi arbejdet paa den, saa ere vi Slægt med de Store.

„Söndringens Tid är förbi“ — sang dengang Eders Esajas;
men han anede kun i Hjertets drømmende Enfold,
ligesom Øehlenschläger, hvorhen samklingende Toner
snart maatte føre de Folk, som undrende, jublende lytted.
Vi, som kom efter dem, har skuet i fuldeste Daglys,
hvad der dæmrede kun for de store Aander i Norden;

vi har Skrankerne brudt, som Had og Tvedragt og Fordom
havde om Folkene rejst. — „Det Skilte bøjer sig sammen,“
ikke ved Magtsprog og ej ved halvt uvillig Beslutning,
men ifølge Naturlovens Kraft og Sindenes Samklang.
Bro er der bygt fra Heroer ej blot til os Epigoner,
som har taget i Arv og videre ført deres Anen;
Bro er der lagt fra Folk og til Folk, over Sunde og Fjelde.
Vel er den ikke saa stærk, at Staternes tunge Maskiner
rulle derover endnu; men den har baaret saa mange
enlige Vandringsmænd og jublende Ynglingeskarer.
Ingen dog bær den saa trygt som Lunds og Danmarks Studenter.

Derfor jeg føler det grant, og sige jeg vil hvad jeg føler:
Det er ej Sangeren blot, hans „Viser og Vers“, I vil hædre,

eller en „Fänrik Stål“ fra den store politiske
Slagmark;
men det er ogsaa den gamle Student fra hinsides
Sundet.
Og med Krandsen, I nylig har sat paa min halv-
nøgne Isse,
krone tillige I vil Kammeraters trofaste Venskab.

Brødre, tag da min Tak, som jeg formaar den at
tolke!
Men tillad mig at knytte dertil et brændende
Ønske.
Gid det Blodets og Aandens Baand, som binder
tilsammen
Søsterskolerne to i de gamle Søsterprovindser,
og som brydes ej kan eller skal, førend Nordstjer-
nen slukkes —
gid det tyndes og slappes ej maa af ulmende
Mistro,
aldrig slides i Trevl af Tidens rivende Strømning,
altid holde sig friskt og rent som Ungdommens
Hjerter!

I Samfundenes Dyb end Lokes Afkom sig rører;
Fenris spiler sit Gab, og Midgaardsormen sig
bugter;

vi ere satte til Vagt for Sandheds og Dannelsens
Valhal,
og naar Ryg vi stemme mod Ryg, vor Styrke
fordobles.
Komme da visselig skal en Vaar, da de frugt-
bare Sædkorn,
vi har samlet og gjemt i Vinternætternes Længde,
voxe og prange med Blomster og Frugt i Lan-
denes Agre,
og da Folkene følge i Flok Højskolernes Ungdom!

Paa Kjøgebugtslagets Tohundredaarsdag

1. Juli 1877.

1.

Stig op af Havets Vover,
Tohundredaarets Dag!
Kast Mindets Solglands over
vor Flaade og vort Flag!
Bring Haabets Sæd i Grøde!
Opklar vor Fremtids Sky!
Faa Hjerter til at gløde
for Danmarks Held og Ry!

Hvor tidt end Vikingstammen,
i Had og Tvedragt skilt,
har prøvet Styrke sammen
og højt om Æren spilt —
der er dog ej at nævne
saa skjøn en Sejrens Frugt,
som fra det store Stævne
der rødned Kjøgebugt.

Og raader nu i Norden
kun Enighed og Fred,
er Stridens Æble vorden
et Broderkjædens Led —
den fælles Saga gjemmer
dog vore Fædres Færd,
og intet Navn den glemmer,
som Storheds Mærke bær.

Staa derfor frem i Dagen,
Du ædle, danske Helt!
Til hvem vi saa' ej Magen
paa Havets blanke Felt;
som, trofast og utrættet,
bar Pligtens tunge Baand,
til Du, for Byrden lettet,
slog løs paa egen Haand.

En Sømand, kjæk og kyndig,
som al sin Dont forstod;
en Chef, som, fast og myndig,
sit Blik ej taages lod;
en Kriger, stolt og herlig,
med frit og roligt Mod;
en Husbond mild og kjærlig,
en Herre from og god —

Saadant dit Billed skinner
frem af Historiens Skrift;
saadant det sig forbinder
med denne Dags Bedrift;
saadant engang det træde
skal frem af Kirkens Skjul;
saadan med Tak og Glæde
skal Folket se Niels Juel!

2.

O, store Gud, paa Dig vi tror!
Du holder hele Verdens Ror;
Du rejser Folk og Riger op;
Du styrter dem fra Højheds Top.

Din Vilje spandt vor Skæbnes Traad;
Du gav os Sejr og Heltedaad;
Du sendte Nød og Nederlag;
Du holdt os op til denne Dag.

Tak for din Naade og den Tugt,
som os til Lære Du har brugt!
Tak for dit Lys i Liv og Død,
for Aandens Væxt, for dagligt Brød!

Beskærm vort gamle Fædrehjem,
hvor Du lod Rigdom vælde frem!
Bevar dets Ære uden Plet,
og lad engang det ske sin Ret!

Hold for os Svage Du dit Skjold,
og giv os ej i Fjendevold!
Men tænd din Ild i Alles Bryst,
saa Hvermand gjør sin Pligt med Lyst!

Paa Dig vort Fremtidshaab er bygt;
er Du med os, vi vandre trygt.
Hvad Lod Du saa har os bered,
er Æren din i Evighed.

Ved Indvielsen af N. Zahles og Th. Moltkes Skolebygning

9. Oktober 1877.

Læg Kundskabs-Sæden, ren og sund,
i Barnesjælens Furer bløde!
Bring Hjertets Vaarsol til at gløde
ved Ordets Magt i kjærlig Mund!
Da skal nok komme Høst derefter,
og voxe Viljer, modnes Kræfter
til herlig Sejr i Livets Kamp.

Og vend den unge Piges Sind
fra Markeds-Gøgl i Døgnets Stræder
og selvsyg Attraas drømte Glæder
mod Idealets høje Tind,
saa det i hendes Færd sig spejler,
og henad Tidens Elv hun sejler
med ædel Sands og opladt Syn!

Da skal vort Fædreland gaa frem
fra Dæmrings Stund til klare Dage
naar „fromme, stærke Kvinder“ tage
dets Sag paa sig i hvert et Hjem;
naar Sønners Krandse Mødre pryde,
og Kvindehjertets Toner lyde
igjennem Mandens Strængespil.

Sin Naade og sin Varetægt
Da Gud den nye Skole skænke!
At der maa voxe fra dens Bænke
en ny, en sund og dygtig Slægt,
hvis Gjerning skatter til dens Ære,
hvis Liv er præget af dens Lære,
af Sandhed og af Kjærlighed!

Til Johan Nicolai Madvig.

27. April 1878.

Hvem har redt, som Du, med Snillets Øje
Traad fra Traad i Tankens Klædebon,
og de Love læst, der sammenføje
Sprogets Led og røbe Stammens Aand?
Hvem har fra den store Oldtids Rester
fejet mere Støv og Skimmel væk?
Hvem har mellem Videnskabens Præster
sikrere bestemt de sande Træk?

Munkens plumpe Fejlskrift har Du rettet
med din rige Kundskabs Magt og Ret;
mangen kritisk Gaade har Du gjættet,
hvorpaa Andres Evne sled sig træt.
Og mens Du de sprukne Texter bøded,
gled det slukte Liv forbi dit Syn:
Salamis i Sejerssolen gløded,
og fra Rostra knittred Talens Lyn.

Derfor videre end Vikingsnekken
ud fra Norden sig dit Rygte svang;
hvorsomhelst man fylker Lærdoms-Rækken,
raner Ingen Dig din Fyrste-Rang.
Men ikkun din Ros ej Danmark rummer,
for dit Hjerte var det altid Alt;
lige tro dets Sag i Held og Kummer,
har Du aldrig svigtet, naar det gjaldt.

Ældet er du selv, men ej din Ære:
Grunden, som din stærke Haand har lagt,
den kan mange Slægters Arbejd bære,
viger aldrig under Tidens Magt.
Og naar blandt de Unge Du ta'r Sæde,
lyser om Dig Idealets Skær:
Alle ønske i dit Spor at træde,
Ingen haabe tør at naa Dig nær.

For de Gamle ved et Bryllup.

25. Januar 1879.

Vi sejle Alle paa Livets Flod
i Joller smaa og store Baade:
Er Luften klar og er Vinden god,
behager Farten overmaade;
men mørknes Himlen, og der staar et Vejr,
og kjører Strømmen os mod Rev og Skær,
saa er det svært,
har man ej lært
det rette Sømandskab at bruge.

Og derfor er det saa saare godt,
at være To i Baaden sammen;
da skynder Medbør ej Farten blot,
men skænker dobbelt Fryd og Gammen;

og bringe Byger Baaden i Bekneb,
saa der maa ændres Kurs og sættes Reb,
og gjøres Slag
og tages Tag,
saa magte fire Hænder dobbelt.

Og mens den Ene er sat tilrors,
og holder stramme sine Skøder;
den Anden passer alt Indenbords,
og alle Bræk og Revner bøder;
og voxer saa en hel Besætning op,
som klattrer om paa Tofter og i Top,
saa kan der nok
til slig en Flok
to Kommanderende behøves.

Har vi nu hyldet det unge Par,
som lægger ud idag fornøjet,
saa lad os hilse paa det, som har
i mange Somre Søen pløjet.
De har jo klaret Bugterne med Ros,
og een af dem har været Manges Lods,
som, naar det kneb,
i Roret greb,
og havarerte Skuder frelste.

Gud gi' de Gamle en rolig Fart
for Dronningvind i smule Vande,
med Aftenglands over Sindet klart,
og Ærens Krands om hvidnet Pande!
Gid Skindergades venlige Kahyt,
af fler og flere nye Sejl omflydt,
end mangen Dag
maa tone Flag
til Børneskarens Trøst og Glæde!

Ved den polytekniske Læreanstalts Halvhundredaarsfest

27. Januar 1879.

1.

Hvor stod Alt dog langt tilbage
her for femti Aar!
Sneen hang paa alle Tage,
intet Tegn til Vaar;
Bjælden klang, og Valsen svinged;
men at Nytaarsklokken ringed,
hørte kun med Haab og Glæde
Aandens Blænkerkjæde.

Videnskaben sad og ruged
paa sit vundne Guld,
og dens Bord blev ikkun duget
for et stemplet Kuld;
at den Livets Væxt skal nære,
Sjæl i Haandens Gjerning være,
og Kulturens Veje bane
— Faa endnu kun ane.

Udenfor stod Idrætsmanden
i sin stængte Baas,
lyttende, om nogen Anden
lirked ved dens Laas;
men om Kappestrid med Tiden
ikke kræver Vid og Viden
og til Hjælp Naturens Kræfter
— spørge Faa kun efter.

Da lod Kongens Vilje denne
Skole sætte Bo,
at dens Gjerning skulde spænde
over Kløften Bro.
Lidt den fik i Skab og Kiste,
trange Kaar den maatte friste;
hvad det er, for Brød at stride,
har den faa't at vide.

Men al trofast Stræben lønnes:
efter femti Aar
rundt omkring i Danmark grønnes
Virksomhedens Vaar;
og de første ti Udskrevne
til et Regiment er blevne;
gjennem det til hele Hære
bæres Skolens Lære.

Den har løst sit Hverv: at spinde
et elektrisk Tov
mellem Videnskabens Tinde
og vort Livs Behov;
vise Mandens Flid og Snille
Vej til Kundskabs „Ungdomskilde“,
Folkets Virkelyst at spore
fremad i det Store.

2.

Vi takke Ham, hvis Kongebud
gav Planten Læ og Sol og Væde,
men selv kun saa' den folde ud
de første Blade bly og spæde!
Vi takke Dem, hvis Haab og Tro
var stærkere end Tidens Kulde,
som stoled paa, den vilde gro
og Blomst og Frugt vel sætte skulde!

Vi takke Dem, hvis Kundskabs Magt
gød Marv i Stamme og i Grene,
hvis Livskraft blev til Offer bragt
med ærligt Sind og Viljer rene!

Vi takke Dem, hvis modne Aand
de svundne Dages Gjerning leded,
som skar og bandt med sikker Haand,
og om de svage Kviste freded!

Vi ønske Skolen Aldersry
og Ungdomskraft til Tider fjerne,
saa den maa samle Slægter ny,
mens om dens Ros de gamle værne!
Og gid dens Kimer spredes vidt
og klæde hele Danmarks Slette!
Og gid den trolig virke Sit
til Lys og Lykke at forjætte!

Kantate ved Universitetets Firehundred-aarsfest

4. Juni 1879.

I.

1.

Almægtige Gud!
Du skabte Lyset og skikkede ud
i Rummet de blanke Stjerners Hære,
at forkynde din Herlighed og din Ære.
Og Du har i Menneskets Aand nedlagt
en Gnist af din Magt,
en Drift til at skjelne og prøve og lære,
til Sandhed at søge ad vildsomme Veje,
og dele med Andre sit Fund og sit Eje.
Men Alt, hvad den samled' ved Flid og ved Snille,
er fattige Draaber fra Lysenes Kilde,
almægtige Gud!

2.

I Øst er under Palmeskygger vugget
Kulturen, Aandens spæde Førstefødte;
der har Naturens Moderbryst den drukket.

Saa lejred' den sig ved de store Strømme.
indtil den paa sin Vandring Havet mødte,
og dristig lærte over det at svømme.

Saa paa sin Fod den Ørnevinger spændte,
og svang sig til Olympens stejle Tinde,
og Fantasiens Morgenlue tændte.

Der fæstede den Skjønhedens Gudinde,
og Kundskabs Ildbud gjennem Tiden sendte,
og efterlod et evigt Ungdomsminde.

Saa bygged' den paa Tibers lave Banke
et Værn om Livets Orden, Hjemmets Hygge,
et Rettens Herredom, en Lovens Skranke;

et Tag, hvorunder Jordens Folk fandt Skygge,
en Form for mange Seklers bundne Tanke,
af Aandens Verdensgang det længste Stykke.

3.

Alt, hvad den rejste,
bæver og raver.
Solstukne visne
Digtningens Haver;
Kunstnerens Evne
hidses og spildes;
Tænkningens Traade
slappes og hildes.
Samfundets Orden
haanes og brydes;
dyriske Drifter
ægges og nydes.
Bønfaldte Guders
talløse Vrimmel
renser ej Jord og
klarer ej Himmel.
Menneskeaandens
Styrke er mat;
Oldtidens Vaarsol
synker mod Nat.

4.

Men alt en Stjerne er dukket frem,
som varsler om Morgengry;
thi Krybben, redet i Bethlehem,
skal Aandens Styrke forny.

En Folkebølge fra Østen steg
og rydded Kulturens Felt;
hvor Roma segned og Hellas veg,
der sejred Golgathas Helt.

De vilde Stammer tog Skik og Lov
bag Kirkens og Klostrets Hegn;
Stridshamren smeddedes om til Plov,
og Sværdet fik Korsets Tegn.

5.

Vikingsejlet skinner over Sunde,
Ungdomsmodet jager ham med Blæsten
bort fra sodet Tag bag grønne Lunde
efter Guld og Ros mod Syd og Vesten.
Bretlands Kyster flænges af hans Tand,
Seines Vande rødner Kirkebrand:
Kamp er Livet, Døden er en Fest;
slagen Kæmpe vorder Odins Gjæst.

Vandred dog de unge vælske Klærke
hid med Hjertets Glød og Aandens Flamme,
plantede i Skoven Korsets Mærke,
aabned Skolestuen med det samme.

Silde grønnes i den barske Vind
Klostrets Urtegaard og Gothens Sind,
silde svulme Bær og modnes Frugt,
silde egen Tanke tager Flugt.

Atter ud en Ynglingskare drager:
Hærge vil den ikke mer, men lære,
og til Fædrejorden tør og mager
Vand fra Videnskabens Brønde bære.
Ydmyg henter den fra Seines Bred
Ild til Hjemmets kolde Arnested;
samler ind til Fattigfolk i Nord
Smuler fra det rige Sydens Bord.

6.

Prises skal Stammefaderens Navn
af seneste Efterslægt,
fordi han skjønnede Rigets Savn
og fik det lægt.
Hvor kjækt han brugte sit Riddersværd,
det heled' ej Trillingkronens Skaar;
men Frugten af Kongens Pilgrimsfærd
fylder fire Hundrede Aar.
Og hvad han planted' som Ympe spæd,
er vordet en mosgro't Eg;
og hvad han lagde af fremmed Sæd,
giver vægtige danske Neg.

Og bærer Kulturens Parthenon
et Tavl, vort Folk kalder sit,
saa lagdes derpaa den første Haand
ved Kong Christians Romerridt.
Takket være Christian den Første.

II.

7.

Fra Wittenberg kom det løsende Ord,
den rensende Ild, den løftende Bølge:
fra nu kan i Frihed Aanderne følge
den evige Sandheds flygtende Spor.
Nu rejser Stamfaderens Værk sig af ny;
med Tankernes Maal vides Højskolens Vægge,
og tættere vorder de Hørendes Række
om „Klosterets“ Bord og i „Kongsgaardens“ Ly.

8.

Frem drager Slægternes lange Karavane,
trodsende Ørkenens Sand;
skiftende Førere, Feltraab og Fane,
stræber den mod Strimen i Himmelens Rand.

Gøglende Syner har sinket dens Fod,
Omveje spildte dens Tid og dens Evner;
aldrig dog svigted dens Tillid og Mod,
altid dog fremad den stævner.

Saa vil det blive til Verdens sidste Dage:
frem skrider Aandernes Tog.
Skuffet og skræmt, det ej flygter tilbage,
snublende og faldet, det rejser sig dog.
Slægter udslukkes — saa fødes der ny,
Kræfter opslides — saa modnes der andre;
frem imod Sandhedens straalende Gry
Menneskeheden maa vandre.

Hvorhen den søgende Ridderskare stiled,
hvor den saa fæsted sin Lejr,
ud fra vort Land er der Staldbrødre ilet,
delende dens Skuffelse eller dens Sejr.
Mellem de herskende Folk er vi smaa,
ikkun en Torso med afrevne Lemmer;
i vor forhuggede Skjoldrand dog staa
Navne, som Verden ej glemmer.

9.

Styrk alle dem, o store Gud,
som trolig efter Sandhed lede!

Lad Kundskabs lyse Dag sig ud
til alle dunkle Kroge brede!
Den Videnskabens Abildgaard,
som Du mod Storm og Lyn bevared,
hvor gjennem fire Hundred' Aar
sig Danmarks friske Ungdom skared —
lad den forene frodig Vaar
og herlig Høst, mens det bestaar!

Opmand det Folk, Du haardt har prøvet!
Lad Viljens Kraft og Sindets Tugt
med Hjertets Ild og Tankens Flugt
det atter hæve op af Støvet!
Beskyt vort minderige Land,
dets Ret, dets Frihed og dets Ære!
Skærm Ham, Du gav dets gamle Spir at bære,
den nye Stammes første Christian.

For Universitetet.

4. Juni 1879.

Højbaarne Datter af kongelig Vilje!
knæsat af Kirken og døbt paa dens Tilje,
borgerlig dog i din Færd og dit Sind,
sidder Du nu som ærværdig Matrone,
bær' om din Snelok en firdobbelt Krone,
Ungdom i Sjælen og Roser paa Kind.

Dage Du prøvede, trange og mørke,
aandelig Dyrtid og Tankernes Tørke,
vogted dog trofast den hellige Brand;
selv mens skolastiske Spaaner Du sanked,
under din romerske Tunika banked
kjærligt dit Hjerte for Folk og for Land.

Landet er lille — Du større det bygte;
vidt over Verden Du bredte dets Rygte,

rejste et Værn mod Erobrerens Lyst.
Tyge har sat paa din Pande sin Stjerne,
Lynstraalen følger Dig ydmyg som Terne,
Smykker af Sprogguld dække dit Bryst.

Folket laa hen i Aarhundreders Dvale,
op Du det kaldte ved Sang og ved Tale,
Daad sprang der ud af dit manende Ord.
Frem for det stilled Du Fædrenes Minder,
Hjerterne rørtes i Mænd og i Kvinder,
Friheden gro'de i Vækkelsens Spor.

Herlige Moder! Dig Sønnerne hylde.
Gamle og Unge din Ømhed vi skylde
Dannelsens Glæde og Kundskabens Magt.
Vær, medens Danmark paa Bølgerne svømmer,
Kilden, af hvilken dets Sundhed udstrømmer,
Sandhedens aarvaagne, frejdige Vagt!

Ved et Bryllup.

14. August 1879.

Hvor trives Lykkens Blomst mon bedst,
saa Arnens Karm den smykker,
og Arbejdsdagen gjør til Fest,
og klarer Aftnens Skygger?
Hvor skyder Roden nye Skud,
ej blot i Vaarens Straalebrud,
men og i Høstens Rusk og Slud
og Vintrens kolde Dage?

Vist ej paa Storheds Marmorgulv,
hvor Hjerterne maa fryse;
ej heller i det Mosehul,
hvor Lygtemænd kun lyse;
saa lidt i Letsinds Flyvesand,
som i Begjærets Spildevand
og der, hvor Lidenskabens Brand
har Sjælene forkullet.

Men hvor to friske Hjerter frit
imod hinanden drages,
og Løftet om at holde Skridt
for fuldest Alvor tages;
og hvor de, halvt om Haab og Tro,
har Kjærlighed til Fællesbo,
og trofast Vilje begge To
til denne Skat at værge —

der er forvist en Plet bered',
hvor Lykkens Kime gjemmes,
og hvor dens Væxt i stille Fred
vil af Guds Naade fremmes.
Lad Taget saa kun være Straa,
og alle Stuer ganske smaa,
og Havets Taage, graa og raa,
om Ruderne sig svøbe.

Vort unge Par da give Gud
Livslykkens Blomst til Eje!
Den sprede Duft og Glæde ud
paa alle deres Veje!
Den sødme Sorgens bitre Skaal!
Den bringe Smerten Trøst og Taal!
Og hen mod Livets sidste Maal
dens milde Glands dem lede!

Ved P. A. Heises Jordefærd

18. September 1879.

Nu falder snart det gule Blad,
og Skovens Fugle spredes ad,
og Somrens Jubel tier;
som de han fik det Kald af Gud,
at aande Livets Glæde ud
i søde Melodier.

Som de paa Vinge let han svang
sig over Verdens Strid og Tvang
og Døgnets travle Stræben;
men Solens Blink og Vaarens Luft
og Bølgens Nyn og Rosens Duft
ham lagde Sang paa Læben.

Som de han bygged højt paa Gren,
og Mosens Dynd og Gadens Sten
hans Flugt har aldrig sinket;
som de han kvad sig selv til Fryd,
thi gjennem Harmoniers Lyd
ham Idealet vinked.

Men Den, der har med opladt Sands
søgt Sandheds Lys og Skjønheds Glands,
og viet dem sit Snille —
hans Værk ej Døden sletter ud,
hans Vej har ført ham op mod Gud,
mod Begges Straalekilde.

Ved et Studenterjubilæum

24. Oktober 1879.

Vel mødt! Studenter askegraa,
med furet Kind og rustne Stemmer,
hvis Hjerter dog af Ungdom slaa,
hvis Aand paa alt sit Eje gjemmer!
Løft Eders Hoved frit og kjækt
trods Tidens Tryk og Aldrens Vægt!
Vi er endnu en livsfrisk Slægt,
som Glædens fulde Skaal kan tømme.

Et halvt Aarhundred rulled hen,
og rigt paa Vexel har det været;
men ingen Tid var skjøn som den,
da Alma Mater's Bryst os næred;
da lige let var Sind og Fod,
da intet Savn nedslog vort Mod,
men hele Verden aaben stod
for Fantasiens Kongerejser.

Og i det lange Perspektiv,
som andre Maal og Sysler danne,
der træder frem vort Ungdomsliv
med klare Træk og gyldne Rande:
dets Ensomhed højt under Tag,
dets tause Arbejds drøje Dag,
dets korte Nat i Broderlag,
hvor Sang og Skjemt om Højden kæmped.

Og hvem der stundom løser op
for sin Erindrings gule Pakker,
af Navne finder der en Trop,
som i sit stille Sind han takker
for mangen rig, fortrolig Stund,
for mangen Strid med Grund mod Grund,
for Trofasthed med Haand og Mund
og ligestemte Hjertestrenge.

Saa vorde da Pokalen tømt
for Mindet om vor Ungdoms Dage,
for hvad vi levet har og drømt,
for hvad vi har deraf tilbage;
for Dem, der alt har sagt Farvel;
for Dem, der lystred ej Appel;
for Os, som flot i denne Kveld
et halvt Aarhundred springe over!

Paa Øehlenschlägers Hundredaarsdag

14. November 1879.

Musernes førstefødte Søn,
baaren til Sangens Høvdingsæde!
Fader, som lever ynglingeskjøn
i din Gjernings Rigdom og Glæde!
Ungdommen hylder
Dig, hvem sit Skjønhedsliv den skylder,
Dig, der ved Omrids, som skal staa,
og ved Farver, som aldrig forgaa,
den nye Slægt som den gamle fortryller.

Vækket af Kongedybets Brag,
steg Du mod Sky som Morgenlærke,
bar om en solklar Aandernes Dag
Bud i Toner, rene og stærke.
Vaaren var inde:
Løvfaner svang de lune Vinde;
Fuglene fatted Mod og Lyst,
og de løfted i Kor deres Røst,
men overdøvede din ingensinde.

Fjælet laa vore Fædres Old
under de grønne Kæmpehøje;
Synet var sløvt, og Barmen var kold,
og vort Eget agtedes føje.
Ragnarok endte:
atter det slukte Liv Du tændte;
atter frà Øjet Taagen sank,
Idealernes Tinde stod blank;
for Folk og Fædreland Hjerterne brændte.

Hakons og Helges høje Skjald,
takkes Du skal af Slægtled sene!
Evighedssæd af Digterens Kald
blev ej lagt i Danmark alene.
Hinsides Sundet
sletted Du Blodet, som var rundet,
smelted Du gramme Frænders Sind;
Du Forsoningens Dag ringed ind,
og Broderbaandet i Nord har Du tvundet.

Ved den broderlige Arbejdsklasses Hjælpeforenings 25de Aarsfest

1. December 1879.

At Bække smaa kan gjøre Aa,
og Aaen frugtbar blive,
og vande Markens Blomst og Straa
og Nyttens Hjulværk drive —
det har vi Smaafolk havt i Agt,
og vort Forsøg er lykket:
Et kvart Aarhundred stod ved Magt
det Samfund, vi har bygget.

Hvor højt end Menings-Bølgen steg,
hvor skjønt end Luftsyn lokked,
hvor vildt Begjærets Ravne skreg —
vort Samfund blev ej rokket.
Vi mente da, vi mene end:
Den Løn, vor Flid os bringer,
er mere drøj og tryg end den,
som Trods og Tryk fremtvinger.

Og slipper Lønnen stundom op,
naar os et Uheld rammer,
naar Arbejds-Kilden siger stop,
naar Sygdom Armen lammer —
vi true ej med Død og Dom
dem, der har bedre Lykke,
men stemme mod Ulykkens Flom
tilsammen vore Rygge.

At ledes af en Broderaand,
det gjør hver Borger Ære;
at tage Hjælp af Broders Haand,
kan Skam for Ingen være;
thi gid vort Samfund da maa naa
at fylde Hundredaaret,
og alle Landsmænd skjønne paa,
hvad Frugter det har baaret.

Anna Nørregaard.

8. Marts 1880.

Højbaaren var hun af Hjerte og Vilje
mer end af Slægt og af Navn,
styrede udad paa brusende Tilje,
vragende Døgnlivets rolige Havn.
Vække sit Folks henslumrede Kraft,
løfte dets Syn fra Lofterne lave,
fylde dets Aarer med ædlere Saft,
lære det værge Fædrenes Grave, —
det var det Værk,
hvortil hun vied sig frejdig og stærk,
gav det og tog det i Fæstensgave.

Aldrig hun Modet og Tilliden misted,
tabte ej Maalet af Sigt,
om Illusionernes Bobler end bristed
trofast og ivrig hun gjorde sin Pligt.

Tænkende meget, mindst paa sig selv,
redende Livets blandede Traade,
lysende mildt i Skumring og Kveld,
gjættende Kjærligheds dybe Gaade;
thi hun har vidst
altid, at Menneskestræben tilsidst
ender i Suk om Vorherres Naade.

Nu vil det blinkende Øje ej byde
tiere Velkomstens Tegn,
Smilet, det fine og kloge, ej bryde
Alvorens Skygge om Læbernes Hegn.
Alt er fortært af den graadige Død,
Ordet paa Tunge og Rosen paa Kinde;
snart i sit Fædrelands elskede Skød
gjemmes den faure og kjække Kvinde.
Aanden hos Gud!
Her kun de Ymper, hun plantede ud,
de — og et kjærligt, velsignet Minde!

For „Vega“-Farerne.

19. April 1880.

Vift stolt paa Tidens Bølge,
blaagule Broderflag!
Dit gamle Heltefølge,
det lever end idag.
Hvorhen Du kalder, møder
en Skare, kjæk og kry,
og mandig Daad gjenføder
de store Fædres Ry.

Den Aand, som Vikingsnekken
skød ud fra skovklædt Strand,
den Aand, som — sidst i Rækken —
var med ved Helgoland,
den fløj paa stærke Vinger
igjen fra Norden ud,
men som Kulturens Bringer
og Fredens Sendebud.

Isørknens vide Sletter
ej trættet har dens Flugt;
de maanedlange Nætter
dens Ild og Mod ej slukt;
frem bar det, til den naa'de
sit fjerne Maal i Øst,
og Videnskabens Gaade
af svenske Mænd var løst.

For Dem, der brød sig Bane
i Polens stængte Hav,
og planted Sejrens Fane
paa Gamle Berings Grav,
Europas store Stæder
har tømt en Velkomstskaal;
men bedst til deres Hæder
dog klinger Hjemmets Maal.

Vift stolt fra Stang og Master,
blaagule Broderflag!
thi Straaler paa Dig kaster
endnu et vundet Slag.
Mens „Lyrens" Stjerner tindre
og spejle sig i Sø,
skal Verden Dem erindre,
og „Vegas" Navn ej dø!

Paa Istedslagets 30te Aarsdag

25. Juli 1880.

Døde vore Ungdomsminder
alt af Alderdom,
saa det næste Slægtled finder
Tidens Tavle tom?
Leved vi ej lyse Dage,
mod hvis Savn vi se tilbage?
Magted vi ej op at bære
Danmarks gamle Ære?

Jo, vi saa' en Vaarsol bryde
frem af Vintersky,
Knopper svulme, Spirer skyde,
Livet sig forny,
alle valne Hjerter glødes,
alle spredte Kræfter mødes,
alle skilte Tanker fæste
sig paa Danmarks Bedste.

Da Forræderbaalets Flammer
slog mod Himmelen,
atter ud af Højens Kammer
gik Rolf Krakes Mænd:
Kjække, tro og viljestærke,
stred de under Danmarks Mærke,
stred, for Lovens Brud at hævne,
hele Kronens Revne.

Disse Minder skal ej glemmes
som et Gøglespil,
men som Arvesmykke gjemmes,
mens vort Folk er til.
Blinke vil, mens Bølger blaane,
Fredericia-Nattens Maane;
og, mens modne Agre gulne,
Isteds Sol ej mulne.

Vaagn da, Aand fra Ott'ogfyrre,
som vor Vaar har skabt,
og gjør Folkets Kræfter større
skjønt det Land har tabt!
Lær det taale, skal det lide!
Lær det sejre, skal det stride!
Giv det Vilje til at raade
selv sin Fremtids Gaade!

Til Afsked med C. St. A. Bille.

10. September 1880.

Før ad Verdenshavets Vej Du drager
til en land-politisk Udkigspost,
og paa Republikens Julep smager
efter Folkethingets tørre Kost, —
tag herfra, hvor Du har gjort din Skole,
Tak og Pris som trofast Kammerat;
skjøndt Du skifted Titel, Stand og Kjole,
mister Du ej denne Slægts Mandat.

Tak for Ungdomsmodet, paa hvis Vinge
ind paa Stridens Tumleplads Du fløj,
og lod Ordets fulde Strenge klinge
i harmonisk Alvor eller Spøg!
Tak for Manddomsaldrens modne Tanker,
som har tidt elektrisk Klarhed spredt,
for hvert dristigt Chok i Fjendens Flanker,
for hver nyttig Gjerning, Du har ledt!

Tak især dog for det danske Hjerte,
Du i Arv fra dine Fædre tog!
Tungt det bar paa Danmarks Nød og Smerte,
varmt det for dets Held og Hæder slog.
Over Hav vil Haabet med Dig følge,
Haabet, som vi aldrig slippe kan:
hvilken Sol end Tidens Taager dølge,
heles skal engang vort Folk og Land.

Far saa vel og røgt dit Kald med Ære,
saa Du øser Glæde af det selv,
saa det Frugter for dit Land maa bære
og forøge dine Landsmænds Gjæld!
Og naar — ej for sent — Du hjemad vender,
find saa Alting voxet jevnt og frit,
saa Du knap vort gamle Samfund kjender,
skjønt dertil Du ærlig har gjort Dit!

†

Michaela Ingerslev.

December 1880.

Hun var i Slægt med Roserne, og bar
sin Stammes Lød paa Læben og paa Kinden;
og hun var bly og mild og ren og klar
som Søstrene, foruden og forinden.
Hun var et yndigt Syn, en Alfebrud,
da Knoppen slog de fine Blade ud
for Solens Kys og Sommerdagens Aande,
og hun var skjøn endnu — i Smertens Vaande.

Hun har vist aldrig følt en Aandens Trang,
som vinked hende bort fra Hjemmets Vægge;
der fandt hun Maal nok for sin stille Gang
igjennem Hundredaarets halve Række.
Hun har vist aldrig drømt om anden Daad
end den, at styre kjæk og tro sin Baad
henover Livets Dybder og dets Grunde
mod Evighedens morgenlyse Lunde.

Men Sjæl der rørte sig i hendes Bryst
og ud af hendes blanke Øje titted;
den dybed Sorg og Savn, den højned Lyst,
og let og frit det Rettes Linie hitted.
I Kvindens Gjerning tegned den sit Spor,
og laante Fuglevinger Læbens Ord;
dens Smil drog til og fængsled Mand og Kvinde;
endnu den smiler — gjennem hendes Minde.

Thi Rosen visnet er, og Julens Lys,
der faldt paa Vuggen, nu paa Graven falder.
Det melder, at bag Vinternattens Gys
en anden Vaar til Liv det Visne kalder;
det melder, at den Væxt, der standsed her,
fortsættes Idealet mere nær;
det lover, at den Skjønhed, Døden røved,
skal opstaa uforkrænkelig af Støvet.

Enkedronning Caroline Amalie.

27. Marts 1881.

Nu drager en Dronning, af Dage mæt,
ad Roskilde-Hus til Slægtens Stævne.
Hun var deres Lige i Kaar som i Æt,
men over dem vandt hendes Hjertes Evne.
I jordisk Højheds blændende Skin
Hun fandt ingen Løsning af Livets Gaade;
thi bøjede Hun sig med ydmygt Sind,
og bad Vorherre om Fred og Naade.

Og derfor var Hendes Bryst ikke koldt
og Haanden ej lukt for dem, der lide;
for Kvindens Menneskepligt Hun holdt,
at staa de Gamle og Svage ved Side.
Hun samled de Smaa fra Smaafolks Hjem
til Arbejd og Leg, til Sang og til Lære;
højt bankede Dronningens Hjærte blandt dem;
de var Hendes Fryd, og de er Hendes Ære.

Ja, barnløs blev Hun en Moder øm,
mens Aarene gik, for en talløs Skare.
Den gamle Form sank i Tidens Strøm,
dens Indhold magtede Hun at bevare.
En Folkemoder i Graven steg ned,
og Grenen, som lægges paa Hendes Baare,
gjenlyder af Bønnen om Naade og Fred,
og blinker af mangen taknemlig Taare.

Ved Afsløringen af Niels Juels Mindesmærke.

21. September 1881.

1.

Det Hav, som bruser om vor Kyst,
var Stammens moderlige Amme;
det gav den Næring af sit Bryst
og pusted Viljens Glød i Flamme;
det drev den ud fra Skovens Ly
til Vikingfærd og evigt Ry.

Og Slægter løste Slægter af,
og Solskin vexlede med Skygge;
men altid paa det blanke Hav
der voxed Hæder, blomstred Lykke;
blev Kjærligheden til det kold,
brast Danmarks bedste Sværd og Skjold.

Det fostrede en Ungdom op,
saa sund af Sjæl som sejg af Sene,
der klattrede i Vant og Top,
som Fuglene i Skovens Grene;
der sang i Storm af fuldest Bryst,
og gik, som til en Dands, i Dyst.

Det modnede en Flok af Mænd
med Øje skarpt og Tanker klare,
der gav sig selv i Pligten hen,
og rolig trodsed Nød og Fare;
hvis faste Haand, paa Roret lagt,
brød Danmarks Vej til Ros og Magt.

Den største mellem dem var Han,
hvis Træk nu skal for Lyset træde,
som Vidne for den hele Stand,
som Perlen i den lange Kjæde,
der naa'r fra Vendens lave Strand
til Kongedyb og Helgoland.

2.

„Niels Juel gav Agt paa Stormens Brag“
og Timens Flugt,
og da den kom, han slog et Slag,
saa Drønet høres end idag,
og Luer glimte i vort Flag
fra Kjøgebugt.
Og som han Fjendens Linje brød,
hans Ry vandt over Grav og Død;
før sank hvert Sejl i Havets Skød,
end det blev slukt.

Men derfor skal hans Billed staa,
ved Kunstens Magt,
nær Havnen. hvor hans Snekker laa,
nær Værftet, de blev tømret paa,
at lære Folkets Hjerter slaa
med hans i Takt,
saa, lydigt under Pligtens Tvang,
det vandrer Ærens faste Gang,
og ud at slaa for Væng og Vang
Gaar uforsagt.

O Du, som Verdens Kurs har sat
paa Tidens Hav,
som ene ser i Mulm og Nat,
som stoltest Sejler sænked brat,
men den, der var af Haab forladt,
din Medbør gav —
bevar os vore Fædres Hjem!
Lad ej vor Slægt beskæmme dem,
men kald os nye Helte frem
af Heltes Grav!

Ved Indvielsen af det tekniske Selskabs Skole.

29. September 1881.

Om Formens Skjønhed Haandens Arbejd smykker,
om Stilens Renhed præger Værkets Led,
om deres Helhed Harmoni udtrykker —
hvad større Nytte vindes da derved?
Er det ej nok at naa, hvad der er nødigt,
da Smukt og Hæsligt batte lige godt?
Ej nok, at den, der tidt maa slide mødigt,
Behandler Æmnet kejtet, plumpt og raat?

Nej, ti Gang' nej — thi Gud har Skjønhedsloven
forkyndt i al Naturens Herlighed;
hvert Foraar tolkes den af Bøgeskoven,
hver Nat fra Himlens Hvælv den tindrer ned;
dens Bud Skybuens Farvestrænge male,
og Bølgen nynner dem for Vindens Vift;
dens Regler præke alle Nattergale;
i Pigens Øje staar den samme Skrift.

Men derfor er os Loven bleven givet,
at den skal adle baade Sind og Sands,
og sprede gjennem Kunsten over Livet
af Idealets Lys en Efterglands:
at vilde Lidenskabers Magt skal stækkes,
og Slægter bo i milde Sæders Ly;
at Følelsen af eget Værd skal vækkes,
og dyrisk Last og skummel Brøde fly.

Gid altsaa Haandværksflid og Skjønhedslære
i dette Hus maa fæste Fællesbo;
og yde deres Part til Danmarks Ære,
og kaste mellem skilte Veje Bro!
Gid Videnskaben hid sin Fakkel bringe
og lette Møjen, skynde deres Værk,
saa her et mægtigt Sundhedsvæld maa springe,
hvor Folkeaanden to'r sig karsk og stærk!

Ved Grundtvigs Højskoles 25 Aars Fest.

3. November 1881.

Om Hjerterne i Danmarks Skjold
var kun Aakandeblade,
og Sagnene fra Hedenold
Labkous paa irske Fade;
og om Kritikens bedske Lud
hver Sejersfane vasked ud,
saa den blev til en falmet Klud —
hvad tog vi da for Skade?

Vi mistede Exemplets Glands
og Kappelystens Spore;
men mon i Døgnets Fangedands
vi stile mod det Store?
Vi mindre fik at synge om,
og Talens Spand blev mere tom;
men mindre os til Skamme kom,
at Slægtens Maal er sunket.

Vel er det saare skjønt og godt
at eje stolte Minder;
men os til Indtægt føres blot
den Ros, som selv vi vinder,
Og klares kan ej al vor Gjæld,
oprettes kan ej Brøst og Fæld,
og lukkes Tvedragtluens Spjæld
med vore Fædres Ære.

Men Eet der var — Eet er der kun,
som, næst Vorherres Naade,
kan hjælpe os i Nødens Stund
og Folk og Rige baade:
om alle Hjerters fulde Slag,
gjaldt Fædrelandets fælles Sag,
og alt det Andet sattes bag,
og bagerst — egen Æske.

Lad Hjerterne i Danmarks Skjold
da kun som Blade ende;
de skærme ej mod fremmed Vold,
ej mod vor Tids Elende;
men lad os rette al vor Agt
derpaa: at faa af Dvale vakt
og rejst til enevældig Magt
det varme danske Hjerte!

†

E. H. C. de Wilster.

Januar 1882.

Af Alder og Sygdom bastet
slæbte han Foden tungt;
men gjennem hans Aarer hasted
Blodet fyrigt og ungt.
Og egen Sorg eller Kvide
hans Hu og Tanker ej bandt,
men hvad vort Land maatte lide,
hans Hjerte aldrig forvandt.

Han gjemte paa Illusionen
fra Foraarets Morgenstund;
han kjendte ikkun Nationen,
som da den vaagned af Blund;
da Enhedsfølelsens Flamme
slog op i et lysende Baal,
og Alle vilde det Samme
med Ret og Frihed til Maal.

Da Sværdet atter blev trukket,
som nys med Hæder vi slap;
han var ej blandt dem, der mukked
om „Blodtørst“ og „Krig for en Lap“;
blandt dem, der tvivlende sukked,
om Retten var her eller hist;
blandt dem, der Galæbler plukked
paa Haabets afbladede Kvist.

Han kjendte ikke de Dværge
af Æt, som af Aand og Sind,
der kun vort Land ville værge
med Fraser og Hjernespind.
Han kjendte ej Trællenes Skare,
der nu i Krogene kny'r:
at Skændsel er billigst Vare,
men Kamp med Ære for dyr.

For ham var Livet en Stigen
„opad“ mod det evige Hjem,
og uforsagt under Fligen
af Dannebrog iled han frem.
Om Vejen var stejl eller jevnet,
han fulgte kun Pligtens Røst
og naa'de saa langt, som han evned,
med Gud til Støtte og Trøst.

For Danmark.

11. Marts 1882.

Vi har et gammelt Fædreland,
hvor Stammens Arne tændtes,
og fra hvis fyrrekronte Strand
til Viking Sejlet spændtes.
Det skrev i Øst- og Vesterled
sit Navn med blodig Finger,
gav sine Kæmper Højens Fred
og Daaden Drapets Vinger.

Men efter Morgenrøden klar
kom mørke Uvejrsdage,
og af den gamle Storhed har
det Stumper kun tilbage:
en Øgaard og en Strimmel Jord
imellem tvende Have,
hvor Lærken slaar og Rugen gror
højt over Fædres Grave.

Dog, hvad det har af Lande mist'
og hvad af Folkegrene,
og hvad det led ved Vold og List,
af Venner ladt alene, —
dets Sønners fulde Kjærlighed
end silde skal erstatte.
og værge for dets Ret og Fred
og vogte Aandens Skatte.

Og hvad de har af Snillets Magt,
af Kræfter og af Vilje,
som Frodes Guld skal vorde lagt
paa dets beskaarne Tilje.
Og om det kræver Liv og Blod,
naar Kampens Time stunder,
saa vil de dø med mandigt Mod,
før Danmark skal gaa under.

Held følge da vort gamle Land
i alle Tidens Skifter,
saalænge Bølgen slaar mod Strand
og Vinden fra den vifter!
Naar Hvermand trolig gjør sin Pligt,
saasnart som Danmark kalder,
det vorder end paa Lykke rigt,
og staar, til Verden falder.

Ved William Wains Jordefærd.

9. Maj 1882.

En fremmed Svend, kun rig paa Mod og Snille,
for hvem Arbejdet selv var Glædens Kilde,
oprunden i det Smaa og af det Jevne,
til Storhed voxet frem af egen Evne; —

en øm og kjærlig Søn mod Fædrejorden,
en Tjener, tro som Guld, for Danmark vorden,
en fodfast Styrer af sin Arbejdsskare,
dens Broder huld i Nød, dens Vagt mod Fare; —

saadan var Han, hvis Støv i Kisten gjemmes,
som savnes paa sin Plads og sent vil glemmes.
Hans Snilles Værk gav tusind Snekker Vinge;
Hans Navn blandt vore bedste Mænds skal klinge!

For Kongen.

1. Juli 1883.

I Kreds om Kongen, danske Mænd!
han Rigets Fane bærer,
og Hver, som trofast følger den,
i Ham vort Mærke ærer.
Guldkronen, om hans Isse lagt,
betyder: Han er højest Vagt
for Rettens Gang og Lovens Magt,
hvorpaa vort Samfund hviler.

Maaske der findes dem, som tro,
at Kongen kunde spares,
og ydre Fred og indre Ro
vel uden ham bevares;
men hurtigt visner Friheds Træ,
som skulde give Slægter Læ,
hvor Hver sin egen Ryg kan klæ'
i Purpurkaabens Pjalter.

Der Andre er, hvis hovne Sind
for Kongen ej vil bøje
sig, før hans Vilje kryber ind
i deres Spændetrøje.
Men mon det var en Løsning god,
hvis Enevældens Lig opstod
og overalt sig hylde lod
bag Folkefriheds Maske?

Held os! sin Ret vil Kongen ej
for et Fad Lindser sælge,
men selv ad Lovens slagne Vej
sit Spor i Frihed vælge.
Vi kjørte vistnok gjerne fort;
vi snegle nødig Tiden bort;
men værre var det, om tilkort
vi kom, saa Vognen vælted.

Nu er igjennem tyve Aar
vor Konges Retsind prøvet:
dets Gjerning han i tunge Kaar
har som i Medgang øvet.
Det veed Enhver, hvis Bryst er frit
for Herskerdrømmes Mareridt,
at Kongen under Hvermand Sit
og Ret og Pligt vil gjøre.

Hold derfor sammen, danske Mænd,
om Kongen og om Kronen!
vi kan ej savne Ham og den;
de holde paa Nationen,
Hvis Nogen kommer dem for nær,
saa skal der rede staa en Hær
af Mænd, som er hans Tillid værd
og Folkets Tak fortjene!

Ved Afsløringen af V. C. S. Topsøes Gravmæle.

11. Juli 1883.

Han, som sover under Muld,
var ej blot vor Ven og Fælle,
ren af Sind og tro som Guld,
blandt de Bedste værd at tælle;
men bag Journalistens Pult,
bag hans Væsen jævnt og stille
var en Skaberevne dulgt,
modnedes et Kunstnersnille.

Gjennem Verdens Maskeleg
trængte dybt hans skarpe Øje,
og en Billedflok fremsteg,
tegnet fint og truffet nøje.
Lunet flagred, Viddet sprang
fordringsløst og let fra Munden;
Skjønhedssands og Sandhedstrang
sammen flød i Hjertebunden.

Under Livets Sommersol
laa af Dødens Haand han „slagen“;
men mod Idealets Pol
nærmere han kun er dragen.
Evighedens Haab og Tro
skal som Sol paa Graven skinne,
lysne i hans øde Bo,
tørre Taaren af hans Minde!

Ved Afdækningen af Thomas Kingos Mindesmærke i Slangerup.

20. Juli 1883.

1.

Han var den første Fugl i Danmarks Skove,
som svæved frit i Sky, for Gud at love;
tohundredaarig Ælde har ej stækket
hans Vingers høje Flugt,
ej Snillets blanke Frugt
med Skimmel dækket.

Guds Ord han havde saaet i Hjerte-Muldet,
deraf steg Tankens Ax og Toneguldet;
og i hans Sjæledyb der Gnister ulmed
af Helligaandens Ild,
derfor hans Harpespil
har lyst i Mulmet.

Men Syndens dybe Fald, han bittert sander,
sin høje Klagelyd i Klangen blander;
mens inderlig han tror og frejdig haaber,
vor Herre Jesus Christ
om Frelse først og sidst
hans Røst anraaber.

En Sanger Kingo er for alle Tider,
saalænge Mennesket med Synden strider;
og medens Fædres Tro er holdt i Ære,
saa skal hans Psalmers Kor
vor Nød og Trang fra Jord
mod Himlen bære!

2.

Fløjmand i den første Række
Gamle Kæmpeskjald!
Gid Du kunde Gravens Dække
sprænge paa vort Kald,
og ved Malmen i din Stemme
lære Nutids Slægt at nemme
Alvorsord og Alvorstanker,
hvorved Hjertet banker!

Dette Land. hvis Velmagts Aften
Du saa' gløde end;
for hvis Tarv Du Manddomskraften
og dit Pund gav hen;
om hvis stolte Heltefølge
Du sang Draper over Bølge
— Ak, det sidder nu i Mørke
Uden Magt og Styrke.

Men skal Nat for Dagning vige,
vindes Ærens Arv,
da behøves dine Lige
nu i Sind og Marv,
barnlig Tro og mandig Vilje
til at pløje Danmarks Tilje,
saa at, efter Star og Bulme,
Blomst og Korn kan svulme.

Kun dit Billed magted silde
vi at trylle frem,
og til Tak og Pris at stille
i dit gamle Hjem,
hvor Du sad med Væverspolen,
hvor Du steg paa Prækestolen,
hvor Du svang Dig ud fra Reden
ind i Evigheden.

II.

FRA HJEMMET.

(7. Marts 1872).

Man siger, Tiden er en grusom Herre,
der ej blot piller Luv af vore Klæder,
men knuser vore Nydelser og Glæder
og Haab og Livsmaal med sin tunge Kærre;

Ja, at hans Tyranni er endnu værre,
at dem, han samled, mer og mer han skiller,
udtørrer alle Følelsernes Kilder,
og lader Længslens Sti af Snefog spærre.

Vi fra en anden Side dog ham kjender.
Om os han end lidt Krimskram skrev i Panden
og rusked fælt i Ører og i Tænder,

staar Følelsernes Brønd dog fuld til Randen;
højt paa vor fælles Arne Luen brænder;
hvert Aar drog os kun nærmere hinanden.

(7. Marts 1874).

Nu er Du en Matrone
paa fyrretyve Aar,
og Høstens Segl har studset
dit mørkebrune Haar;
lidt dybere paa Kinden
sank Øjets Skygger ned;
din smalle Jomfru-Midje
blev moderlig bred.

For mig er Du den samme,
jeg bejlede til,
og ingen Ynde raned
Dig Tidens lumske Spil;
paa vore høje Ymper
maa jeg regne det ud,
hvorlænge det er, siden
jeg fæsted Dig som Brud.

Thi Dagene er fløjne
som Trækfugle bort;
det er, som tyve Vintre
var kun en Sommer kort.
Saa lykkeligt var Livet
i din Kjærligheds Bo,
hvor Sorg og Glæde skifted,
men aldrig Haab og Tro.

Og Du har dine Vidner
for din Stræben og din Daad,
for Tankerne, Du tænkte,
for Sæden, Du har saa'd,
opvoxende omkring Dig
i Foraarets Lyst,
med Løfter om Sommer,
om Modning og om Høst.

Hvad jeg har gjort, det flagred
bort i Tidens kolde Vind;
maaske det aldrig spirer
i Vaarsolens Skin;
maaske det fæster Rod først
og skyder Blade frem,
naar jeg er længe havnet
udi mit sidste Hjem.

Men derfor Gud maa raade.
Jeg takker ham, fordi
han Dig gav mig til Følge
paa min knoldede Sti;
thi at jeg iler fremad
endnu med raske Skridt,
og ikke modløs standsed,
det Værk er ogsaa dit.

Du ser det gry ad Morgen,
naar Natten falder paa;
Du mærker Aftenstille
naar Stormens Vinger slaa;
Du sejler paa Idealets
himmelske Tonehav
gjennem Døgnets Lirumlarum
og Madstrævets Gnav.

Saa gid jeg da til Støtte
beholde maa din Arm,
til Gjemmested for Sorgen
din trofaste Barm,
til Glæde og til Styrke
din kjærlige Sjæl,
indtil Vejenden kommer
og jeg sig Dig Farvel.

(7. Marts 1878).

Ak jeg er bleven fattig, derfor rutter
jeg ikke med Viser og Sonnetter.
De fleste Rhytmer, som jeg sammenfletter,
jeg selv forstemt i Kakkelovnen putter.

Nu slaa ej Timer til, som før Minutter;
hvad jeg har digtet, retter jeg og retter,
indtil det Hele ud jeg modløs sletter;
det er paa Tide, at mit Spil jeg slutter.

Men at jeg bliver taus, Du ikke lider;
Du mig forbyder Lyren bort at hænge;
Du fordrer, at min Vingehest jeg rider.

For Dig jeg gjør, hvad ej jeg gjør for Penge;
for Dig jeg trodsig mod min Afmagt strider.
Du faar det sidste Klimp af mine Strenge.

(6. Juni 1879).

Pintseklokken kimer atter,
kalder paa de grønne Blade,
at de lukke Skovens Hvælving;
kalder paa de lette Fugle,
at de spille paa dens Orgel;
kalder paa de hvide Blomster,
at de brede Tæppet under;
kalder paa de Indestængte,
dem, der lide, dem, der længes,
dem, der slide, dem, der tvære,
dem, der gaa med Bind for Øjet,
dem, der gaa med Sorg i Hjertet,
at de skulle samles Alle
i Naturens store Kirke,
og Guds Almagt høre præke
i hver Solens gyldne Straale,
i hvert Straa og i hver Draabe.

Pintseklokken kimer atter,
som den kimed, da vi vandred
Haand i Haand til Brudeskamlen,
for at trykke Lovens Stempel
paa den Elskovspagt, vi knytted
over Sundets blanke Flade,

under Skovens lyse Skærm;
for at bede Gud om Naade,
til vort lave Tag at rejse;
at han vilde bo derunder,
holde vore Hjerter friske,
holde vore Tanker sunde,
løfte os, naar Sorgen tynged,
stemme mod, naar Glæden svulmed,
saa vi glemte ej, at Begge
kom fra samme Faderhaand.

Pintseklokken kimer atter
efter fem og tyve Vintre,
som har bragt os mørke Dage,
mange fler dog sommerlyse;
og vi har jo i dem alle
fast og tro holdt ved hinanden.
Lad os Haand i Haand da takke
Ham, vor Lykkes Sølvkrands skyldes;
Ham, der Hjemmets Fred og Tryghed
hegnede mod Livets Storme;
Ham, der planted om vort Sæde
Haabets unge, friske Stammer.
Ham vi bede os at skærme,
os at styrke, os at lære,
os at drage op imod sig
i de end tilmaalte Dage.

(7. Marts 1880).

Du er jo ung, skjønt Tidens Alfeskare
lidt Sølv har tabt paa Lokkerne de brune,
og skjønt de mange vaagne Nætters Mare
har tegnet om dit Øje Trætheds Rune.

Ung er Du, medens dine Tanker fare
igjennem Tid og Rum paa stærke Vinger,
og mens din Følelse i foraarsklare
og sommervarme Tonestrømme klinger.

Ung er for mig Du, om din Isse kappes
med min i Hvidhed, før min Kveld er leden,
saalænge som din Kjærlighed ej slappes.

Og Begge er vi unge, naar vort Eden
af ingen Livets Hagelbyge kappes,
men gror sin stille Væxt mod Evigheden.

(1. August 1880).

I sneg saa tyst Jer fra Kjøbenhavn,
som „Kongens Brev“ I havde ranet,
og skifted Stand og forandred Navn,
førend Nyfigenheden aned;
man spejded ivrig, om det dog var sandt;
man kom og saa', men Ingenting man vandt,
før Alt var klart,
og i en Fart
I rulled bort til Sommerlejren.

Men skjønt I Regel og Skik har brudt
ved „extraordinær Behandling“;
vi spare ville dog ej vort Krudt,
men sætte Segl paa Jer Forvandling:
I er ej mer, men var et Brudepar,
for os I er endnu dog hvad I var;
Det „Hvedebrød“,
som alt I nød,
vi skænke Jer i Brudegave.

Gid da det Hus, som I nys har bygt
bag Boulevardens unge Linde,
maa stande trofast og tæt og trygt
mod alle Existensens Vinde!

Gid Akters Hær og Dokumenters Trop
maa fylde Mandens Pult og Skabe op,
men levne Plads
til Venners Glas,
og Fruens kjære Syltekrukker!

Og gid I finde de Vises Sten
ved Kjærlighedens Arnelue,
og holde høj den og klar og ren,
saa Himlens Lys i den I skue!
Og gid Vorherre saa vil lade gro
sin Naades Sæd i Eder begge To,
saa skal jer Pagt
nok staa ved Magt
og brede om sig Gavn og Glæde!

(7. Marts 1881).

Jeg skal ej klage over, at jeg ældes
at Haarets Rester tyndes, og mit Øje
ej skjelner skarpt, mit Øre ikke nøje,
og at min Axel·ynder mest at hældes;

Ej over, at, hvad let sig skulde føje,
nu ofte tungt og langsomt frem maa trælles;
ej heller, om jeg ud af Laget meldes
og tie maa, hvor drukne Fauner støje;

naar kun din Kjærligheds løvfulde Ranke
vil fast sig om min tørre Stamme linde,
og Solens Ild og Duggens Draaber sanke,

og skærme den mod mørke Luners Vinde,
og aande Ungdomsstyrke i min Tanke,
saa Døgnets Dunstkreds aldrig den kan binde.

(7. Marts 1883).

Nu staar jeg ved det Grændseskjel
der skiller Livets Dag og Kveld,
og viser nær dets Nat;
— tidt var det, som dens Skygge ned
forbi mit sløve Øje gled;
maaske den kommer brat.

Men mens min Fod staar støt og fast,
før nogen Tankens Streng end brast,
og Hjertets Sangbund sprak,
jeg synge vil endnu engang
for Dig en simpel, sanddru Sang
til Ære, Pris og Tak.

Thi trods den Flod med Braad og Brand,
som overskyllede vort Land,
og Folket sønderrev;
og trods den Daarskabs Feberdrøm,
der tramped under Træskosøm
vort dyre Frihedsbrev; —

Og trods den Skuffelse, jeg bar,
saa tidt min Tillid fik til Svar
de fordums Venners Flugt;

og trods den Harm og Sorg, jeg led,
naar Slægtens Letsind graadigt bed
i grøn og raadden Frugt; —

Og trods det Had og Nag, jeg vandt,
naar ikkun det, mig tyktes sandt,
og neppe det var sagt;
og trods den Løn, jeg tog tilsidst,
min Frihed som en Fugl paa Kvist,
men intet Fnug af Magt; —

Saa gik i treti Aar min Gang
frem under Løv og Fuglesang
i mildest Sommerluft;
endnu, med Sne paa nøgen Tind,
jeg mærker ingen Vintervind,
men Sol og Blomsterduft.

Vist kom der Sky'r med Slud og Regn,
og Blæsten rusked i vort Hegn;
men aldrig den det brød;
vist var det mig til mer Behag
at nyde Livets Godtvejsdag,
end føle dybt dets Nød.

Vist har jeg tidt med ringe Lyst
fulgt Stemmen i mit eget Bryst
og adlydt Pligtens Bud;

vist lokked let mig Ærens Skin,
mens langsomt kun mit stride Sind
sig bøjede for Gud.

Men den, jeg skylder nu, næst ham,
at jeg har vandret uden Skam
og lige ud min Vej;
der styrked mig, naar jeg var svag,
der førte Idealets Sag
og vandt den — det var Dig.

Du vækked altid op min Aand,
naar den sov ind i Ladheds Baand
og Mod og Iver svandt;
Du holdt mit Hjerte varmt og ungt,
saa Verdens Tryk faldt aldrig tungt,
og Savn jeg snart forvandt.

Du bygged op det trygge Hjem,
som skærmed mig og værned Dem,
der har din Ømhed delt:
for hvem Du vaaged og Du bad,
paa hvem Du aabner Blad for Blad,
til Blomsten rundes helt.

Og Du er Hjemmets Sjæl og Liv,
Lysstraalen i dets Perspektiv
og Fjeren i dets Ur;

er Du bedrøvet, mørkner Alt,
er Du ej der, det lever halvt,
og skifter sin Natur.

Og om din Tale sagte flød,
om frem den som en Fos sig brød
med Tankens egen Hast,
den førte mangen Kime sund
som, skjønt den faldt i stenet Grund,
slog Rod og gro'de fast.

Derfor skal Hælvten være dit
af Alt, hvad jeg tør kalde mit,
af Gjerning, Skrift og Sang.
Det er ej rigt, det er ej stort;
men uden Dig hvad jeg har gjort
stod lavere i Rang.

Og hvis det ikke Alt gaar tabt
bag yngre Slægters større Kraft
og nye Tiders Krav,
saa skal Du leve med deri
et kjærligt Mindes Liv, naar vi
er lagte i vor Grav.

III.

FORTÆLLENDE DIGTE.

Dronning Filippa.

1870.

Hvor yndig hun var, hvor fin og hvor spæd,
hvor ydmyg af Sind og tugtig i Sæd,
hvor rig uden Dronningesmykke,
hvor lavt hendes Skjønheds Værd blev sat,
hvor tankeløst spildt hendes Ømheds Skat,
hvor fattig den var, hendes Lykke; —

Hvor ensom hun sad udi Kongens Slot
med Sjælens Renhed til Værn mod Spot,
mens Friller Højsædet pletted;
hvor taalsomt hun led, hvor mild og klog
til Naade den angrende Pjalt hun tog
og Synderens Byrde ham letted; —

Det malte en Sanger, liflig som faa,
„Ung Folmer“ har lært os at skjønne paa
den blide, vemodige Kvinde;
men Gamle Christierns enfoldige Bog,
den gjemmer om Danmarks Dronning dog
endnu et skjønnere Minde.

Den lybske Hanse — saa huld og tro
en Nabo, som den, der hager sin Klo
i Danmarks flængede Side —
mod Sjælland vender sin Flaades Stevn
for der at tage for Straffen Hevn,
som Femerns Trods maatte lide.

Og vis paa sin Sejer er han alt;
thi Skibenes Bug er fyldt med Salt
og Dækket med tomme Tønder;
foruden at mætte sit Nid og sit Had,
vil Kræmmeren toppe sit Saltmadsfad
for Intet hos Sjællands Bønder.

Men først skal den unge Kjøbmandshavn
som Absalon Hvide gav Skærm og Navn
dog plyndres og jevnes med Jorden.
Det anes forud, at den er bestemt
engang, naar Lybæks Storhed er glemt,
til Havets Dronning i Norden.

Og foran Toget gaar Rædsel og Ry:
Forvirret summer den ængstede By
med Næbet Borgerne hænge;
thi Kongen er krøben i Skjul i Soer,
han heller vil synge i Munke-Kor
end med sine Frænder sig mænge.

Da træder i Mændenes Klynge ind
den unge Dronning med blussende Kind
og Lyn i de straalende Øjne.
Hun taler dem til; hendes milde Røst
i visnede Hjerter saa'r Haab og Trøst;
af Stakler Helte sig højne.

Hun minder om Fædrenes høje Sind,
om Daad, der fører til Ærens Tind,
om Pligt mod Folk og mod Rige;
og frejdig lover hun dem, at Gud
vil fri' dem Alle af Faren ud
naar ej de sig selv vil svige.

Da aande de op, da haste de hjem,
at lede de rustede Vaaben frem;
og Ingen sin Krop vil spare.
Saa flokkes de atter ved Kallebodstrand
og sætte hvert Taarn og Bolværk istand
mens Andre gjør Skuderne klare.

Men Dronningen svøber sit Hoved i Slør,
og fulgt af en eneste blandt sine Mø'r
til Frue Kirks hun iler,
og lægger sit Knæ paa Gulvets Sten,
hvor Himmeldronningen, høj og ren,
fra Alterets Baggrund smiler.

Til Hende og Hendes enbaarne Søn
hun beder en stille, inderlig Bøn
om Sejr i Kampen, som stunder,
og rejser sig atter, rolig og klar;
den Frygt og Tvivl, hendes Hjerte bar,
er svunden ved Bønnens Under.

Men hvor der i raadvild Bæven og Angst
fornys har ligget en sikker Fangst,
staar nu et trodsende Fæste;
hver Skude er taklet og halet ud,
og Karrebøsserne vente med Skud
og Hilsen til ubudne Gjæste.

Er Tydskerne sejersstolte og kry,
nu Borgerne i den truede By
er fuldt saa kaade og kjække;
de sende en Ko med Bagen frem
mod Fjenderne ud, og bede dem
et Haar af Halen at trække.

Da syder af Harm det vendiske Blod;
de styre de danske Snekker imod,
og rasende Kampen begynder.
At gal var Regningen, mærked de snart;
for dennesinde kunde de spart
med Saltet de tomme Tønder.

Da hørte Staden for første Gang
fra Sundets Vove Kartovers Sang,
og øjnede Glimtet og Dampen;
men ej den lod sig skræmme deraf;
et Ord i Laget dens Skandser gav,
som letted og skynded Kampen.

Og før hin Onsdag i Paasken randt,
den herligste Sejr de Danske vandt,
og borte var Lybeks Flaade.
Hvad ej var taget, var sænket og brændt;
ikkun de bagerste Skuder fik vendt
itide og Hjemmet naa'de.

Da Slaget var vundet, Dronningen red
med sine Sinder til Havnen ned
de trætte Kæmper at bie;
de Hungrende Mad og Øl hun gav;
de Saarede tog hun sig kjærligt af.
og lindred dem Smerte og Svie.

Og næste Dag hun havde tilredt
en Fest, hvortil ej Mage er set
i Slottets tjeldede Sale.
Did kaldte hun Alle, som mandeligt
til Lands eller Vands havde gjort deres Pligt;
om Rang eller Byrd var ej Tale.

Der sad den unge Dronning for Bord,
og takked med jevne, venlige Ord
de trofaste danske Svende.
Og højt i Taget da Glæden stod;
thi Alle svor de, at Manddom og Mod
de først havde lært af hende.

Nu reder til Fest en vendisk By;
det tykkes dem stort og skjønt at forny
en henvejret Storheds Drømme:
at syv og syvti Stæder engang
ved Oprør og Svig Kong Volmer tvang
fra Land og Rige at rømme.

Som om ej Nordens Pompeji*) var spart,
hvis brustne Tinder end vidne klart,
hvor tungt hans Sværd kunde ramme;
som om de ej vidste den Kvindes Navn,
der Hansernes Tog til Kjøbenhavn
saa ynkeligt gjorde tilskamme,

Men hold I kun Fest og syng og dands,
og sol Eders Hovmod i borget Glands
af Minder og Fremtids-Prospekter!
Det lille Folk ved Sund og ved Belt,
som I har voldført og truet og skældt,
Jer Hylding og Følge negter.

*) Visby paa Gotland.

Og hvis, før Lykken vender sig om,
endnu engang til Sjælland I kom
med Salt og med tomme Tønder,
saa vår Jer, thi Hovmod staar for Fald;
engang for vist dog bøde I skal
for ti Aarhundreders Synder.

Maaske en Kvinde, der føler sig Mand,
da sætter de danske Hjerter i Brand
ved Guds almægtige Naade!
Maaske en ny Filippa staar frem,
og sender Jer skæmmede Stumper hjem
af Eders braskende Flaade.

Kristjern den Anden i Fængslet.

(ved C. Blochs Billede).

O, sørgelige, sønderrevne Blad,
hvoraf vor Stammes Saga har saa mange,
som plettet er af Tvedragt, Nid og Had,
og skæmmet af en gammel kronet Fange!
Du vidner, hvor den Visdom regner fejl,
som Skæbnens Veje tror at have sporet,
naar Egennyttens Vinde fylde Sejl,
og Lidenskabens Blindhed staar ved Roret.

Hvor er det nu, Margretes stolte Slot.
halvt færdigt kun, men rejst af stærke Stene?
En fast og sikker Haand der mangled blot,
for lempelig det Stridige at ene!
Pestslagen lagdes hun i Roskilds Dom,
før Grænsen imod Syd var sat tilrette;
raadløs og daadløs Pommerinken kom,
og spildte Tiden med den jydske Trætte.

Da var alt Muren brusten, — Engelbrekt
sin tunge Øxe løfted, og den revned;
ved Magt og List de snilde Sturers Slægt
tik halvt dens ene Fløj med Jorden jevnet.
Endnu var dog Margretes Værk ej spildt.
Om han, den tredie Oldenborger, vidste
at styre strengt sig selv og Andre mildt;
men denne Mulighed var og den sidste.

Paa Stockholms store Torv Hævnbilen klang,
og gjennem Rendestenen Blodet fossed;
med det han vilde fæstne, hvad der sprang,
ved Rædsel kue, hvad hans Vælde trodsed.
Da aabnede sig Kløften, dyb og bred,
af tre Aarhundreder knap fyldt til Randen;
Frihedens Træ skød op, hvor Blod flød ned,
og Folkedommen døbte ham: — Tyrannen".

Det var han ikke. — I hans Bryst der slog
et Hjerte, altfor let optændt til Vrede
og grumt, naar Sindets Furier ham jog,
men og til god og gavnlig Idræt rede;
et Hjerte for de Svage og de Smaa,
for Dem, der stred og sled for Brød i Munde,
for Dem, som Adlens Hovmod tramped paa,
for flittig Borger og for stakkels Bonde.

Forud for Tiden var han; — han saa' gro
i Statens som i Kirkens Kroge Svampen;
mod Uret, Tvang, Bedrag og Overtro
med friske Kræfter aabnede han Kampen.
Hvad mangled ham? Hvad brød hans Evnes
Braad?
Hvi lod hans Viljes kjække Ørn sig skræmme?
Var det hans syge Sind? De onde Raad?
Var det Samvittighedens dumpe Stemme?

Vi veed det ej, — kun at hin Sejrens Dag,
der strakte ned til os sin røde Skygge,
var Aftnen før Kong Kristjerns Nederlag
og Vendepunktet for hans kranke Lykke.
Snart vankede de trende Rigers Drot
om i sin store Svogers vide Lande,
en hjemløs Pilegrim, en Tigger blot,
med Kainsmærket paa den mørke Pande.

Han kom igjen, — men som en Lygtemand,
der blusser op af Mosen for at slukkes;
i Træskheds aabne Snare lokkes han,
og Fangens Bur om Kongens Højhed lukkes.
Hans Faders Broder gjorde det; — thi stum
var ofte Blodets Røst bag Gottorps Taarne,
og aldrig Magtens Ransmand Gjæsterum
med bløde Hynder bød den Kongebaarne.

Derinde gjennem sytten lange Aar
i dybe Tanker han om Bordet skrider;
af Kongens Finger fures Stenen haard,
men Menneskenes Had han ej opslider.
Derude lyder Gny; han kaldes frem
ved Navn af Fyens og Jyllands Bønderskarer;
men Rantzaus Sværd som Avner splitter dem,
og Sønderborg sin Fange vel forvarer.

Hvor er hans Tanker? — Ved hin Dynge Lig,
som tændte Folkebaalet højt i Flammer?
Ved Gyldenstjernes og Kong Fredriks Svig?
Hos Dyveke i hendes stille Kammer?
I Sigbrits Raad? Paa Søren Norbys Dæk?
Ved Kejserhoffets tomme Trøst i Nøden?
Ved Isabellas ædle, rene Træk,
som var sin Husbond huld og tro til Døden?

Vidt har de flakket om, imens hans Skridt
sig slæbe tungere, og Ryggen kroges,
mens Kjortlen falmer, og hans Haar bli'r hvidt,
mens Øjets Stjerne mer og mere taages.
Hans Haab om Magt og Frihed visner hen
som Skovens Løv i Høst og Agrens Stubbe,
og af den barske Hersker staar igjen
en mild, sagtmodig, from og ydmyg Gubbe.

Og ensom er han ikke i sin Nød:
en ærlig, trofast Ven staar ved hans Side,
en simpel Kriger kun, i Ringhed fød,
som selv har valgt sin Herres Kaar at lide;
som bøjer dybt i Ærefrygt sig ned,
imens han skænker ham en Moders Pleje,
hvis klare Øjne lyse Himlens Fred
omkring den gamle Konges trange Leje.

Saa slynge underligen Straf og Løn
tilsammen sig udi Kong Kristjerns Sage:
hans Folkesind gjengjælder Folkets Søn,
mens tunge Aar udsone onde Dage.
Var end hans Ungdom vild, hans Manddom haard,
han sent har milde Rørelser fornummet,
og sildig Efterslægt vemodig staar
foran hans Skikkelse i Fængselsrummet.

Leonora Christine Ulfeldt.

Nu endelig træder hun frem, som hun var,
en Dronning i Blaataarns Gjemme,
mens den, der Kronen og Purpuret bar
i Stegerset kun hørte hjemme;
den Ene høj i sin Ulykkes Dyb
og stærk til at bære og taale,
den Anden hadsk som et tirret Kryb,
lav nok til at stikke med Naale.

Men led hun med Ret ej Nød og Tort?
Hvo husker ej Skændselens Minde,
som Enevælden først ryddede bort,
da Frihedsvaaren var inde?
Har hun ej fulgt i sin Husbonds Spor
og vidst hans forvovne Planer?
Har hun ej traadt paa sin Fædrejord
alt under fjendtlige Faner?

Jo vist har hun elsket hin Lygtemand
i Adelshovmodets Mose,
som mer af Fantasi end Forstand
har havt i sin skringlende Pose;
hvis egenkjære, urolige Sind
bestandig flagred mod Højden,
indtil i Rænkernes urede Spind
al Sands og Mening gik fløjten.

Men da der af „Rigshofmesterens“ Glands
knap nok en Skygge var levnet,
da den landflygtige, plyndrede Mands
Hævntanker Ingenting evned,
den danske Krone ej bluedes ved
en kronet Kjeltring at nytte,
for lumsk og troløst ved Stimands-Sned
at gjøre hans Hustru til Bytte.

Og da den fredløse, livstrætte Sjæl
var ind for sin Dommer gangen,
da trampede Magtens plumpe Hæl
saa grusomt som før paa Fangen.
Til Kongens Øre bar Nattens Vind
fra Taarnet de klagende Røster;
men intet Naadens Glimt trængte ind
i det mørke Hul til hans Søster.

Og Dagene randt og bleve til Aar,
og Aarene ält bleve mange,
og Fredrik den Tredie lagdes paa Baar',
men Fængslet beholdt hans Fange;
skjønt Amazonen, der voved sit Liv
for at fly fra Hammerens Klipper,
er vorden en graanet, bøjet Viv,
sit Bytte Magten ej slipper.

Ved Siden af Danmarks Kongestol
en ædel Kvinde nu sidder:
Charlotte Amalies milde Sol
gjennem Jernstængerne titter;
men Hustruens ømme, beskedne Bøn
ej Moderens Vilje opvejer;
Kong Kristian er altfor lydig en Søn,
og Hadet nyder sin Sejer.

Det fylder Sofie Amalies Hu,
det syder og hvæser i Afskedsstunden,
da Sønnen hun ønsker at binde endnu,
men Ordet er borte, og stum er Munden.
Da lysne omsider den Pintes Kaar,
da sejrer Charlottes kjærlige Hjerte;
til Liv og Frihed Offeret gaar
fra enogtyve Aars Savn og Smerte.

Men ej gaar hun ud fornedret og knust.
Nej. Modet er løftet og Kraften styrket;
af Hovmod og Glimmer engang berust,
har hun gjenfundet sig selv i Mørket.
Der lærte hun sig at bede til Gud,
og sejrrig mod eget Sind at stride;
at bøje sig under det tungeste Bud,
og rolig at bie og trøstig at lide.

Paa denne Pande, som engang var smykt
med kostbare Perler og funklende Stene,
har Alder og Sorg sine Furer trykt,
men Tankerne bag den er fromme og rene;
og i den brede, buede Barm,
som svulmed engang af forfængelig Glæde,
der sprudler nu Livsens-Kilde varm,
og Fred med sig selv har der taget Sæde.

Nu træder hun frem, som hun har malt
sig selv med Farver friske og klare;
to Hundred Aars Skygge paa dem faldt,
men Skikkelsen dog de aabenbare:
en Datter af Ham „ved højen Mast“,
en Mand, der af Legem kun var Kvinde;
og rejst sig hun har med Haanden fast
som Ærestøtte sit „Jammers-Minde“.

IV.

POLEMISKE DIGTE.

Svar til C. Hostrup.

27de April 1877*).

Tak for din Hilsen, min gamle Ven,
med manende Vemodsrøst!
Tillad, jeg sender Dig en igjen
til Efterretning og Trøst
Jeg staar, hvor jeg altid stod før,
som Skildvagt paa Volden „mod Jætten og
Trolden“, og tænker ej
at gaa min Vej,
før man til Graven mig kjør'.

Jeg holder Friheden højt i Agt
— maaske lidt mer end Du selv —
og bukker ikke for Flertalsmagt,
og taaler ej Flytning af Skjel,

*) Hostrups Digt til Forf. var skrevet 16. og 21. April og indført i „Dansk Folketidende“ for 27de.

det ske nu ved Vold eller List,
ved blændede Øjne, ved dundrende Løgne,
Alt lige godt,
naar Folk og Drot
maa ende i Trældom tilsidst.

Det Ideal, hvorfor jeg engang
Paa Vers og Prosa var Tolk:
I Danmarks blomstrende, rige Vang
et ædelt og dygtigt Folk —
endnu er min dyreste Arv;
men ikke jeg skjønner, at alleslags Bønder,
og ikkun de,
er værdige
at raade for Rigens Tarv.

Jeg kryber ikke for „Herremænd",
fordi vi stride i Flok;
maaske vi skilles en Dag igjen,
naar Sejren er sikker nok.
Und dem deres Gods, deres „Blod"
og Glandsen og Pragten, naar Styrken og Magten
dog ligger i
et Kompagni
af borgerlig Ære og Mod.

Og mellem Begge jo fattes ej
en Fælled, luftig og vid,
hvor Konst og Kundskab kan tumle sig
med hæderlig Næringsflid;

hvor vi føle bedst os tilpas;
men ren maa den luges og li'saalidt bruges
til Degnevaas,
som And og Gaas
maa indtage Svanernes Plads.

Vær derfor rolig, min gamle Ven!
Jeg har ej „forandret Signal";
men satte helst imod Maalet hen
min Kurs efter en Lineal.
For Modvind jeg gaaer over Stag,
og stræber at kæmpe med Slid og med Lempe
mod Blæsten op;
men fra min Top,
der vajer det gamle Flag.

Svar til Dr. S. Schandorph*).

27. December 1879.

„Se, Mowitz! hvi står du och gräter?"
Bellman.

Hr. Doktor, jeg takker ærbødig
for al den Besvær, De har havt!
for Ugerne to, De fandt nødig
til Udladning af Deres Kraft!
Til Storvask er „Morgenblads" Gyden
just ikke den propreste Krog;
men Snavs — lærer jo Deres Bog —
besmitter ej Dyden.

De kalder mig „Kudsk paa en Kærre".
Saamænd! jeg la'r staa Deres Ord;
man kunde jo faa meget værre
Kolleger end Thespis og Thor.

*) Dr. Schandorphs Angreb var indført i „Morgenbladet" Nr. 299 for 24. December 1879.

Den hele Epistel, De digted,
beviser, Eet har jeg dog lært:
at bruge min Pidsk; thi dens Snært
traf der, hvor jeg sigted.

Og Sandhed det er, at jeg ældet
nu staar midt i Ungskov og Krat;
men indtil min Stamme er fældet,
at løves maa være tilladt.
Maaske vil det længe før sandes,
at Alderdom tynger Dem selv,
som har til Foryngelsens Væld
ikkun — „Eau de Brandes".

Desværre, af Harme betagen,
jeg stundom forsyndet mig har;
men Heden i Blodet gjaldt Sagen,
hvis Vagt og hvis Værge jeg var.
Jeg skreg, som en arrig Madamme,
ej op for hver Rift i mit Skind,
og slog aldrig Vinduer ind
til Hævn for en Skramme.

For Slagsmaal med Negle og Næver
jeg be'r De mig undskylde vil;
den Færdighed, Haandværket kræver,
har De, ikke jeg, lagt mig til.

De løs paa Personen kan kile,
jeg finder mig rolig i Vold,
og løfter end ikke mit Skjold
mod fjerløse Pile.

Men naar De Dem melder som Têten
af Lysets og Fremskridtes Hær,
saa viid, De er vild paa Karethen,
og lider, Hr. Doktor, af Stær.
Det Lys er en Tande, som oser
og gi'r kun en kvælende Stank,
og Fremskridtet blev, at vi sank
i Hængedynds-Moser.

De og Deres fribaarne Følge
i Fedtlæ'rs, Lakerte og Tran —,
de er kun en skummende Bølge
af Tidens urolige Vand;
paa Højden et Dejgtrug den bærer,
og glimter i Solen en Stund,
men synker, og bliver da kun
til svømmende Blærer.

De tror, Deres Ven har opdaget
de Vises livbringende Sten;
men Hovmodet har ham bedraget,
han fandt kun et afgnavet Ben.

Til Tankens Polarhav at bunde
en aandelig Nordenskiøld født!
Kun Skade, man ofte har mødt
hans Mage blandt Hunde!

Men længe jeg rigtig har fattet,
hvorhen nu ved Afdrift vi bær's;
naar Haanden paa Roret er slattet,
kan Humbugen klattre tilvejrs.
Da først var der Sandhed i Klagen
om Landets og Højskolens „Tort“,
naar han blanded Kundskabens Kort,
og De — røgted Smagen.

Tilvisse jeg skal ikke male
mit Slægtled ophøjet og stort;
for meget af Sang og af Tale,
for lidt der af Handling blev gjort.
Men om ingen Stordaad det aarked,
at haanes det har ej fortjent
af dem, der i Svøbet laa spændt,
og Bønder, som snorked.

Vi vaaged, da Vægterne svigted;
vi klemted, saasnart vi saa' Ild;
og ret imod Maalet vi sigted,
og retvis var Vejen dertil.

At Overmagt Arbejdet spildte,
og Rænkespil satte os Bét,
kun I har endnu ikke set,
I fremskredne Pilte!

Men Eet kan I dog ikke nægte:
Den Luft, I hver Dag suge ind,
den Grund, hvorpaa I staa og fægte
og skabe Jer og gjøre Vind —
dem skylder I Slægten, I bander,
dens Vilje er Grundlovens Ord.
Ej sandt? Derfor raaber Jert Kor
paa disse — „Tyranner“!

Nej, det var vor Svaghed at stole
paa Friheden som Pædagog;
og Slægterne, der gik i Skole,
med Alvor vi neppe opdrog.
Derfor er vor Frihed i Vaade,
og Kampen saa sejg og saa spredt,
og Skæbnen, som er os beredt,
endnu kun en Gaade.

Og derfor jeg kan Dem ej tjene
med alt at gaa af fra min Post.
selv om jeg skal staa ganske ene
og nøjes med Fattigmandskost.

Jeg er ej „Despot“, men en Vilje
jeg har til at slaa for min Sag,
og slaar, til man gjemmer mig bag
ved Dannemarks Tilje.

Maaske De, Hr. Doktor, der føler
og tænker nu som Proletar,
engang Deres Hede afkjøler,
og mere paa Sprængkrudtet spar';
maaske blandt de vajende Faner
De finder den brandrøde styg,
naar først De er mættet og tryg
imellem Prytaner.

I hvert Fald jeg ønsker, Talentet,
som Muserne gav Dem til Skænk,
— i Gjerning jeg har jo erkjendt'et —
maa voxe fra Lømlernes Bænk.
Og skulde det nogen Tid hænde,
at Avind medhandled Dem slemt,
jeg ønsker Dem — ej blot for Skjemt —
en Sejer som denne.

Til Samtiden.

September og Oktober 1883.

Højstærede Samtid! En mere beskeden
Graaskæg end jeg
vilde vel neppe bryde Freden
nede paa Heldet af Livets Vej,
men, nøjet med hel eller halv Anerkjendelse,
dy sig for en saadan Henvendelse,
som nu paa min trodsige Læbe ligger.
Hvis dog paa nogen Ting jeg er sikker,
og ikke tokkede helt i Toget,
men overhoved har faaet Noget
af Sangens rige, straalende Gud,
er det vel mer af den stramme Bue
— skjønt altid ej af dens sikkre Skud —
end af den milde og varme Lue,
der strømmer fra Lyrens Sangbund ud.
Mig selv kan jeg da umulig fornægte.
Saalænge Hjertet slaar fulde Slag,
det bliver mit Kald og min Pligt at fægte
for Fanen, jeg fulgte paa Livets Dag.

Er mulig min Arm nu mere svag,
saa er mit Mod ikke gaaet tilbage,
men voxet min Pligt som vaabenfør Mand;
og derfor endnu et Tørn vil jeg tage
for vort mishandlede Fædreneland.

1.

Om Spotnavn det er, eller Adelspatent,
om Arven er mer eller mindre Talent,
lad det uafgjort være!
Men herved er aabent og fuldt erkjendt,
Epigoner vi ere,
vi, som i andet og lige Led
stamme fra hine Heroer ned,
hvis Navne blev Aarhundredets Ære.
Thordønet, der fra den nære Red
rullede gjennem Skærtorsdags Fred,
da Abukirs Helt fik Aanden i Tale,
vakte den ogsaa i dem af Dvale.
Den store, sløve, famlende Hob
mærkede ej dens kaldende Raab;
saa' dem med Undren frem at mane
Fædrenes Liv og Kæmpernes Daad;
fulgte med vexlende Fryd og Graad

disses stolte, herlige Bane,
uden at føle eller at ane,
at de mægtige Harpeslag
Ottesang var paa en gryende Dag;
at der i Sang var hejst et Flag,
vinkende frem igjennem det Gamle,
hvorunder Slægten skulde sig samle
gjenfødt om Landets og Folkets Sag.

Midt under den æsthetiske Gammen
styrted i Glød vor Hovedstad sammen;
Juels og Wessels Svaner gled bort,
efterladende Jammer og Tort.
Resten hented sig braadne Pander.
Robaade lured i Vige og Sunde,
gjø'de og bed som vagtsomme Hunde,
men tog ej Luven fra „Havets Tyranner".
Patriarkatets Vaar var forbi;
„Staben" slog tappert „alle Ni"
men ingen Fjende.
Gjennem en syvaars Epilepsi
slæbte sig Krigs-Tragedien til Ende.
Tvillingeriget løste sig op,
og Tricoloren paa Dovres Top
vidned, man sove sig kan til Lykke.
Fortidens Gjæld og Fortidens Skygge
ene paa Billinglandet trykke.

Og som det ikke nok og strax
troløst og grumt er plukket og pillet,
faar det de vaklende Fødder hildet
i Holsten-Lauenburgs Rævesax.

Sjældent kommer Besøgelsens Stund
og, er den kommen, da det gjælder,
slippende Vanens og Ladheds Blund,
vragende Døgnets Bagateller,
frejdigt med Tanke klar og sund
gribe Momentets snelle Vinge,
skjønnende, hvad der en Kamp er værd,
hvad ikkun lokkende Drømmes Skær,
hvad der maa bort i Luften klinge,
hvad under Tag sig lader bringe. —
Ulykken sugede Slægtens Kraft,
og Fornyelsens Stund var tabt.
Aandsbasunens vækkende Toner
dæmpedes af til dybe Suk,
eller steg op i Psalmer mod oven,
eller sank ned til Dands i Skoven.
Viljerne spredtes i blinde Hug,
eller i Slid for Børn og Koner. —
Men der fødtes en Slægt, som var ny,
og ved dens Vugge sad Traditionen
og i dens Øre nynnedes Tonen
oppe fra Aarhundredets Gry.

Maal og Retning gik over i Blodet,
og i Drengene ulmede Modet.
Ja, de var baade vilde og kaade,
fandt paa de haarde Skolebænke
ingen Aanden kvælende Lænke;
fandt ikke i latinske Gloser
kostbart Blegvand for Kindens Roser;
styred paa Fantasiens Flaade
vistnok videre, end de skulde;
men hjemførte ej Død og Kulde,
og kom vel beholdne i Land
paa vor gamle fædrene Strand.
Hørte saa Verdensbølgernes Brus,
mærkede Pust af Foraarsvinde;
grunded, om dette forfaldne Hus
var bestemt til at synke i Grus,
eller til atter at løfte sin Tinde.
Saaledes voxer det andet Led
og træder ind i det forriges Sted.
Fordom og Frygt og Blindhed og Vane
fylde med Sten og Bomme dets Bane.
Tidshjulet drejer sig trægt og tungt;
ugleset bliver alt Varmt og Ungt.
Kampen er haard, de Faa blive færre,
da hjælper Vorherre.

2.

En Taageplet i Vestens Himmelrand
som Stormsky hurtig op mod Zenith ruller;
fra mange Kanter lyder Skrig og Bulder,
og alle hede Ho'der staa i Brand.
De svage Sjæle overalt faa Kuller;
de fejge raabe: „frelse sig hvo kan".
Men denne Gang vi overraskes ikke;
vi vente rolige med aabne Blikke.

Da blusser Veddet op, alt stablet længe
af stakket Klogskab og tilbundet Syn,
og færdigt til ved første Gnist at fænge.
Den kom — et Blink fra kongelige Bryn.
Men ned i Sindene paa Danmarks Vænge
slog Oprørsbaalets Gjenskin som et Lyn.
Nu ender Dæmringen, nu letter Taagen;
Alting er klart — den danske Aand er vaagen.

Ja, endelig. — Et halvt Aarhundred led
før den fik Magten over Folkets Sjæle;
før Alt, som bandt og tynged den, sank ned,
og blodløs Halvhed maatte smøre Hæle;
før den tør løfte højt og frit sit Mæle,
og sige Hvermand om hans Pligt Besked.
Den fylder Tanken, og den fylder Rummet;
Alt Kjævl, al Egenvilje er forstummet.

Thi stor er Faren og alvorlig Stunden:
nu ligger aabent, hvad der er forsømt.
Mens vi har om grundmuret Tryghed drømt,
og ført vor Lykke højt og tidt i Munden,
og mange Skaaler paa dens Vegne tømt,
vort gamle Rige revnet er i Bunden.
Opløsnings-Kræften yttrer sig igjen,
og hvad vi stoled paa, er vejret hen.

Men her er ingen Vaklen, ingen Tøven,
og ingen Tvivl om Uret eller Ret.
Op fra sit bløde Leje springer Løven
og ryster Manken ung og kvik og let.
Slet Ingen frygter, at den ej staar Prøven;
Hver veed, den værge vil sin Odelsplet.
Den løfter blot sin Klo, og Slaget falder,
og Oprørsslangen alt i Dødskamp raller.

Da viser Troløsheden sig usminket
— men tro mod Minderne fra Sanssouci.
Hvor nys de slagne Oprørshobe hinked,
Berlinske Gardebajonetter blinked.
Og hvad er hundredaarig Garanti?
En Tut at gjemme Medynks-Fraser i,
et Tiggerbrev, som støder Statsmænds Øje,
et Halmstraa kun, men ingen Redningsbøje.

Dog synker og forsager ikke Modet;
vi fatte os kun paa, hvad der vil ske;
end mindre taages og fortumles Ho'det
paa dem, der lede nu i Vel og Ve.
Ved Thyras brustne Gjærde flyder Blodet;
der kæmper uforfærdet Een mod Tre.
De Faldne vi med tause Taarer sænke
i Grav, men ej med Hyl om „Slagterbænke".

Og endelig i vore Stammefrænder
en Følelse af Slægtskab vaagner op;
i mangen ædel Ynglings Bryst den brænder.
De komme ilende — en talrig Trop,
at offre Kræfter, vove Liv og Krop
og dele Sejr og Nederlag med Venner.
At de kun stred for deres egen Sag,
veed Folkene jo ej den Dag idag.

Her er ej blot i Felten, men i Hjemmet
den samme Lyre strængesat og stemmet,
og samme klare Tone slaaet an
i Olding, Barn og Kvinde, som i Mand,
af ingen hørlig Mislyd brudt og skæmmet.
Hver byder hvad han har og byde kan,
sin Tankes Fund, sin Taare, om ej Andet.
I Nøden adles Folket, voxer Landet.

„Men alt Det“ — vil man sige — „vared kort“.
Ja, det er sandt. Saa dybt er nemlig Faldet,
som Mennesket har fra sit Ophav gjort;
hvor tidt sig selv det stort og godt har kaldet;
hvor højt dets blinde Selvros end har skraldet,
det gled saa langt fra Idealet bort,
at det er kun i korte, knappe Stunder,
det ligner fjernt, hvad det staar Mile under.

Men Held dog Hver, som har oplevet Dage,
ja Timer blot, da Idealets Skær
han syntes sig at være mere nær,
og har beholdt Erindringen tilbage.
Maa siden tunge Tiders Last han drage,
vil den ham følge dobbelt lys og kjær,
og styrke Viljen, løfte Mod og Kraft;
hvad end han taber, Haabet er ej tabt.

Og Held vort Folk, at det en Stund har levet,
da langt det overtraf sit Nu og Før;
da Hjertet i det varmt og stort var blevet,
og smaalig Hovedregning smidt paa Dør;
da Splid og Vrøvl ej blev som Næring drevet,
og Klassehadets Sump var ganske tør;
da Aanden, efter hvem vi frugtløst lede,
var upaakaldt, lyslevende tilstede.

3.

Den Tid forsvandt og kommer ej tilbage
i al sin nye Skjønheds friske Glands
ved nogen Kraftudfoldning eller Klage.
Tilvisse kan Vorherre saa det mage
— og gid han vil det! —
at atter Aanden griber Sind og Sands,
og hele Folket, enigt om vort Lands
Behov og Velfærd, om dets Nød og Fare,
om Kravene, som højlydt stilles til det,
igjen sig samler under samme Fane
og følges ad en Stund paa fælles Bane.
Men hin Tids barnlige, naive Tro,
dens Tillid, rokket let, men uden Grændser,
dens Frihed for selvraadige Tendentser
ej findes mer i vore Sjæles Bo.
Erfarings strænge Skole har vi prøvet,
i treti Aar vor Borgerfrihed øvet
og gjort adskilligt Galt, for sent fortrudt.
Nu Illusjonens Spejl er sønderbrudt,
og gjennemskuede saa mange Løgne,
at vi maa se paa Alt med andre Øjne.
De dybe Saar har sat saa dybe Ar,
at vi dem nok for Livstid bære.
Sin Ungdom Folket gjennemlevet har
desværre mer til Skam, end til dets Ære.

Den Tid forsvandt. De, som ej leved i den
men hentede en karrig, uklar Viden
hos Andre, der fik selv kun svage Pust
af Aandens Vingeslag at føle,
hvis Indtryk derfor er ædt op af Rust,
— de søge stundom deres Harm at kjøle,
naar det dem synes kjedeligt og tungt
ja haabløst, endskjønt deres Blod er ungt,
at ase i vor Nutids Søle.
De svælge da i Aabenbarelser
om hin Tids uforsvarlige Vildfarelser.
— Vistnok var Alt ej lige heldigt,
hvad da blev gjort, og Noget snart brøstfældigt.
Men nævn en Tid, et Slægtled, der har handlet
ud af en anden Aand, end just dets egen!
Nævn hvad der stod — naar denne bort var vegen
og af Forventningerne Hælvten svegen,
mens hele Sceneriet var forvandlet —
dog lige fast og sluttet i hver Fuge,
og virked til sit Formaal lige trygt,
men ej lod sig i anden Retning bruge
end den, hvori det først var bygt!
Maaske, naar De, der højest klage,
selv havde følt og adlydt Pligtens Bud
itide, det saa' mindre ilde ud.
Maaske, naar De, der helst vil se tilbage.
saa' frejdigt lige frem,

og rede var, alt Deres ind at sætte
paa vor Tids tunge Last at lette,
Synskredsen klaredes for os og dem,
og Lovens Brøst og Sprækker lod sig tætte,
og Junis varme Sol brød atter frem.

Hin Tid forsvandt, og den, som følger paa,
er Overgangens fra det Gamle;
da Broer til det Nye skulle bygges
og Grændseskjel maa slettes eller rykkes;
da Ingens Øjne vidt kan naa,
og Alles Hænder mer og mindre famle,
og alle klare Farver blive graa.
Reform, Restauration og Renaissance
som Elverpiger om i Engen dandse;
men Ingenting er sikkert paa at staa.
Europas Luft er lummer og urolig;
hist knittrer der et Lyn;
mens blændet er endnu af det vort Syn,
et andet Steds fra Tordnen rumler.
I vort afbrændte Fællesstats-Palais
man med Reparationer tumler
og lapper Murene med trøsket Træ.
Herinde i vor egen snevre Hytte
vi raskt og ivrigt male Mel og Gryn,
som dengang var, og siden kom til Nytte,
da Hungersnød blev folkelig Forlystelse.

Desværre spartes, hvad ej syntes haste,
at drage Jenser op, som kunde slaa,
og smedde Skodder ny og faste
der, hvor man nærme sig dog saa'
den næste Rystelse.

Den kom. — Det røde Skin af hine Fakler,
der lyste Kongens Lig til Christiansborg,
faldt paa et Folk i Angst og Sorg.
Vi føle nu, at Grunden vakler,
hvorpaa vor hele Fremtidsbygning stod.
Vi føle, at det flotte Overmod,
som var den svange Frugt af halve Sejres
halvmugne Frø, vil helt bortvejres,
hvis Ret og Ære atter kræve Blod.
Vi føle os som smaa forknytte Stakler,
som Husmænd mellem Herremænd
med Øjne blinde og med Hjerter kolde.
— Har vi blandt Alle een oprigtig Ven,
saa har han lovet mer, end han kan holde. —
Vor Anelse sit Udslag hurtig naa'r.
Tilbagetoget under Nattens Kaabe
et Ligtog er for hvad vi haabe
og jorde skal paa Dybbøls Kirkegaard.
Og Drønene fra Vesterhavets Vover
er ikkun en Salut derover,

som flygtigt vore pinte Hjerter kvæger,
men ingenlunde vejer op og læger
hvad alt er lidt og end os forestaar.
I Skuffelsens og Smertens dybe Bæger,
hvis Bund vi naa'r,
er Als den sidste bittre, bittre Draabe.

Nu eller aldrig — for min Tanke stod —
maa Aanden komme.
Har Overmagtens hule Sejerstromme
og det paa Dybbøls Skandser øste Blod
lamslaaet Folkets Kraft, dræbt Haab og Mod,
saa er dog Danmarks yngste „Jammers-Minde",
dets anden Deling inden femti Aar,
det dybe, uhelbredelige Skaar
i Folkets forud noksom møre Lemmer
en Prøvelse, det aldrig glemmer,
og som ej blot faar Taarer til at rinde,
men og til mandigt Alvor Sindet stemmer;
saa maa der grønnes nu en anden Vaar,
hvori vi bruge vore frie Kaar
til ydmyg, trofast og ihærdig Virken
i Stat og Hjem, i Skolen og i Kirken.
Nu maa de skilte Veje løbe sammen,
og alle Viljer spændes inden Rammen
af Fædrelandets dyre, fælles Sag.
Nu alle Hjerter blusse maa af Flammen

der ikkun flimrede paa Kampens Dag,
og den maa os til enigt Arbejd spore,
de Unge med de Gamle, Smaa med Store,
hvis vi vil bjerge Danmarks Vrag.

Saa tænkte jeg, saa tænkte Mange
i mørke Dage og i Nætter lange.
Maaske de Kornmod og Lygtemænd,
der stundom afbrød Mørket,
har Andres Tillid livet op og styrket
mens min sank mer og mere skuffet hen.
Maaske har Vanens lumske Magt
sin sejge Skal om manget Hjerte lagt,
og Tanken hen i anden Retning drejet,
og Meget ud af Husketavlen streget.
Maaske har andre Pligter, nye Krav
som uden Tøven burde fremmes
slidt Braaden af
den Sorg, der mindst af Alt maa glemmes.
Jeg veed det ej, men drager ej til Felts
mod Nogen, i hvis Hjerte
der er en Gnist af Ild, et Stik af Smerte
for Folk og Fædreland.
Jeg fejder kun imod alt Udenvelts,
mod Humbug, Løgn, Affektation og Flitter;
imod de hjemmefødte Abderiter;
imod de Sløve, som imod de Smeldende;

mod Dem, der ej fik andet Kald
end Trangen til at gjøre Jeget gjældende
i Statens Værksted eller Kunstens Hal;
mod de Udkaarende som de Udkaarede,
i lige Grad af tomme Ord bedaarede,
der Vidne bær' om Folkesmagens Slethed
og Selvbedragets frygtelige Lethed.

4.

Hovmod er Tidens Skødesynd.
Dets Glimmer-Støvsky'r overalt sig brede
ej blot paa Højderne, hvis Luft er let og tynd,
ej blot hvor Alting haves paa det Tørre,
og Fristelsen derfor er større;
men ogsaa dybt i Dalen nede,
hvor man om Lykkens Blomst kan længe lede,
og Støvet ofte faar en Duft af Dynd.
Men allevegne Syn og Sands det blænder
og Tanke, Hu og Attraa spænder
mod Luftkasteller i det Blaa
og Maal, der ej er værd at naa.
Det bringer mange Hjerter til at isne,
der trængte just til varmere at slaa;
det lader Spirer trampes ned og visne,

der kunde bære baade Blomst og Frugt,
hvis Slægtens Svaghed fik fornøden Tugt.
Ja, selv den tunge, nagelfaste Stand,
Ballasten i vort Samfund og vort Land,
der skulde holde Skuden fri for Slinger,
naar frem den frejdig skred for spændte Vinger;
selv De, hvem broderhuldt og ridderligt
til Borgerret vor nære Fortid kaldte;
hvem uden ængstlig Prutten vi betalte
den fulde Løn for øvet Borgerpligt;
— selv De har Dampen oppe,
og ægges af en skuffende Fornemmelse,
som det var Standens særlige Bestemmelse
at skubbe sig opad mod Statens Toppe.
„Men de vil ej regere selv“ — man raaber.
Hvem veed? Endnu, jeg vistnok haaber,
erkjender man, at Skoletvangs-Belæringen
— lidt mer end Abc og Fibelbræt —
fortsat med Frilufts-Snak og Aands-Ernæringen,
der staves ud af daarlige Aviser —
at den er ingen gyldig Fribillet
til nogen Statsraads-Tabouret;
men Appetiten kommer, mens man spiser.
For Øjeblikket altsaa kun man vil
at De og ikkun De skal til
vort Rige og dets Tarv at raade,
som nyde Bondestandens fulde Naade.

Og hvem er saa de mærkelige Mænd
der se saa store ud i Bondens Briller,
at deres Skygger Dagens Lys formørke,
men virke dog som mange Somres Tørke
paa vor Lovgivnings forhen rige Flod,
saa Mange tørste efter nye Kilder.
Naturligvis de er ej blot Fantomer,
der avledes af usundt Folkeblod;
men de er Efterslægt af Sagnets Gnomer,
som vel i vor Natur maa have Rod,
med Sjæle tørre, trange, men forslagne
og stærkt af denne Verdens Goder dragne.
Trygt stolende paa Mængdens Smag
har de udmajet sig med Kæmpe-Masker
og ideligt paa Klingen dasker,
som Helteroller just var deres Fag.
Og Skuespillet, de har sat i Scene,
og som de spille godt — naar de er ene —
ej ilde lavet er, men ej originalt,
og heller ikke ført til Ende.
Maaske tilsidst dog, Alt i Alt,
det kunde samme Led sig vende
som Prototypen, førend Tæppet faldt.

Forbilledet er af ærværdig Ælde
det skyldes Verdens ældste Skjald.
Følg ham til Kong Odysseus' Hal!
Her ham fortælle

om hine Driveres og Kaxers Færd,
hvem Overmod, Ærgjerrighed og Brynde
som Bejlere forsamled der
til Frn Penelopejas Ynde;
hvordan de lønned hendes Trofasthed
mod den forsvundne Husbonds dyre Minde;
hvor højt de ærede den høje Kvinde,
der Savn og Længsel, Sorg og Angest led,
og agted sig for god til Fælle
for en brutal, forsoren Selle;
hvordan saa deres Ærgrelse de kjøled
med Dril og Haan og Spot;
hvordan de Husets Velstand ødte,
og af dets fede Hjorder fedt sig fødte;
og hvordan Kongens Slot
i daglig Svir og Sværm de søled.

Som en Penelopeja Danmark sidder
indsvøbt i Enkeklæder sorte;
thi hendes Husbond, hendes fødte Ridder
den ægte, sande danske Folkeaand
har længe været borte.
Hun savnet har hans stærke Haand,
da ydre Fjender opbrød hendes Porte,
og slog en Sønneflok i Trællebaand.
Har hun ej Ret, at fordre holdt i Ære,
hvad hun af dobbelt Sorg og Savn maa bære?

Men just derfor man Tiden fandt bekvem
til Magten for sig selv at stræbe efter.
Man skrabed sammen alle Sorter Kræfter,
og indrangerede i Banden dem;
og da man mærked, let gik ikke Dandsen,
fordi endnu der vaaged Mænd paa Skandsen,
som ikke sig forbløffe lod
af Helte-Fagter og Alarm-Signaler,
og ikke veg en Fod
for noget Styrtebad af tomme Taler,
saa ty'de man til Taskenspiller-Kneb
og alskens smaa Godtkjøbs-Opfindelser,
hvorved den Hob, som blank er for Begreb
og sikkret mod Samvittighedens Mindelser,
blev snurret rundt som Høns i Børnelegen,
og stadig dog er lige langt fra Stegen.

Jeg fører Bog ej over Næstens Synder,
og roder nødig op i Affalds-Tønder.
Jeg drager kun den ene Parallel,
at Fædrelandets Vel,
Ydmygelsen og Savnet, det maa døje;
dets Indtryk paa vor Nabos skarpe Øje;
dets Krav paa jevnt og stille frem at skride,
paa Værn og Værge, forberedt i Tide;
vort Folks Behov, sin Pligt at kjende nøje;
dets Trang til mer at kunne, mer at vide; —
alt Det er agtet føje

og sat letfærdigt, skammeligt til Side
for en personlig og hovmodig Tragten,
for en Parforce-Jagen efter Magten
af Mennesker, som ikke er den værd,
som sig og Andre lige lidt kan styre;
hvem muligvis en Skipper kunde hyre
som Baadsmandsmather og Matroser lette
til Fart paa Østersø og Kattegat,
men ingen ædru Reder vilde sætte
til Officierer paa en Stats-Fregat.
Som Bejlere til Magten staa de nær
ved dem, der Kong Odysseus' Hustru plaged;
som disse har for sig de Mere taget,
end sømmeligt og tilladt er,
og videre dog deres Lyster række.
Men skulde deres Skamfærd Aanden vække
— som Nogle dog maaske har kjendt engang,
men nu tilvisse Ingen af dem kjender —
saa den tilbage vender
i Livets Fylde og i Kraftens Lue
og rejser Folket ved sin Stemmes Klang;
ja saa behøve de vel ej at grue
for hines Straf fra Heltens spændte Bue;
men det er deres velfortjente Lod
at lamslaas af Satirens Od
og i det store Menigfolk forsvinde
med et af Haan og Harme ristet Minde.

5.

Paa Kæmpens Grav vil jeg lægge min Krands
til Tak og til Ære.
Jeg kjender i Nutiden hertillands
ej Stræben med højere Maal end hans
i Liv, i Sang og i Lære;
ej Sædkorn, fra Aandens Ager ført hjem,
der, udsaa't i Folket, saa let skød frem
med Haab om Frugter at bære.

Hans Kristentro, djærvt og ærligt bekjendt
i luende Tale,
et voxende Liv i vor Kirke har tændt,
og Straaler ud over Norden sendt
til Hytter og høje Sale.
Var Flere end han om at bryde det Vej,
alene han Arbejdet tog paa sig,
da Tiderne kun vare skrale.

Og Troens Styrke af Toner en Flod
ham lagde paa Tunge.
Den strømmede frem fra hans Hjertes Rod
med Fred- og Glæde, med Trøst og Mod
til gamle Hjerter og unge;
en Skat, der er større end Kingos selv,
og, sigtet og sleben, fra Kirkens Hvælv
vil ned gjennem Slægterne runge.

Gunderling

Og han var en af de Store og Faa,
der vaktes i Gryet.
Hans nordiske Hjerte begyndte at slaa,
saasnart hans Øje Strimerne saa'
i Kimingen taaget og skyet.
Med Ungdommens Ild greb hans Oldtidens Skrift
og malede Fædrenes Liv og Bedrift,
i Nutidens Tale fornyet.

Hans Slægtskab med dem i Aand og i Sind
blev ogsaa opdaget.
Som deres hans Harme var vild og blind
og førte ham ud over Lovens Grind,
og haardt han bøded for Slaget.
Da viste han sig saa stor, som han blev;
han Baandet, der snærede, sønderrev
og Livets Goder forsaged.

Men siden hans Brøst for Dagen kom,
da Sejlene fyldtes.
Han følte sig baaren til Høvdingdom,
til aandelig Magt, for at skjønne om
hvad Folk og Fædreland skyldtes.
Men skjønt han ej magted at vise Vej,
slaa Følge med Andre vilde han ej,
og heller end tjene han hyldtes.

For ham var Frihed et Himmelrum,
af Intet begrændset,
hvor Alt, der var nødigt, frivilligt kom,
og Høg og Due fløj jevnsides om,
og Manna-Gryden ej lænsed.
At Thor maatte frit med Hammeren gaa,
men Loke lænkes til Klippen graa,
hans taagede Syn ej ændsed.

Han vidste jo, Loven kom fra Gud
i Sinais Torden;
at Evangeliet ej sletted den ud,
men kun stadfæsted og hævded dens Bud,
da Kjød og Blod det var vorden;
han vidste, til ingen Plet af Jord
Velsignelse kom i Frihedens Spor
uden Værn, uden lovfast Orden.

Og dog forkasted han Tugt og Tvang
og Pligternes Lære:
Enhver skulde handle af Lyst og Trang,
og havde han kun til at drive Hang,
saa kunde han lade det være.
Mon Slægter, der fostres paa denne Vis
vil handle til Læremesterens Pris
og øge vort Fædrelands Ære?

Tilvisse var han en Kæmpenatur
med Lys og med Skygge.
De Stene, han fæstned i Kirkens Mur,
skal ingen Fornegters Trompet eller Lur
løsrive igjen eller rygge.
Men Skjald han fremfor alt Andet var,
og Mangt og Meget udslynget han har
af Lune og vexlende Tykke.

Jer spørger jeg, som hvert Ord af hans Mund
Jer føre til Nytte:
Om han havde ejet det rigeste Pund,
han blev dog et skrøbeligt Menneske kun
hvem Synd og Vildfarelse mødte;
mon I da jer Pligt mod Sandhed ej brød,
naar, uden at vrage, i Folkets Skød
I vælted den hele Bøtte?

Og om I end Rendegarnet fandt
beredt i hans Væsen,
Isletten I dog af jert Eget spandt,
men satte for Væven hans Navn i Pant
hos Mængden, der ikke er kræsen.
Men længer og længer fra ham I kom,
fordi I saa sjeldent tænkte Jer om,
men trøstig løb efter Næsen.

Selvraadigheds-Driften, som ilted hans Blod,
den faldt Jer i Smagen;
den dyrked I, hvor I saa gik og stod,
og Jorden, I saa'de den i, var god,
det ligger nu klart for Dagen.
Men venter sig Nogen deraf Gavn
for Folk og Land og for Grundtvigs Navn,
han grusomt vorder bedragen.

Nej, havde I Alvor og Pligtbegreb,
som bedst Jer sømte,
saa mærked I nu, hvor haardt det kneb,
og satte i Sejlene alle Reb
og ej Jer som Særmagt drømte;
saa præked I Bod og Ydmyghed,
og Folke-Hovmodets selviske Med
bestemt og mandigt fordømte.

6.

Tilsidst jeg aflægger Visit
hos Nutidens unge Titaner,
der længe beskedent har stridt
under „Venstres" forpjuskede Faner.
For Aander, der række saa langt,
at de med Aartusinder regne,
det maa være temmeligt trangt
at lystre Kommando af Degne.

Brandes

Forresten jeg fatter det godt,
og ej over Aarsagen grunder;
belønnes I stundom for flot,
jert Held jeg slet ikke misunder.
Men dette kun fast vil jeg slaa,
og lægge vor Samtid paa Sinde:
af Alt, hvad I har hittet paa,
det Mindste vil vare og vinde.

I kasted jer Gunst paa de Smaa
i Kjøbstad og Landsby og Leje,
belured dem i deres Vraa,
beskrev deres Vaner og Veje.
Det Samme har Andre dog gjort
med ligesaa broderligt Øje;
og Kunsten det baader ej stort
at fotografere dem nøje.

Men hvorfor I elske just Dem,
i Billedet selv kan man spore;
thi Grundfarven, som stikker frem,
er Had kun og Nag til de Store.
Saamænd, der er braadne Kar nok
i alle Etager og Klasser,
men der, hvor de findes i Flok,
er netop de mylrende Masser.

„Natursandhed“ stræbe I mod,
det hedder — og jeg vil ej negte
Bestræbelsen altid er god,
naar Sandheden bare er ægte.
Men røber ej Digtningens Høst
fra Axet og lige til Roden,
I Viljen forvexled med Lyst,
og stundom Naturen med — Moden?

Thi den sleb saa spidst Eders Blik,
for med Pillerier at bramme,
og, hvor saa det Billedet gik,
at slaa med den glimrende Ramme;
den sinked Jer Handlingens Gang
med Lister paa alle Slags Varer,
paa Værktøj og fint Møblement;
Novellerne blev til — Bazarer.

Derpaa I har ej løst Patent,
at Kunsten til Livet skal knyttes;
men dermed den daarlig er tjent
til Træl eller Bybud at nyttes.
Det sker, naar tykhudet Tendents
som Maaler og Vejer fungerer,
og vrager det Bedre, imens
den Vennernes Jux protegerer.

Men værre det var, I løb fejl
— endskjønt I løb efter „en Lygte“ —
da, for at faa Vind i jert Sejl,
om nye Orakler I søgte.
Man bildte Jer ind, I var kaldt,
som Intelligentsens Uhlaner,
til Menneskets Aand overalt
at aabne solstraalende Baner.

I adlød jo strax og tog fat
med friske, ej daarlige Kræfter:
Problemer kom under Debat,
men mærked I Virkning derefter?
Lidt Uro I sagtens har vakt
i uklare Hjerner og Sandser;
men hvor er den sejrende Magt
og hvor de erobrede Skandser?

Er Opgaven da ikke mer
den samme, som for vore Fædre;
— kun at vi af Midler har fler
og altsaa maa løse den bedre —
at male os Mennesker selv,
at rede de slyngede Traade,
som lede til Fald eller Held,
og løfte en Flig af vor Gaade?

Har Digtning ej højere Maal
end det, for en Stund at behage,
og række en Nydelsens Skaal
til Glemsel af Tryk eller Plage?
Mon ej som en klingende Flod
den vander vort Sjælelivs Ager,
og nærer vort Haab og vort Mod,
og, medens den glæder, opdrager?

I haane jo al Romantik,
som var nu dens Rolle udspillet,
og Eders fremskredne Kritik
dens Fejl i Belysning har stillet;
saalænge dog Menneskets Trang
naa'r ud over Døgnet og Maden,
vil ej den romantiske Klang
fortrænges af Støjen fra Gaden.

Titanerne tog I, som sagt,
til jert Ideal og Exempel;
i Grus vil I flux have lagt
hvert Højheds og Myndigheds Tempel;
ej blot alle jordiske Baand
I vil løse og Livet omforme,
men Eders stormægtige Aand,
som hine, vil Himmelen storme.

Men husk dog, hvor galt de kom fra
de evige Guder at trodse,
skjønt Drengene raabte Hurra,
da Pelion de stabled paa Ossa.
I, som har forsaget al Tro,
jo ej engang Bjerge kan flytte; —
jeg tænker Vorherre faar Ro
til Verdens Regering at skøtte.

Hvorvel jeg kan lette min Hat
ej blot for vildfarne Talenter,
men ogsaa for hvad I fik fat
af hjemløse Aands-Elementer;
for Dem, der er løbne grassat,
men Livet tilbage nok henter; —
ej mere for Kunst end for Stat
af Eders Bedrifter jeg venter.

7.

Op, mine Frænder og Fæller i Aanden!
Nu er Timen kommen, da Alle maa med.
Ingen kan kjøbe sig fri underhaanden;
Ingen skjule Farven, uvis eller ræd.
Hæren maa fylkes og ordnes til Slag;
der maa det fægtes, hvor Fjenderne møde;
har vi til Banner vort Fædrelands Flag,
saa er at svigte det Brøde.

Længe nok vi sad her med Hænderne i Skødet,
passed hver sit Eget, lod det Almene gaa;
hist og her et Hjerte har gnistret og glødet,
altid endt med Sukket: „ak, vi er for faa“.
Stadig voxed Hoben, der larmed og skreg:
„Vi og Vi alene er Herrer i Landet“;
sammen smelted Kredsen, der kæmpende veg,
veg, for den kunde ej andet.

Derfor stander Riget i Ve nu og Vaade,
nærmere end før ved Opløsning og Død.
Friheden, vi fik for at fremme dets Baade,
bruges som et Spyd til at flænge dets Skød.
Vækkelsen øger ej Kundskabens Magt;
men puster Vind i hver folkelig Blære;
Mange, der kaldtes til Sandhedens Vagt,
lefle med Løgnens Hetære.

Ak, vor fordums Storhed er længe henvejret,
glimter kun endnu gjennem Tale og Skrift;
og om tidt i Vidskab og Kunst vi har sejret,
det er Enkeltmands, ej Nationens Bedrift.
Men at vi engang skulde vorde saa smaa,
som vi er blevne ved grusomt at deles,
og midt i Freden os selv skulde slaa
Saar, som ej lettere heles!

Ja, vi har ej dyrket den eneste sande
Gud, og ikke Sønnen, han sendte herned,
Ham med Himlens Lys fra den skyldfrie Pande
Ham, der Korsets Død mellem Røvere led.
Men vi har gjort os Afguder i Hob,
rejst for Talenterne Alter ved Alter,
skjult under Virak og Hyldingens Raab,
at vi gaa mesten i Pjalter.

Om der stod Mænd med en Vilje bag Ordet
derpaa har vi aldrig lagt synderlig Vægt;
naar en Skvalderpose slog tappert i Bordet,
blev han altid hørt med ærbødig Respekt.
Vore Unoder saa nedefter slog,
dem gjorde Almuen lettest til sine;
er det saa sært, om for Statsmænd den tog
Folk, der gjør Kunster paa Line?

„Levende Ord“ er der raabt med paa Gade,
„stemplede af Aanden og Livet“ — ja vel!
Godt nok det mentes, men blev dog til Skade;
Livet tidt og ofte slog Aanden ihjel.
Ordenes Indhold det gjaldt ej engang,
skjøndt det skulde gjælde om dette alene;
Ørene drak kun den daarende Klang;
Fraserne blev souveræne.

Visselig jeg veed, at jeg taler til Døve.
Hovmod sprutter ud fra jer Læbe og Blik;
klogere det var dog, alvorligt at prøve,
om der er en Byld ej, hvor I fik et Stik.
Bedre det var, om I offred i Kor
alle jer Selvsyges Liebhaverier,
og i al Ydmyghed kastede Jord
paa Duodez-Fantasier.

Haabet og Troen dog aldrig jeg slipper,
Begge skulle kruse den Døendes Mund.
Haabe jeg vil, om hver Udsigt end glipper,
haabe, at det er kun en Overgangsstund.
Haabe jeg vil, om en Tambourmajor
sattes for Riget og Tronen til Værge,
og hvis jeg saa' omkring Lærdommens Bord
strutte Halvdannelsens Dværge.

Fast tror jeg paa, at det Gode og Sunde
nede dybt paa Bunden af Folkets Forstand
vel kan laases inde, men ej gaa til Grunde,
og engang maa røres i Kvinde og Mand.
Længe kan vare Fortroldelsens Døs
længe kan taages de halvaabne Øjne;
engang af Aaget slaar Bonden sig løs,
vragende Stikord og Løgne.

Fast tror jeg paa, at de Unge, der flagre
Sommerfugle lig om i Foraarets Luft,
mærke nok engang, at de Aander er magre,
hvor de søge mere end Farve og Duft.
Og huser Alvor og Kraft deres Sind,
naar dem i Livet en Prøvelse møder,
blegner Fornegtelsens lokkende Skin,
og ikkun Korsflaget gløder.

Fast tror jeg paa, at vort ældgamle Rige,
Hovedparcellen af Fædrenes Gaard,
ej med sit Navn skal i Graven nedstige,
men opleve atter et Tusinde Aar.
Men vil det leve, da give det Agt!
Varslerne inde og ude kun vise,
at det af fysisk og sædelig Magt
ej har et Fnug at forlise.
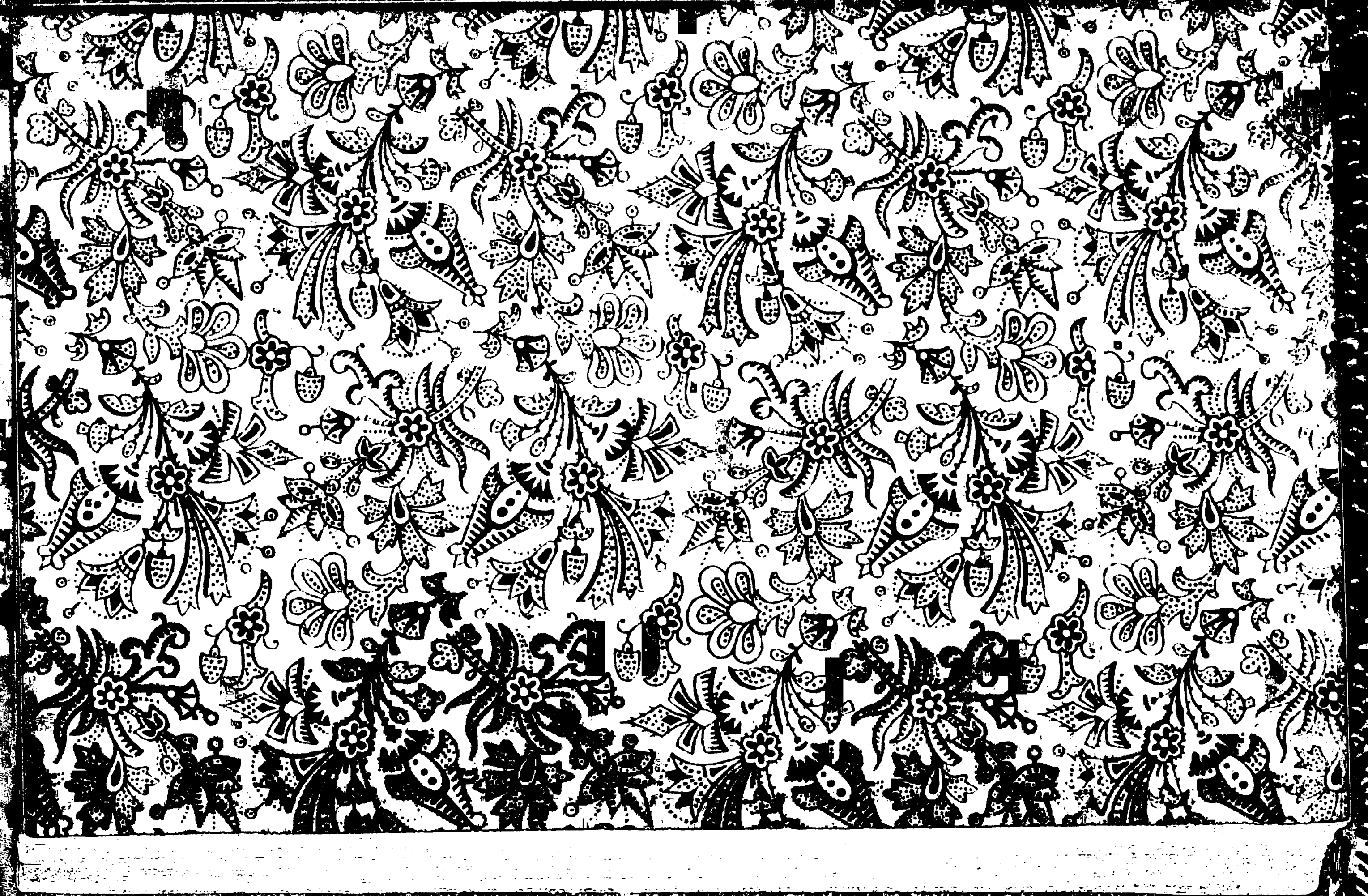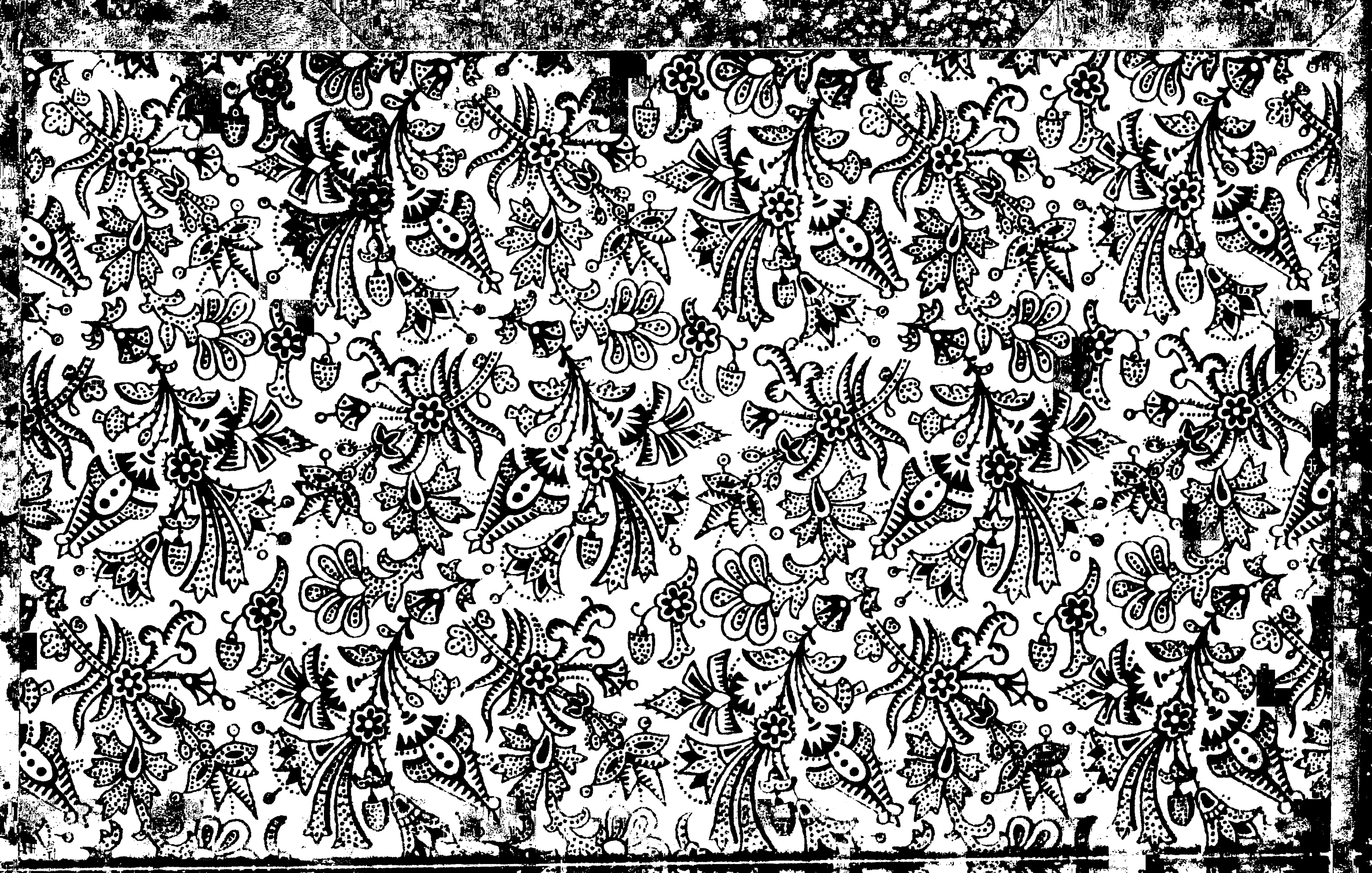
Derfor, I Frænder og Fæller i Aanden,
tag vort Fællestarv nu for Alvor i Sigt!
Længe nok Danmark har sukket i Vaanden,
Ventende, at vi vilde gjøre vor Pligt.
Frem under Loven, i Ly af dens Bud!
Frem med hvert Overbevisningens Vaaben!
Møder os Modstand, nu vel, saa hold ud
der, indtil Vejen er aaben!